

Petőfi Sándor 1823-2023

A Hereditas Antikvárium 7. aukciója

Az árverést vezeti:
Mélykuti Beatrix

Kiállítás / On view:
2023. május 22 - június 1.
hétköznap 11.00 - 17.00 óráig
1052 Budapest, Vitkovics Mihály utca 12.

Árverés / Sale:
2023. június 2-án pénteken 17.00 órától.

Helyszín / Venue:
Festetics Palota
(Andrássy Egyetem)
1088 Budapest, Pollack Mihály tér 3.

Online: www.axioart.com

1052 Budapest, Vitkovics Mihály utca 12.
Telefon: +36 30 442 1386
E-mail: info@hereditasantikvarium.hu
www.hereditasantikvarium.hu

Erdélyi fejedelmek címereslevelei

Árverési feltételek

1. A Hereditas Antikvárium mint Aukciósház az árverést a tételek tulajdonosainak megbízásából mint kereskedelmi megbízott szervezi, rendezi és vezeti.

2. A tételek a katalógusban szereplő sorrendben kerülnek kikiáltásra úgy, hogy az árverésvezető a sorra kerülő tétel katalógusszámát, valamint kikiáltási árát előszóban kihirdeti, amire a licitálók tárcsájuk felemelésével teszik meg ajánlatukat. A tétel vételi jogát leütéssel az a vevő szerzi meg, aki a legnagyobb ajánlatot teszi, kivéve, ha a tétellel kapcsolatban az Építési és Közlekedési Minisztérium Műtárgyfelügyeleti Hatósági Főosztálya, illetve az országos gyűjtőkörrel rendelkező közgyűjtemények valamelyike érvényesíti elővásárlási jogát.

3. A vételár a tárgy leütési ára plusz 15% árverési jutalék. A vevő a leütést követően a vételár legalább 20%-át köteles az Aukciósház részére készpénzben vagy hitelkártyával – foglalóként – megfizetni, amely követelésre az elévülés általános szabályai az irányadók.

4. Az Aukciósház biztosítja annak lehetőségét, hogy a vevő a foglalót meghaladó vételár részét az árverés időpontjától számított 14 napon belül egyenlítsse ki. A vevő a tárgyat csak akkor veheti át, ha a teljes vételárat kiegyenlítette. A vételárba a foglaló összege – határidőn belüli teljesítés esetén – beleszámít. Amennyiben megadott határidőig a vevő a tétel átvételére nem jelentkezik, az Aukciósház egyösszegű tárolási díjat számít fel, amely mértéke az át nem vett tételek leütési árának 20%-a. Az Aukciósház fenntartja továbbá magának a jogot, hogy 1 hónapon túli késedelmes átvétel esetén a vevő ajánlatát érvénytelennek tekintse és a foglaló összegét megtartsa.

5. Amennyiben a már leütött tétel vásárlójának személye pontosan nem állapítható meg, az árverésvezető jogosult a telt újra árverésre bocsátani.

6. Tilos mindenféle összebeszélés, amely arra irányul, hogy harmadik személyeket a piaci árat lényegesen meghaladó vételár kínálatára rávegyen, és így megkárosítson.

7. Az árverés előtti kiállításon minden tétel megtekinthető. A katalógusban szereplő leírások és illusztrációk kizárólag azonosításul és tájékoztatásul szolgálnak, így a vevőknek saját maguknak kell az árverést megelőzően meggyőződniük az árverési tételek állapotáról és arról, hogy az megfelel-e a katalógusban leírtaknak. A tételek szavatosság nélkül, minden hibájukkal és hiányosságukkal együtt abban az állapotban kerülnek eladásra, amelyben az árverés idején vannak.

8. Az eladásra kerülő tételek a kikiáltási ár alatt nem vásárolhatók meg. A vevő által tett ajánlatért, illetve a leütési árért az Aukciósház semmiféle felelősséget nem vállal, és nem kötelezhető, hogy nevezett tételt ugyanezen áron egy későbbi időpontban újra árverésre ajánlja vagy forgalomba hozza.

9. A védett tételek – melyek sorszáma legkésőbb az aukció megkezdésekor kihirdetésre kerül – nem hagyhatják el az országot, valamint a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény vonatkozó rendelkezései alapján az Aukciósház közölni tartozik a tételek tulajdonosainak adatait az Építési és Közlekedési Minisztérium Műtárgyfelügyeleti Hatósági Főosztályával, amelyeket nyilvántartásba vesznek. A későbbi értékesítési szándék a Műtárgyfelügyeleti Hatóságnak kötelezően bejelentendő.

10. Amennyiben a vevő személyesen nem kíván részt venni az árverésen, vételi megbízást adhat, telefonos licitálási lehetőséget választhat, illetve használhatja a www.axioart.com online felületét is. Az adott megbízás alapján az Aukciósház – a megbízó ajánlatának megfelelően – hivatalból árverezhet. Vételi megbízást adni, illetve telefonos licitre jelentkezni személyesen, telefonon (+36 20 343 3282), írásban (postai úton az 1052 Budapest, Vitkovics Mihály utca 12., e-mailben az info@hereditasantikvarium.hu címen) lehet. Közgyűjtemények vételi megbízásait hivatalos formában előleg nélkül elfogadjuk, magánszemélyek által adott megbízások esetén azok elfogadásához 100 000,- Ft összeghatár felett az Aukciósház kérheti a megbízási összeg 20%-ának, mint előlegnek a befizetését. Sikertelen megbízás esetén az árverés után az előleg teljes összegét visszakapja a megbízó. Amennyiben a megbízás sikeres, az előleg foglalónak tekintendő.

11. Az árverés végén az el nem kelt tételek újraárverezését lehet kérni.

12. Jelen megállapodásban nem szabályozott kérdésekben a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény rendelkezései az irányadók, valamint vitás kérdés esetén a felek az Aukciósház székhelye szerinti általános hatáskörű bíróságok kizárólagos illetékességét kötik ki.

Budapest, 2023.

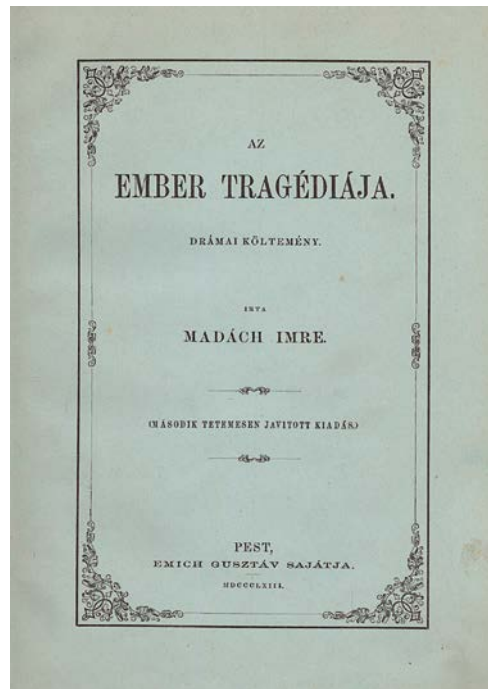
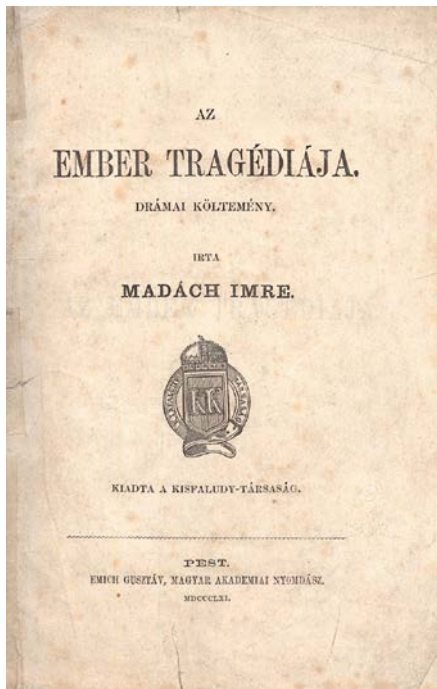
Hereditas Antikvárium

Magyar
Antikváriusok
Egyesülete

ILAB
INTERNATIONAL LEAGUE OF
ANTIQUARIAN BOOKSELLERS

200 éve született Madách Imre

A magyar természettudomány mérőkövei

Conditions of sale

1. Hereditas Antiquarium as Auction House organises, handles and conducts the auction on behalf of the vendors and acts as a commercial agent.

2. The lots called up are presented in succession as in the catalogue. The auctioneer announces the catalogue number and the lot's starting price, and buyers indicate their wish to bid by raising their cards. The buyer offering the highest bid shall win the lot at the hammer price, except for protected lots, when the Ministry of Construction and Transport's Inspectorate of Cultural Goods or one of the national public collections has priority to purchase the lot at the hammer price.

3. The purchase price includes the hammer price and the 15% auction fee. The buyer shall pay the purchase price's 20% – as a deposit – in cash or by card immediately after the auction.

4. The Auction House allows a 14-day grace period to pay the balance between the deposit and the full purchase price. The deposit amount will be included in the purchase price if the said timeline has been observed. If not picked up until the grace period's end, a storage fee will be charged, which is 20% of the hammer price. The buyer can only take possession of the item if the total purchase price has been paid. The Auction House reserves the right to consider the buyer's bid null and void and keep the deposit if the buyer fails to take over the item within one month.

5. The bid item may not be reauctioned unless the buyer's identity is impossible to establish.

6. Neither the seller nor any third party on the seller's behalf may bid in order to reach an unreasonably high price and thus inflict loss on any other party.

7. All the lots are exhibited for inspection prior to the auction. The descriptions and illustrations in the catalogue are only for identification. The Auction House provides additional photos via email upon request. Each bidder is responsible for inspecting the condition of the lots prior to the auction and deciding if it is in accordance with the description in the catalogue. All the lots are sold without a warranty with all the imperfections they may have at the time of the auction.

8. The items auctioned may not be sold under the starting price in the catalogue. The Auction House will not bear any liability regarding the bid or the purchase price paid and may not be compelled to reoffer the same item or market it at any time at the same price.

9. No protected item may be taken abroad (their numbers shall be made public by the beginning of the auction), and the Auction House will register their owners at the Ministry of Construction and Transport's Inspectorate of Cultural Goods, according to the Act on the Protection of Cultural Goods (LXIV/2001). Owners are expected to report any intention to sell the protected item.

10. In case of the buyer's absence, the buyer can either place an absentee bid, choose to bid on the phone, or use the online platform of www.axioart.com. Based on a given absentee bid, the Auction House will bid on behalf of the buyer. You may submit bids or apply for phone bidding either personally in the Hereditas Antiquarium, on the phone (+36 20 343 3282) or in written form (by post to H-1052 Budapest, Vitkovics Mihály utca 12. or via email at info@hereditasantikvarium.hu). Museums and libraries may submit their bids officially without an advance payment. From all other buyers – above 100,000 HUF – the Auction House may require such a fee (20% of the offer). In case of an unsuccessful bid, the advance payment will be returned to the buyer in full after the auction. In case of a successful bid, the amount will be regarded as a deposit.

11. Unsold items may be reauctioned after the auction upon request.

12. The Civil Code (V/2013) shall govern any matter unregulated in the present Conditions of Sale. Should any dispute arise, the parties accept the competence of the district court, determined by the location of the Auction House.

Budapest, 2023
Hereditas Antiquarium

Magyar
Antikváriusok
Egyesülete

ILAB
INTERNATIONAL LEAGUE OF
ANTIQUARIAN BOOKSELLERS

TARTALOMJEGYZÉK

PETŐFI SÁNDOR 1823-2023 / SÁNDOR PETŐFI 1823-2023	1-20. TÉTEL
BALATON / LAKE BALATON	25-27. TÉTEL
ERDÉLYI FEJEDELMEK / PRINCES OF TRANSYLVANIA	41-45. TÉTEL
1848-1849.	46-68. TÉTEL
FELVILÁGOSODÁS, NYELVÚJÍTÁS /	
ENLIGHTENMENT, LANGUAGE RENEWAL	70-75. TÉTEL
FÉNYKÉPEK / PHOTOS	76-83. TÉTEL
FÜRDŐK/ BALNEOLOGY	84-90. TÉTEL
A HABSBERG-DINASZTIA / THE HABSBERG DYNASTY.	97-99. TÉTEL
HUNGARICA XVII. SZÁZAD /	
HUNGARICA FROM THE 17TH CENTURY	100. TÉTEL
JELES MAGYAR KRÓNIKÁK /	
FAMOUS HUNGARIAN CHRONICLES	101-104. TÉTEL
JOGTÖRTÉNET / LAW	105. TÉTEL
KÉZIRATOK / MANUSCRIPTS	109-121. TÉTEL
KÜLÖNLEGES AJÁNLÁSOK / SPECIAL DEDICATIONS	123-127. TÉTEL
MADÁCH IMRE 1823-2023 / IMRE MADÁCH 1823-2023.	132-133. TÉTEL
METSZET, LÁTKÉP / VIEWS, ENGRAVINGS	134-136. TÉTEL
MEZŐGAZDASÁG / AGRICULTURE	138-141. TÉTEL
MŰVÉSZI KÖNYVKÖTÉSEK / DECORATIVE BINDINGS	143-144. TÉTEL
OKLEVELEK / DOCUMENTS	145-147. TÉTEL
ORSZÁGGYŰLÉSÜNK TÖRTÉNETÉBŐL /	
HISTORY OF THE HUNGARIAN PARLIAMENT	148-150. TÉTEL
ORVOSTÖRTÉNET / MEDICINE	151-161. TÉTEL
REFORMKOR / REFORM AGE	164-166. TÉTEL
RÉGI MAGYAR KÖNYVTÁR /	
HUNGARICA 16-17TH CENTURIES	167-171. TÉTEL
SZÉCHENYI ISTVÁN GRÓF ÉS KORA /	
COUNT ISTVÁN SZÉCHENYI	174-178. TÉTEL
TÉRKÉPEK / MAPS	180-186. TÉTEL
TERMÉSZETTUDOMÁNY / NATURAL SCIENCES	187-193. TÉTEL
UTAZÁS / TRAVEL	194-196. TÉTEL
PETŐFI 200.	200. TÉTEL

Petőfi Sándor 1823-2023

1. ARANY JÁNOS ÉS PETŐFI SÁNDOR LEVELEZÉSE

Bp., 1894. Ráth Mór. XVI+221p.

Díszesen aranyozott gerincű, korabeli félbőr-kötésben. Felül aranymetszéssel díszítve. A kötethez Vasberényi Géza, a Petőfi-relikviák lelkes gyűjtője készített bájos vászontokot, amelynek egyik tábláján gyönyörű, virágdíszes keretben felül „Lelkem aranyom” felirat, alul a cím olvasható, középre pedig ovális keretben a két költőóriás mellképét festette meg.

Contemporary half leather, spine richly gilt. Upper edge gilt. In illustrated cloth case by Géza Vasberényi.

Szűry: 166.

60 000,-

2. PETŐFI SÁNDOR:

A helység kalapácsa.

Budán, 1844. (Geibel Károly) Magyar Kir. Egyetem betűivel. 68+(4)p. Első kiadás.

A szerző első nyomtatásban megjelent önálló műve. Komikus eposz, amely a romantika kedvelt műfaját (egyesek szerint Vörösmarty „Zalán futása” című munkáját) parodizálja.

Keletkezése:

A költő 1844 augusztusában-szeptember elején írta meg, szeptember 14-én már a budai cenzor előtt volt a kézirat. Megszületésében feltehetően közrejátszott a Kisfaludy Társaság 1844 elején kiírt pályázata: „Adassék elő, milyenek kellene a korszerű eposznak lennie”. Zilahy Károly (a költő életrajzírója) szerint Vahot Imre biztatására kezdett hozzá megírásához Petőfi, de a kész mű nem nyerte el annak tetszését, így a kiadás jogát Geibel Károlynak adta el a költő.

A kiadás:

A cenzori vizsgálaton átesett kéziratot Geibel azonnal nyomdába adta, hogy a november elején tartott vásáron már árulni tudja. Október 25-e körül elhagyta a sajtót, a Pesti Divatlap október 27-i száma már hírt is adott megjelenéséről. A példányszámról nem maradt fenn feljegyzés, a füzet ára 36 pengő krajcár volt. A kiadvány egyik különlegességét adja, hogy Orlai Petrich Soma, Petőfi barátja visszaemlékezése szerint a borítórাজokat maga Petőfi készítette. Az első borítón a IV. ének egyik jelenete látható (Márta asszony megragadja férje, a kántor haját, hogy elvonszolja a verekedés színhelyéről), a hátsó rajza pedig a III. énekből azt a részt ábrázolja, amikor a főhős benyit a kocsmába, ahol a kántor éppen térden állva vall szerelmet Erzsók asszonynak. A könyvnyomtatok (hasonlóan a János vitéz borítóhoz) Grimm Vince pesti műhelyében készültek.

A mű fogadtatása:

A kritikusok nagy része értetlenül és ellenségesen reagált a költeményre. Ennél is fontosabb azonban, hogy az olvasók körében sem talált túl lelkes fogadtatásra. Ezt mutatja az is, hogy a terjesztőknel még évek múlva is voltak belőle darabok, maga Geibel pedig az 1847-ben megjelent Petőfi összes „pótléka”-ként kínálta a vásárlóknak.

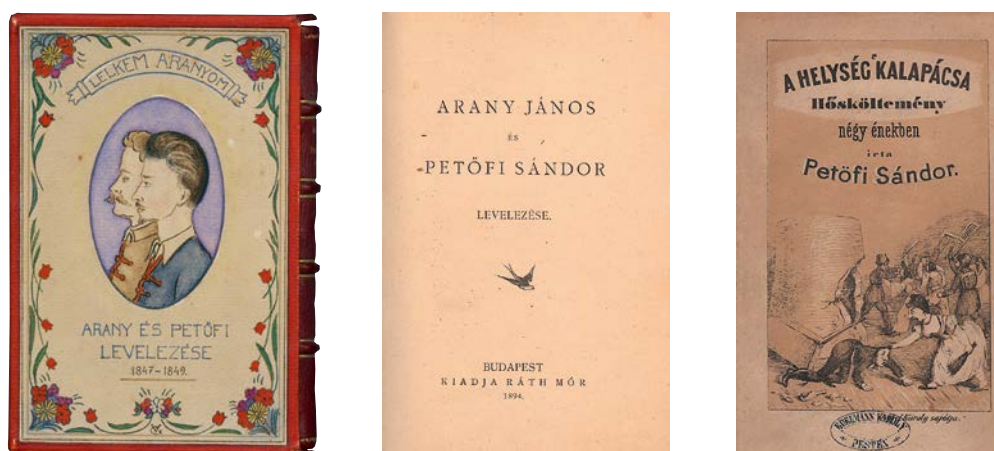
A kötet a szerző által rajzolt, eredeti borítókkal a legnagyobb könyvritkaságok közé tartozik.

Rajzos, kiadói papírborítóban. Elegáns, XX. század eleji félpergamen-tékában, középen megkötő szalaggal.

Illustrated, original paper. Modern half vellum box.

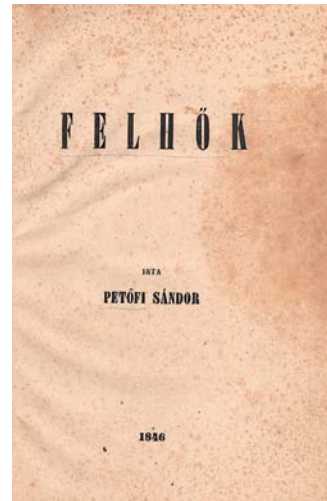
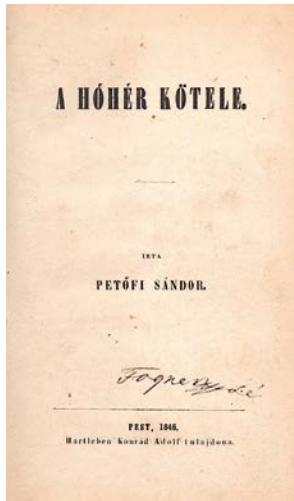
Szűry: 3609.

800 000,-

1., 2. tétel

3., 4., 5. tétel

3. PETŐFI SÁNDOR:

A hóhér kötele

Pest, 1846. Hartleben Konrad Adolff. 155p. Első kiadás.

A mű a szerző egyetlen – az ítések szerint nem túl sikerült – regénye. Petőfi 1846 tavaszán Szalkszentmártonban írta a művet, ahol szülei fogadót és mészárszéket béreltek. Ezt az időszakot nevezi az irodalomtörténet-írás a költő válságkorszakának.

Korabeli vászonkötésben.

Contemporary cloth.

Szűry: 3610.

200 000,-

4. PETŐFI (SÁNDOR):

Élet vagy halál! --tól.

H.n., é.n. ny.n. Röplap-jellegű kiadás. 3 nyomtatott oldal.

A vers először 1848. október 15-én jelent meg az Életképek folyóiratban „Septemb. 30.” alcímmel.

A Petőfitől szokatlan, hangsúlyos helyen megjelenített időpont ugyan nem lehetett a vers tényleges keletkezési ideje, a történelmi háttér tudatában mégis fontossá válik. A költő szeptember 29-én késő este vagy 30-án korán reggel indult útnak Erdődről, mint azt a Pesti Hírlapnak küldött tudósításában írta: „Kővárvidékén keresztül akartam kiküldetésem helyére, a Székelyföldre utazni, s Nagy-Bányáról kénytelen valék visszafordulni”. Itt barátjától, Teleki Sándor kővár-vidéki főkapitánytól és Mihályi Gábor kormánybiztostól értesülhetett arról a román felkelésről, amelyről Pesten még nem tudtak. A naszódí 16. (2. román) határőrezred új parancsnoka, Karl Urban alezredes megtagadva a kormány iránti engedelmisséget, az újoncokat a császár hűségére eskette fel. A környék román lakosságának pénzt és fegyvert juttatott, hogy zendülésre bírja őket. Petőfi Nagybányán már a környékről menekült magyar lakossággal találkozott, és még aznap visszaindult Erdődre. Az út nagy részét megtevé, este Szinfaluban a Nagykárolyból útnak indított 400 főnyi önkéntes nemzetőrcsapat keresztelte útját. Mivel a felvonultatott erőt elégtelennek ítélte, ezért levelet küldött Eötvös Mihály alispánnak, általános népfelkelést sürgetve. Kiss Gedeon nemzetőr-parancsnok Szatmárra küldött jelentése szerint szeptember 30-án éjjel a költő még Szinfaluban volt, de útját folytatva, még az éjszaka folyamán visszaérkezett Erdődre. Másnap, október 1-jén írta meg a verset és tudósítását a Pesti Hírlapnak. Mivel a költeményben felemlegette a tótokat is, elképzelhető, hogy korábban értesült a szlovák légió felvidéki betöréséről, aminek híre szeptember 22-én, Pestről történt elindulása előtt már ismert volt a fővárosban.

A két ismert röplapkiadás egyike tételünk, amelyből közgyűjteményben két példányt őriznek. A tördelés rossz minősége kis nyomdára, a nyelvi hibákat tartalmazó szöveg nem magyar anyanyelvű szedőre enged következtetni. (Dr. Szilágyi Márton szíves közlése nyomán.) Leaflet.

500 000,-

5. PETŐFI SÁNDOR:

Felhők

(Pest), 1846. (Emich.) 70p. Első kiadás.

A kötetben szereplő versek többségét Petőfi 1846 tavaszán Szalkszentmártonban írta, ahová szerelmi csalódásai után vonult vissza. A János vitéz által hozott elismerést, a kezdeti sikereket követően ez Petőfi költői útkeresésének időszaka.

Modern félbőr-kötésben. Az utolsó levélen kis – javított, szöveget nem érintő – hiánnyal.

Modern half leather. Last leaf restored.

Szűry: 3608.

500 000,-

6. PETŐFI SÁNDOR:

János vitéz

(Budán), 1845. Vahot Imre (M. Kir. Egyetem ny.) IV+113p.

A legritkább irodalmi első kiadások egyike. Petőfi 1844-ben érkezett a fővárosba, ahol Vahot Imre jóvoltából a Pesti Divatlapnál segédszerkesztő lett. Ősszel kezdte el írni Kukorica Jancsi történetét, de csak Jancsi hazatértéig, Iluska sírjának meglátogatásáig készítette el. Barátai – elsősorban Vörösmarty Mihály – biztatására folytatta a történetet, és változtatta meg a címét végleges formájára. A nagyközönség előtt még viszonylag ismeretlen költő eleinte nem talált kiadót, nem láttak benne üzleti lehetőséget. Végül Vahot vállalta a kötet megjelentetését és először is írt hozzá. A mű 1845. március 6-án látott napvilágot, és rövid időn belül országos hírnevet szerzett írójának. A források szerint a kiadó a kinyomtatott 1000 példány felét a következő évben új címlappal ellátva, mint második, olcsóbb kiadást hozta forgalomba. XX. századi pergamenkötésben, papírtokban.

20th-century vellum in hardpaper case.

Szűry: 0

800 000,-

7. PETŐFI SÁNDOR:

Tigris és hiéna

Pest, 1847. Emich Gusztáv. (6)+106p. Első kiadás.

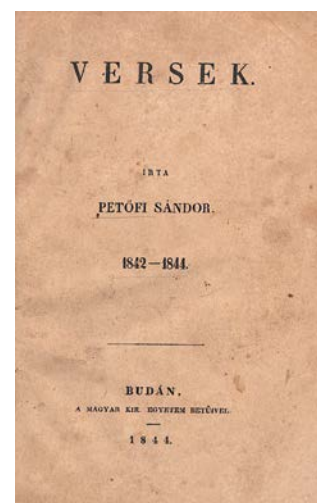
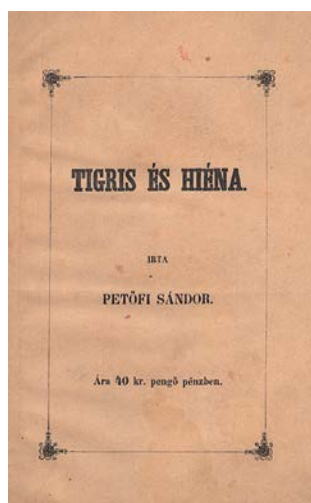
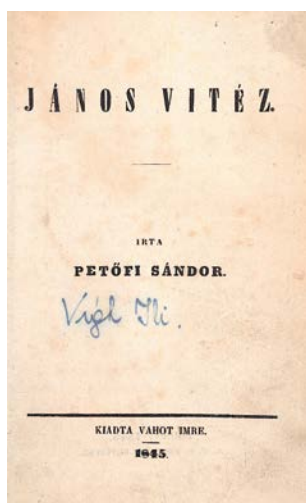
Az ún. Felhők-korszak utolsó darabja, a szerző egyetlen, teljes szövegében fennmaradt színműve. Első drámai próbálkozásának, a „Zöld Marci” címet viselő népszínműnek a kéziratát a bíráló vélemények miatt 1845-ben megsemmisítette. E munkáját kedvezőbben fogadták, a Nemzeti Színház 1846 márciusára bemutatót is tervezett. Miután azonban ezt a nagyobb bevétel reményében egy későbbi – kedvezőtlenebb – időpontra tolták, Petőfi sértettségében visszavonta, és decemberig nem is folytatta megírását. Ez az oka, hogy a kötet csak 1847 januárjában látott napvilágot nyomtatásban.

Modern félbőr-kötésben. Az eredeti borító bekötve.

Modern half leather. Original cover bound inside.

Szűry: 3631.

300 000,-

8. PETŐFI SÁNDOR:

Versek. 1842-1844.

Budán, 1844. Magyar Kir. Egyetem. 192p. Első kiadás.

A költő első önálló nyomtatásban megjelent verseskötete (két fordítás után). Több sikertelen kiadói próbálkozás után Vörösmarty Mihályhoz fordult segítségért, aki megszerezte a Nemzeti Kör támogatását. A kéziratot egy háromtagú bizottság (Vörösmarty, Szigligeti Ede, Vachott Sándor) hagyta jóvá, kisebb változtatásokkal (tizenöt vers, zömmel bordal maradt ki). Feltehetően júliusban került nyomdába (az eredetileg tervezettnél két ívvel bővebb terjedelemben), és novemberben jelent meg.

Aranyozott gerincű, modern félbőr-kötésben.

Modern half leather. Spine gilt.

Szűry: 0

300 000,-

9. PETŐFI SÁNDOR:

Nemzeti dal.

Pest(?), (1848.) ny.n. 2 nyomtatott oldal.

Az 1848. március 15-i visszaemlékezések szerint a türelmetlen Petőfi felkapta a sebtében elkészült példányokat, amelyeket szétesztettek a nép között. Többen említik, hogy – talán a sajtóhibák kijavítása végett – még egy szedés készült, majd mindkettő gyorsajtóba került, így délután 3-kor már „több ezer példányban” osztogatták. Tehát Landerernél kétféle kiadás is lehetséges, sőt elképzelhető, hogy a gyorsajtó számára is új szedés, új típus volt szükséges. A Nemzeti dal röplap-jellegű kiadásaiból Szinyei József 3 pesti és 8 vidéki városban nyomtatott változatot sorol fel. Nagyobb közgyűjteményeinkben 8 eltérő kiadás található, melyek közül csak 2 rendelkezik impresszummal. Bizonyosnak látszik, hogy mindegyik 1848 márciusában készült, hiszen a röplap-formátum a későbbiekben értelmét veszítette. Darabunk megegyezik az egyik Petőfi Irodalmi Múzeumban őrzött példánnyal, amelyen ott kézírással a következő szöveg olvasható: „Édes atyám Waltherr Gyula Petőfy Sándortól kapta 1848. Mart. 15.” Ennek alapján valószínűsíthető, hogy a fővárosban készülhetett, de nyomtatási képe nem azonos a Landerer és Heckenastnál készült, Petőfi által hitelesített kiadásokkal.

Körülvágott példány. Mérete: 245 x 155 mm.

Leaflet edition of the most iconic poem of the Hungarian Revolution in 1848.

500 000,-

10. PETŐFI SÁNDOR:

Nemzeti dal.

Pest(?), (1848.) Landerer és Heckenast(?) 2 nyomtatott oldal.

Darabunk egyezik az Országos Széchényi Könyvtár kisnyomtatványtárában őrzött egyik kiadással. A használt betűtípus és méret a cím és Petőfi Sándor nevének esetén megegyezik a Landerer-féle ikonikus változattal, a verssorokat azonban azonos típusú, de kisebb méretű betűkkel szedték. Bár a kiadástörténet szakszerű feldolgozása még várat magára – így az impresszum nélkül megjelentek beazonosítása szinte lehetetlen –, de darabunk a külső jegyek alapján szinte bizonyosan a Landerer-műhely terméke.

Foltos, enyhén sérült darab (ez a szöveget nem érinti). Mérete: 255 x 205 mm.

Leaflet edition of the most iconic poem of the Hungarian Revolution in 1848.

500 000,-

11. PETŐFI SÁNDOR:

-- összes költeményei. Népies kiadás. A költő arczképével. [három kötetben]

Bp., 1882. Athenaeum. 190p.; 191-440p.; 441-680p. A címkép, valamint a címlap példányunkból hiányzik.

Hozzá:

Petőfi Sándor összes költeményei. Eredeti kéziratok és kiadások alapján megjavított új népies kiadás egy kötetben. A költő arczképével. [három kötetben].

Bp., (1890.) Athenaeum. (2)+192p.; 193-420p.; 421-706p. A címkép hiányzik.

Páratlan irodalomtörténeti érdekesség. Hahn (1902-től Havas) Adolf, az első kritikai kiadás összeállítója munkapéldánya (ez magyarázza a címképek hiányát). A levelek közé kötött üres lapokon, valamint az előzárklapokon olvasható számtalan jegyzet mellett a nyomtatott oldalak is tele vannak az irodalomtörténész beírásaival és javításaival. Előkerülése szakmai szenzáció, mindenképpen további alapos kutatást érdemel.

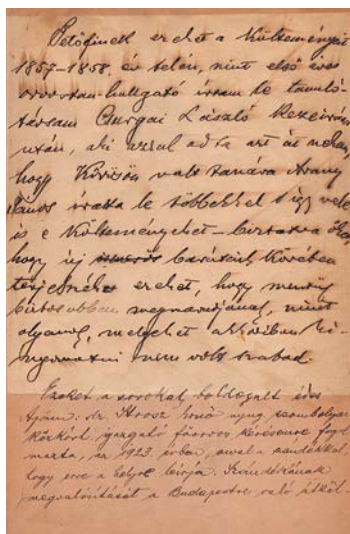
A két mű egységes, aranyozott gerincű, korabeli félbőr-kötésben.

Contemporary half leather. Spine gilt.

Poss.: Ernst Lajos gyűjteményi bélyegzőjével, a Vasberényi-gyűjtemény jelzetével.

Szűry: 3625.

150 000,-

12. PETŐFI SÁNDOR VERSEINEK KORABELI, KÉZIRATOS MÁSOLATA.

1850 nyarán Petőfi verseinek kizárólagos kiadója, Emich Gusztáv hozzálátott az eladdig publikálatlan, 1847 és 1849 között született művek nyomdai előkészítéséhez. A tervezett kiadások között szerepelt egykötetes és kétkötetes változat is, „Újabb költemények (1847-1849)” címmel. Jól ismerve a cenzúra működését, Emich már az előkészítés során jelentős önbírálatot gyakorolt. Ennek következtében a forradalomhoz köthető darabok teljesen kimaradtak a kötetből, „Az apostol” és más költemények pedig kihagyásokkal, adott esetben önkényes módosításokkal kerültek a nyomdába. A hatalomnak azonban ez nem volt elég: bezúzásra ítélték a kiadványt. (Ebben közrejátszhatott Emich forradalmi lapja, a Reform is.) A szakirodalom sem tudja, hány példányt sikerült megmenteni. Az egykötetes változat egyetlen teljes, címlappal is rendelkező példányát a Petőfi Irodalmi Múzeum őrzi. Ezt a darabot maga Emich mentette meg. A kétkötetes variánsból – amely csak formátumában tér el az egykötettestől – két példány ismert: egy szintén a PIM-ben lelhető fel, ami a Petőfi Társaság gyűjteményéből származik, egy pedig az Országos Széchényi Könyvtár törzsgyűjteményében található. Utóbbit egy nyomdász az inge alatt csempészte ki az üzletből, majd Szász Károly adományozta a Nemzeti Múzeumnak ezzel a feljegyzéssel: „Emich-féle 185.-diki (kettős) kiadásának negyedréttű alakjából, a rendőri megsemmisítésből megmentett (talán egyetlen) példány.”

Arany János is szeretett volna egy példányt. 1852. július 13-án így írt Lévay Józsefnek:

„Ha tehát, barátom, kezdedre ejtheted, / Úgy, per sundám bundám, ha szerét teheted: / Könyvét megszerezve, kérlek, hogy zsebre tedd, / A jó isten, és én, megfizetjük neked. / Sőt ha lehetséges kettőt szerezz olyat, / Azaz egy kisebbet, ítem: egy nagyobbat; / 100z [Szász] Károly úgy kíván neked, mentül jobbat, / Ugy hiszem: megérted; nem kell írnom többet.”

Azt, hogy Arany miként jutott hozzá a kötethez, csak elbeszélésekből ismerjük. A nagyszalontai hagyatékban ugyanis semmilyen Petőfi-kötet nem található; ezek feltehetőleg a Voinovich Géza által őrzött gyűjteménnyel pusztultak el Budapest bombázásakor. A visszaemlékezések szerint Arany nagykőrösi tanártársa, Szilágyi Sándor rendelkezett egy kétkötetes példánnyal. Ezt Aranyra bízta, amit azután diákjai, Lauko Károly és Csurgai László lemásoltak. Utóbbi később felkerült a fővárosba, az egyetem orvosi karára iratkozott be. A saját másolt példányát ide is magával vitte, ahol megbízható hallgatótársainak kölcsön adta másolásra. Ezek egyike volt tételünk lejegyzője, Strosz Ernő, a zombolyai kórház későbbi igazgató főorvosa.

Az első oldalra ezt írta fel: „Petőfinek ezeket a költeményeit 1857-1858. év telén, mint első éves orvostan-hallgató írtam le tanuló társam Csurgai László kezeírása után, aki azzal adta át nekem, hogy Kőrösön volt tanára Arany János íratta le többekkel s úgy vele is e költeményeket – biztatva őket, hogy új barátaik körében terjesszék ezeket, hogy mentül biztosabban megmaradjanak, mint olyanok, melyeket akkoriban kinyomtatni nem volt szabad.”

Tételünk egy rendkívül izgalmas irodalomtörténeti emlék. Megbecsültségét mutatja korabeli, díszesen aranyozott vászonkötése és aranyozott lapélei.

831 beírt oldal. Kelt: (Pest), 1857-1858.

Gilt, contemporary cloth.

150 000,-

13. PETŐFI, (SÁNDOR) ALEXANDER:

Hundertsechzig Lyrische Dichtungen von --. Aus dem Ungrischen im Versmasse der Originale übersetzt von K. M. Kertbeny. Vierte völlig neu bearbeitete, durch zahlreiche jetzt zum Erstenmale übersetzte Gedichte vermehrte Auflage.

Elberfeld und Leipzig, 1866. Sam. Lucas. (4)+244p.

A fordító, Kertbeny Károly Theodor Döring német színésznek szóló, autográf ajánló soraival (a fordítás mellékelve).

Enyhén kopottas, díszesen aranyozott, korabeli bőrkötésben. Aranymetszéssel díszítve. A gerincen kis sérülésekkel.

Inscribed by the translator. Slightly worn, richly gilt, contemporary leather. Inner edges richly gilt. Spine slightly damaged.

40 000,-

14. PETŐFI-ALMANACH

Bp., 1909. (Hornyánszky V.) 1t.+477+(3)p. A kötetet Dr. Ferenczi Zoltán szerkesztette. Számozott (147./500) példány.

Díszesen aranyozott, festett, a XVIII-XIX. századi gyöngyhímzéses kötésekét idéző, kiadói bőrkötésben. A könyvtestet poncolt aranymetszés díszíti. Dávidházi Kálmán debreceni könyvkötő munkája. Eredeti papírtokban.

Limited edition. Richly gilt, original leather in hardpaper case. Inner edges gilt.

Poss.: Az első kötéstábla belső oldalán található, szív alakú könyvjegyen „Emey Margit Anno 1909” felirattal.

300 000,-

15. REXA DEZSŐ:

Lapok Petőfi Sándor naplójából. Pest 1848. A bevezető tanulmányt írta és a hasonmás-kiadást sajtó alá rendezte --.

Bp., 1924. Wodianer F. és Fiai. 14+(1)p.+1 mell. (hasonmás, a kötet végébe helyezve, 16p.) 600 számozott példányban jelent meg, itt a számozás helyét üresen hagyták.

Szellemes ajánlással: „Szalay József Biblio-Thesaurariusnak szeretettel és igen érthető, de ártalmatlan irigységgel Rexa Dezső”.

Hozzá:

Ferenczi Zoltán, dr.: Lapok Petőfi Sándor naplójából. Híven az eredeti kiadáshoz, előszóval és jegyzetekkel kiadja --.

Kolozsvár, 1891. Gámán János ny. 24p.

Mindkét mű kiadói papírborítóban. Az első darab enyhén szakadozott.

Original paper. First work slightly damaged.

Poss.: Szalay József, a bibliofil szegedi rendőrkapitány gyűjteményéből.

20 000,-

16. VÁRADI ANTAL:

Petőfi a magyar nemzet büszkesége. Élete folyását a magyar nép számára versekben megírta --.

Bp., (1886.) Méhner Vilmos. 31+(1)p. (Jó könyvek a magyar nép számára. 49.)

Hozzá:

Petőfi, a szabadsághős. Elbeszélések Petőfi Sándor életéből. Irta: Krónikás.

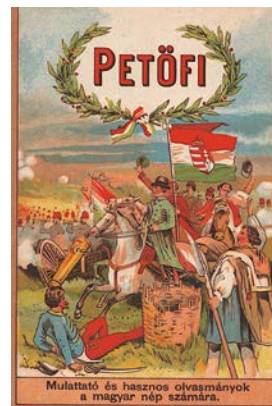
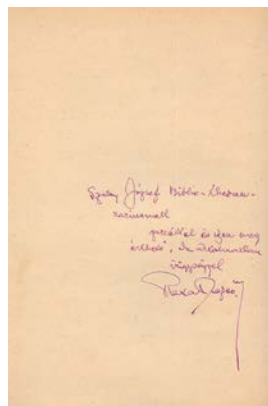
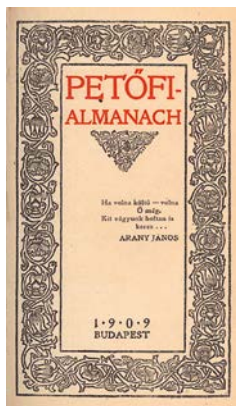
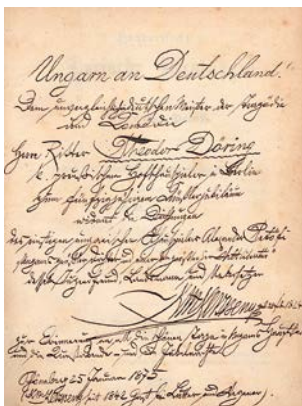
Bp., 1904. Rózsa K. és neje. 63+(1)p. (Rózsa Kálmán és neje népkönyvtára. 35.)

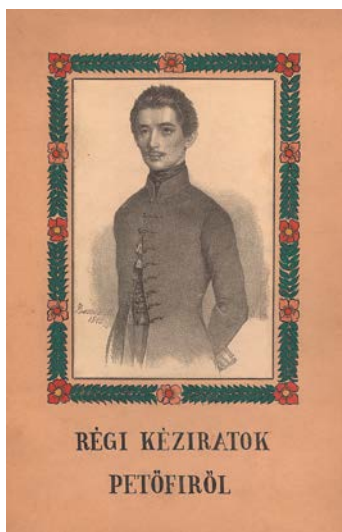
Az első mű borítóját gyönyörű, színes kép díszíti, a második mű borító nélkül.

First work in illustrated, original paper, the second unbound.

Szüry: 4912., 0

20 000,-

17. A PETŐFI-KULTUSZ KÉZIRATOS EMLÉKEI A VASBERÉNYI-GYŰJTEMÉNYBŐL.

Vasberényi Géza a múlt század elején kezdett Petőfi-relikviákat gyűjteni. Kollekcója jelentősen bővült Ernst Lajos halála után; az ismert műgyűjtő hagyatékát 1939-ben árverezték el. Vasberényi élete végéig gyarapította gyűjteményét, túlzás nélkül a legnagyobb Petőfi-magángyűjtemény-nyel rendelkezett. A számtalan tárgyi emléken túl rengeteg könyv, több kézirat és dedikált kötet is megtalálható volt itt. Mindemellett rendkívüli szorgalommal gyűjtötte a Petőfi-kultuszhoz kapcsolódó leveleket, újságcikkeket; több közülük a Vasárnapi Ujság felhívására született.

Pákh Albert, a folyóirat szerkesztője először 1857-ben indított egy vitát az újság hasábjain, melynek célja Petőfi szülőhelyének pontos meghatározása volt. Ennek nagy sikere nyomán 1860-ban újabb felhívást tett közzé: ezúttal a költő halálának körülményeit kívánta tisztázni. Ezt a vitát Pákh alig fél évvel később kurtán-furcsán lezárta. Ennek következtében a beküldött és publikálatlan írások eddig teljesen ismeretlenek voltak az irodalomtörténeti szakma előtt.

Tételünk minden darabja egy-egy Vasberényi-gyűjtemény pecsétjével ellátott borítékban, a teljes anyag pedig egy Vasberényi által díszített mappában található.

1. *Géczy Alajos tanító autográf levele a Vasárnapi Ujság szerkesztőségéhez.*

Egy drótosóttal történt találkozását írja le, akinek „finom egyénisége, ápolt kezei, dús hajzata azt az érzést keltették benne, hogy Petőfi Sándorral áll szemben”.

3 beírt oldal, hajtogatva, szakadásokkal, apró szöveghiánnyal. Kelt: Nagyszombat, 1861. II. 18.

2. *Barabás Ábel (1877-1915) irodalomtörténész autográf levele a Szegedi Napló szerkesztőségéhez.*

Kéri, hogy a Franklin Társulatnál megjelent Petőfi életrajzát az újság ismertesse.

3 beírt oldal, egy helyen sérüléssel, apró szöveghiánnyal. Kelt: Kolozsvár, 1907. X. 31.

3. *„Petőfi Halála” című kézirat „egy névtelen” aláírással.*

Az írás szerint Petőfi Erdélyben bujdosott, de „a’ székely föld határán, a’ felzudult oláhok által, dús zsákmányt képzelve, agyonüttetett”.

2 beírt oldal. Keltezés nélkül.

4. *Jászay-Horváth Elemér (1888-1933) költő „Petőfi sírja” című költeményének autográf, aláírt kézírata.*

2 beírt oldal. Kelt: Orosháza, 1922. XII. 20.

5. *Bibok (Bátorfi) Lajos (1835-1896) költő, szerkesztő autográf levele a Vasárnapi Ujság szerkesztőségéhez.*

Hallomásból úgy tudja, hogy Petőfi él, és Kufsteinben raboskodik; a „kormány a legmélyebb titokban tartja”.

4 beírt oldal. Kelt: Pest, 1861. I. 21.

6. *„Petőfi költészete általában” című tanulmány kézírata.*

A névtelen szerző munkája legjobb tudomásunk szerint nem jelent meg nyomtatásban.

36 beírt oldal. Mindegyik oldalon kivehetetlen pecséttel. Keltezés nélkül.

7. *Simonides János (1835-1912) evangélikus lelkész levele a Vasárnapi Ujság szerkesztőségéhez.*

Mellékelten küld egy írást és egy képet Petőfi keresztapjáról, Martiny Károlyról közlés végett.

1 beírt oldal. Kelt: Szécsény, 1872. IX. 22.

Hozzá:

A keresztfiú és a keresztapa című írás kézírata.

Adatokat közöl Petőfi keresztapjáról, Martiny Károlyról.

2 beírt oldal. Keltezés nélkül.

8. *Hrúz Margit, Petőfi távoli rokonának négy levele Vasberényi Gézához.*

A költő nagybátyja, Hrúz Ádám unokája volt Hrúz Margit.

– Névnapiján köszönti Vasberényit.

1 beírt oldal. Kelt: Pesterzsébet, Komárom út 5., [1943].

– Testvérének, Dezsőnek kér segílyt a Petőfi Társaságtól.

1 beírt oldal. Komárom út 5., [1943].

– Névnapiján köszönti a címzettet.

Képes üdvözlőlapon, borítékban. Kelt: Pesterzsébet, Iskola 43., [1948].

– Újságbéli szerepléséről számol be, és érdeklődik, hogy korábbi levelét megkapta-e a címzett.

Egyszerű, kép nélküli levelezőlapon. Kelt: Pesterzsébet, Vécsey út 46., [1948].

9. *Pákh Albert (1823-1867) író, szerkesztő ismeretlen kézírata.*

A humoros szösszenet egy készülő albumot, valamint kortárs írókat említ, mint pl. „Mókay Jórt”.

1 beírt oldal. Keltezés és név nélkül.

10. *Edgar A. Bowring (1826-1911) fordító, képviselő angol nyelvű levele Kertbeny Károlynak, Petőfi német fordítójának.*

Csatolva küldi a kért fotót, és méltatja Kertbeny Petőfi-fordítását.

4 beírt oldal. Kelt: Brighton, 1865. XII. 28.

Poss.: Ernst Lajos gyűjteményi bélyegzőjével.

11. Nyomatott emléklap John Bowring (1792-1872) angol nyelvésznek, Petőfi fordítójának.

12. Péchy Imre (1832-1898) kartográfus „Petőfi egy ismeretlen költeménye” című írásának autográf kézírata.

A Vasárnapi Ujságnak szánt cikk tudomásunk szerint nem jelent meg.

1 beírt oldal a „Zsuzsikához” című Petőfi vers másolatán. A hajtás mentén szakadással, apró szöveghiánnyal. Keltezés nélkül.

13. Bankós Károly (1821-1905) jogász autográf írása.

A szerző Petőfi barátja volt, akihez a költő több levelet is írt, illetve a Vasberényi-gyűjteményben volt egy neki dedikált kötet is.

4 beírt oldal, a hajtások mentén szakadással. Kelt: Kunszentmiklós, 1901. XII. 1.

14. N. Kálmán levele a Vasárnapi Ujság szerkesztőségéhez.

Elmondása szerint Petőfi a szabadságharc után Nápolyban raboskodott.

1 beírt oldal, a hajtás mentén szakadással, apró szöveghiánnyal. Kelt: Pest, 1860. XI. 14.

15. Borosnyai Pál (1816-1885) későbbi képviselő, polgármester levele a Vasárnapi Ujság szerkesztőségéhez.

Csatolva küldi Kálnoky Sándor honvéd alezredes levelét.

3 beírt oldal. Kelt: Marosvásárhely, 1861. III. 2.

Hozzá:

Kálnoky Sándor (1810-?) honvéd alezredes levele Borosnyai Pálhoz.

Bem tábornokról és a szebeni csata körülményeiről ír.

4 beírt oldal. Kelt: Csíkszentmihály, 1861. II. 25.

16. Bolla Lajos gimnáziumigazgató levele feltehetőleg a Vasárnapi Ujság szerkesztőségéhez.

Leírja, hogy Petőfi három évet tanult az aszódi intézményben: „anyakönyveink bizonyossága szerint mind a három évben szorgalmasan tanult és a legelső tanulók közé tartozott”.

1 beírt oldal, a gimnázium fejléces papírján. Kelt: Aszód, 1899. IX. 26.

17. Csizsto (?) Miklós árvaszéki jegyző levele feltehetőleg a Vasárnapi Ujság szerkesztőségéhez.

Beszámol róla, hogy egy eredeti Petőfi-levele bukkant, melyet a költő Csörföly Lajoshoz írt. Csatolva küldi annak másolatát. A levelet a kritikai kiadás is közli.

1 beírt oldal, a hajtás mentén szakadással. Kelt: B(ékés) Gyula, 1885. II. 26.

Hozzá:

Az említett Petőfi-levele másolata.

3 beírt oldal, a hajtás mentén szakadással. Keltezés nélkül.

18. Horváth István pápai ügyvéd levele Pákh Albertnek.

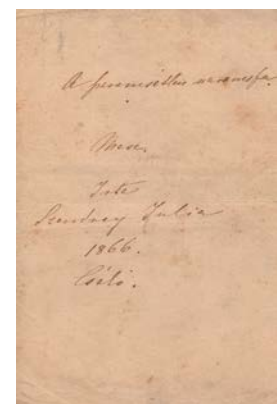
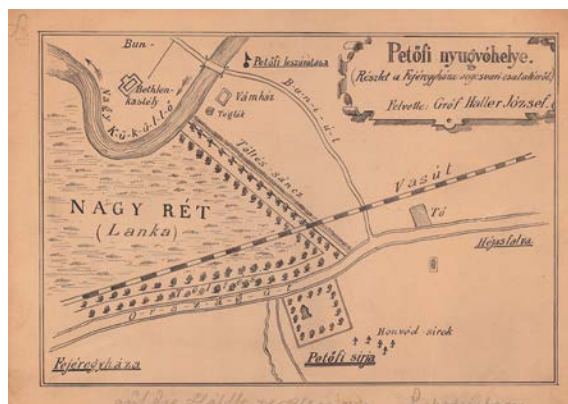
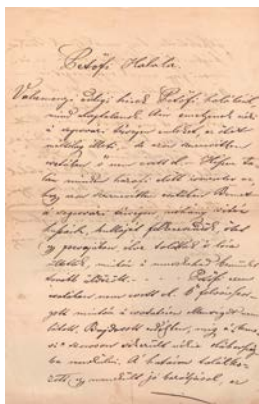
1841-1842-ben Petőfi diákként Horváthnál írkokoskodott. Az ő kislányának halálára írta a „Lenke sírján” című verset. A levélben Horváth ebből az időszakból közöl adatokat Petőfi életrajzához.

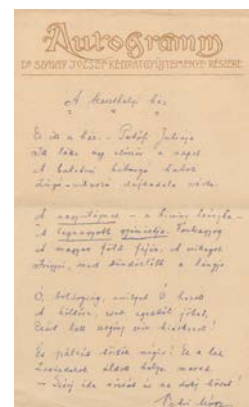
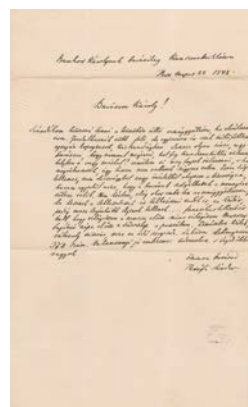
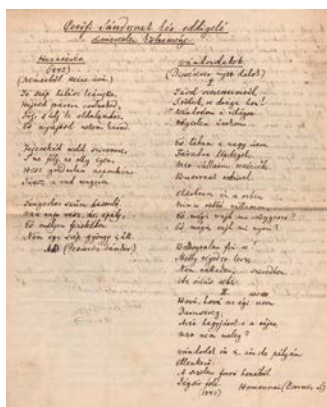
5 beírt oldal, borítékkal. Kelt: Pápa, 1862. V. 26.

19. Dömötör László (1850-?) tanár levele Bartók Lajoshoz, a Petőfi-album szerkesztőjéhez.

Hozzájárulva az albumhoz mellékelve küld egy óráról készült fotót, mely tárgyat Petőfitől származtat. Ennek valódiságát közjegyzőileg is kész hitelesíteni.

1 beírt oldal, szakadással. Kelt: Arad, 1898. III. 10.

Hátoldalan:

Bartók Lajos (1851-1902) költő, szerkesztő levele Nagy Miklóshoz, a Vasárnapi Ujság szerkesztőjéhez. Figyelmébe ajánlja Dömötör levelét, az ugyanis a Petőfi-albumból már elkésett. 1 beírt oldal, szakadással. Keltezés nélkül.

Hozzá:

Az említett óráról készült fotó.

Hátoldalan Vasberényi feljegyzésével, aláírásával.

Mérete: 125 x 95 mm.

20. Gyököcssy Endre (1880-1957) író, költő „Petőfi Zoltán Szarvason” című újságcikkének gépirata.

Az írás a budapesti Magyar Szó 197. számában jelent meg 1904-ben.

8 gépelt oldal, kéziratos javításokkal, a Budapesti Királyi Magyar Tudományegyetem fejléces papírján. Keltezés nélkül.

21. Baróti Lajos (1858-1938) író, szerkesztő levele ismeretlennek.

Az „Akasszátok föl a királyokat!” című Petőfi-vers kéziratának megvásárlása ügyében ír.

3 beírt oldal, a Bolond Istók szerkesztőségének pecsétjével. Kelt: Budapest, 1903. III. 23.

Poss.: Ernst Lajos gyűjteményi bélyegzőjével.

22. Bogár Zsigmond református lelkész levele feltehetőleg a Vasárnapi Ujság szerkesztőségéhez.

Leírja, az osztrák fővárosban találkozott Petőfi öccsével, aki a költőre vonatkozólag elmondta, hogy „él, és pedig itt Bécsben van”.

4 beírt oldal. Kelt: Negyed, 1861. II. 18.

23. Jakab István (†1914k.) honvéd hadnagy levele feltehetőleg a Budapesti Hírlap szerkesztőségéhez.

A vizaknai csata részleteiről ír: „de nem láttam azt a mit kívántam volna látni, t.i. a Petőfi által Kolozsvárról hozott barna zenészek nagy dobját és a gondot midőn el ütötték a czigányok hátáról az ágyu golyok”.

4 beírt oldal. Kelt: Tordatúr, 1890. IX. 3.

24. Baksay Sándor (1832-1925) református lelkész, későbbi püspök levele a Vasárnapi Ujság szerkesztőségéhez.

Mellékelten küldi két Petőfi-levél másolatát, melyeket a költő barátjának, Bankós Károlynak írt (1848. május 25. és 1848. július 9.; összesen három Bankóshoz írt Petőfi-levél ismert).

1 beírt oldal, hajtás mentén szakadással. Kelt: Kunszentmiklós, 1876. XII. 28.

Hozzá:

Petőfi Sándor 1848. május 25-i, Bankós Károlynak szóló levelének másolata.

1 beírt oldal.

Hozzá:

Petőfi Sándor 1848. július 9-i, Bankós Károlynak szóló levelének másolata.

1 beírt oldal.

25. Csernátoni Gyula (1858-?) kolozsvári tanár levele feltehetőleg Bartók Lajoshoz vagy Endrődi Sándorhoz, a Petőfi-album szerkesztőihez.

Köszöni a felkérést, és szívesen ír egy tanulmányt az albumba. Az írás meg is jelent „Petőfi egyénisége” címmel.

2 beírt oldal. Kelt: Beszterce, 1897. XII. 21.

26. Petri Mór (1863-1945) költő „A keszthelyi ház” című versének autográf kézírata.

A vers a Budapesti Hírlapban jelent meg 1923. július 27-én.

1 beírt oldal, „Autogramm. Dr. Szalay József kéziratgyűjteménye részére.” fejléccel ellátott papíron. Keltezés nélkül.

27. Petőfi Sándor „A királyok ellen” című versének korabeli, kéziratos másolata.

3 beírt oldal. A hajtás mentén szakadással. Keltezés nélkül.

28. Eötvös Lajos (1848-1872) bibliográfus diákkori levele Pákh Alberthez.

A 7. osztályos Eötvös megküldi a Pákról szóló életrajzát átolvasás végett, illetve két, eddig publikálatlan Petőfi-vers másolatát. A versek (Hazatérés, Vándordalok) a Koszorúban jelentek meg az 1865. évi 1. évfolyam 3. számában.

8 beírt oldal. Kelt: Pápa, 1864. XII. 22.

29. Bartók Lajos (1851-1902) költő, szerkesztő „Petőfi szobra előtt” című költeményének kézírata.

A számos javítást tartalmazó írás címe itt még az „Óda Petőfi szobra leleplezési ünnepére” címet viseli. A Vasárnapi Ujság 1882. október 15-i számában jelent meg nyomtatásban.

3 beírt oldal. A hajtások menti szakadásnál régi ragasztócsik nyomaival. Keltezés nélkül.

Poss.: Ernst Lajos gyűjteményi bélyegzőjével.

30. Imreh Sándor (1830-1895) marosvásárhelyi nyomdász „A legrosszabb fiu a föld kerekességén!” című írásának autográf kézírata.

Vasberényi feljegyzése szerint: „Egy budapesti ügyvéd elbeszélése nyomán olyan történetet mond el Petőfi fiatal korából, mely egy életrajzi feldolgozásban sem szerepel s amely a legnagyobb valószínűség szerint meg sem történt”. Az írás az Erdélyi Híradóban jelent meg 1890. július 30-án.

4 beírt oldal, számos javítással. A lap alján található szakadás régi ragasztószalaggal javítva. Keltezés nélkül.

Poss.: Ernst Lajos gyűjteményi bélyegzőjével.

31. Kéry Gyula (1869-1919) hírlapíró, irodalomtörténész, a Petőfi Társaság titkárának közleménye a sajtó részére „Petőfi állítólagos koponyájáról” címmel.

A Balázsfalván felbukkant koponya kivizsgálására a társaság Kéryt delegálta.

2 beírt oldal. Kelt: [1902. II.]

32. Szendrey Júlia (1828-1868) író, költő „A szerencsétlen narancsfa” című elbeszélésének autográf címlapja.

A mű először a Vasárnapi Ujságban jelent meg 1867. február 24-én.

1 beírt oldal. Kelt: Csákö, 1866.

33. Petőfi nyugvóhelye. (Részlet a Fejéregyháza-segesvari csatatérről.) Felvette: Gróf Haller József.

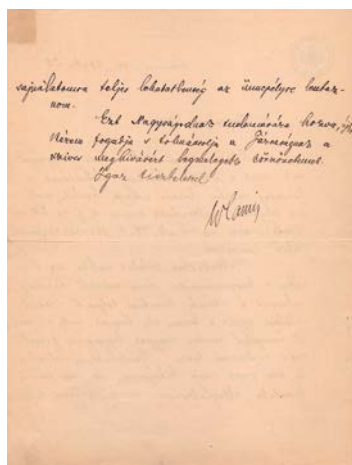
A tusrajz készítője a fehéregyházi kastély birtokosa, a szabadságharcban maga is harcoló Haller József gróf Petőfi halála körülményeinek egyik első, lelkes kutatója volt. A lap alján levő, kézzel írt utasítás tanúsága szerint („auf die Hälfte verkleinere”) egy német nyelvű kiadványhoz készült.

Mérete: 170 x 235 mm.

Collection of autograph documents related to Sándor Petőfi, poet, the most iconic character of the Hungarian Revolution of 1848-1849.

2 000 000,-

18., 19., 20. tétel

18. PETŐFI ZOLTÁN (1848-1870) BEVÉTELI ÉS KIADÁSI JEGYZŐKÖNYVE PETŐFI ISTVÁN (1825-1880) ÁLTAL VEZETVE.

A költő halála után egyetlen fia kezdetben Erdődön, a nagypapjánál, majd a mostohaapjánál, Horvát Árpádnál nevelkedett Pesten. Édesanyja új férjével azonban nem jött ki, ezért gyámságát 1858-tól Petőfi Sándor öccse, István látta el. Zoltán költéseit 1864-ben kezdte feljegyezni, az idő tájt, mikor az a felsőbb iskoláit kezdte Szarvason. Az utolsó bejegyzés Petőfi Zoltán halála előtt egy évvel, 1869. VII. 12-én kelt Csákon. A füzetben olyan érdekes bejegyzések is találhatók, mint az 1865. IV. 17-én kelt: „Szarvason a' vendég-lőbe csinált adósságát kifizettem”. A végén összegezve és aláírva.

13 beírt oldal.

List of expenses of Zoltán Petőfi, Sándor Petőfi's son, recorded by his uncle, István.

Poss.: Ernst Lajos gyűjteményi bélyegzőjével, a Vasberényi-gyűjtemény borítékjában.

100 000,-

19. WŁASSICS GYULA BÁRÓ (1852-1937) VALLÁS- ÉS KÖZOKTATÁSÜGYI MINISZTER AUTOGRÁF LEVELE BARTÓK LAJOSNAK, A PETŐFI TÁRSASÁG ALELNÖKÉNEK.

Sajnálátát fejezi ki amiatt, mert egyéb elfoglaltsága miatt nem tud eleget tenni a társaság meghívásának, és nem vehet részt az EMKE javára tartandó kolozsvári Petőfi-ünnepségen.

2 beírt oldal, fejléces levélpapíron. Kelt: Bp., 1899. IV. 2.

Count Gyula Wlassics, Minister of Education and Religion. Autograph letter.

20 000,-

20. PARTI NAGY LAJOS:

Petőfi Barguzinban

Zebegeány, 2009. Borda Antikvárium. (28)p.

Számozott (43./60), a szerző és az illusztrátor, Felvidéki András által aláírt, merített papírra nyomtatott luxuspéldányok egyike.

Kiadói vászonkötésben, rajzos, eredeti védőborítóval.

Limited edition, signed by the author and the illustrator. Original cloth with dust jacket.

40 000,-

21. AJTAY SÁMUEL, NAGY-VÁRADI:

Erkölcsmesítő való és költött történetek. Öszveszedte --.

Pesten, 1813. Trattner. 2t. (rézmetszetű címkép+díszcímlap)+261+(2)p.

Modern félbőr-kötésben.

Modern half leather.

Szűry: 73.

30 000,-

22. ARANY JÁNOS:

Murány ostroma. Beszély.

Pesten, 1848. Emich Gusztáv. (4)+127+(1)p. Első kiadás.

A Kisfaludy Társaság 1847-ben írt ki pályázatot a magyar történelem jeles nőalakjainak megéneklésére. A pályaművek szerzői között szerepelt Petőfi és Tompa Mihály is, de Arany és Petőfi végül nem nyújtották be munkáikat.

Modern félbőr-kötésben. Körülvágtatlan példány.

Modern half leather. Uncut.

Szűry: 168.

60 000,-

23. ARANY JÁNOS:

Toldi, koszorúzott költői beszély XII énekben --tól. – Szuhay Mátyás, dicsérettel kitüntetett költői beszély Tompa Mihálytól. – Bosnyák Zsófia, koszorúzott legenda Garay Jánostól.

Pesten, 1847. Beimel ny. (4)+120p. Első kiadás.

A Kisfaludy Társaság pályázatának nyertes alkotásait tartalmazó kötet. Első tagja, a Toldi a magyar irodalom talán leghíresebb elbeszélő költeménye. A Társaság 1846-ban írt ki pályázatot népies eposzra, amelynek megnyerése Aranyhoz hozta meg az országos hírnevet és Petőfi barátságát is.

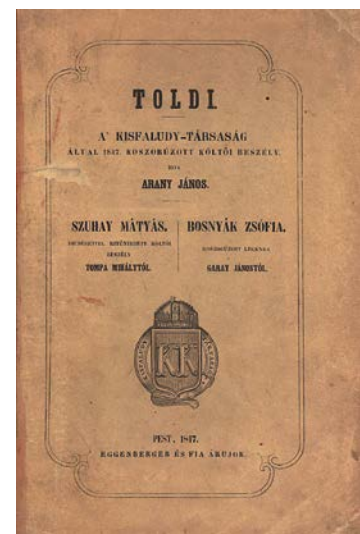
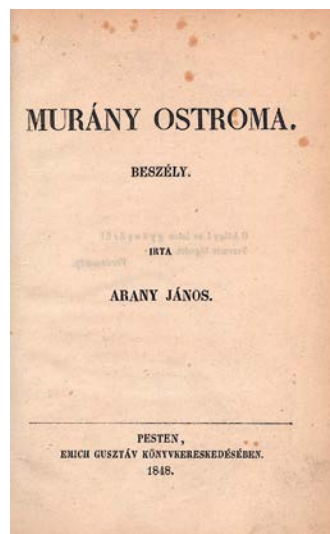
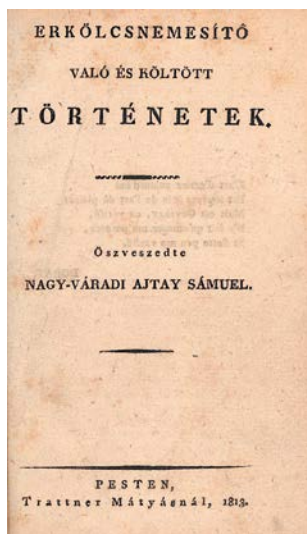
XX. századi félvásznon-kötésben. Az eredeti borító felragasztva.

20th-century half cloth. Original cover mounted.

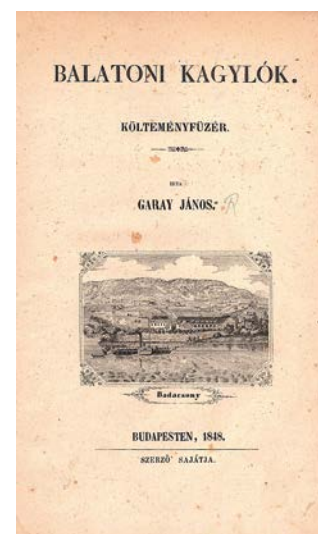
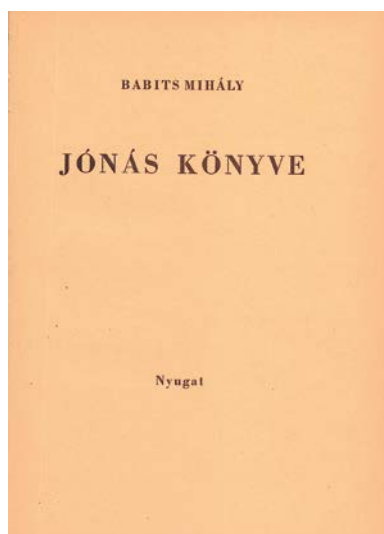
Poss.: A bejegyzések szerint több generáción keresztül a neves Hont vármegyei Pongrácz család birtokában volt.

Szűry: 183.

300 000,-

21., 22., 23. tétel

24., 25., 26. tétel

24. BABITS MIHÁLY:

Jónás könyve

(Bp., 1940.) Nyugat. (40)p. Első kiadás. Számozott (225./1000), aláírt példány.

Javított gerincű kiadói félvászon-kötésben.

Signed by the author. Original half cloth. Spine restored.

80 000,-

Balaton**25. SZÉP A NYÁR VÉGE A BALATONI ÜDÜLŐKBEN.**

Gönczi Gebhardt Tibor által tervezett, színes idegenforgalmi plakát. 1950-ben jelent meg a Szakszervezetek Országos Tanácsa kiadásában, a Szikra nyomdában.

Mérete: 830 x 575 mm.

Tourism-promoting poster.

150 000,-

26. GARAY JÁNOS:

Balatoni kagylók. Költeményfüzér.

Bp., 1848. Szerző. (8)+60+(2)p. A címlap közepén levő metszetsvignettán a Badacsony látható, előtérben egy gőzössel. Első kiadás.

A költő 1847 nyarat Füreden töltötte. Itt születtek a könyvben található versek. Ez az első olyan önálló kötet, amely a Balatonnal foglalkozik. A három ciklusból (Balaton, Füred, Tihany) álló mű elején Garay a legnagyobb magyar előtt tiszteleg „Gróf Széchenyi és a' Balaton” című versével. A Tihany-ciklus egyik darabjának köszönhető, hogy a balatoni kecskeköröm mondája híressé vált. A költő legkritikább kötete.

Modern félbőr-kötésben. A leveleken kis nedvességfolttal.

Modern half leather. Leaves slightly stained.

Szüry: 1492.

150 000,-

27. SZERELMEY MIKLÓS:

Balaton albuma, természet után rajzolta és Németújvári Gróf Batthyány Imre Zala megye főispánjának tisztelettel ajánlja -- Műkönyomda intézet tulajdonosa

Pesten, 1848. (Emich Gusztáv.) 1t. (lith. címlap)+28p.+9t. (könyomatok)+1 kihajt. mell. (az északi part panorámája és a Balaton térképe) Példányunkból hiányzik a 8. számú tábla (Csobánc).

Első kiadás, másodszer 1851-ben jelent meg. Szerelmey 1845-ben nyitotta meg pesti könyomdáját, ahol elsőként rendezte be műhelyét színes litográfiák készítésére. A szabadságharc idején honvédtisztként szolgált, majd a komáromi vár nyomdáját vezette. Világos után Londonba emigrált. Albumával hozzájárult a Balaton iránt ekkor ébredező érdeklődés élenkítéséhez. A könyomatok címei a következők:

1. Füred. Kilátás a Fürdőházból – Aussicht aus dem Badehause
2. Füred. A Balaton reszirol – von der Seeseite
3. Tihany
4. Tátika
5. Rezi
6. Szigliget
7. Sümeg
9. Az öböl és Badacson keleti része – Die Bucht und Ostseite von Badacson
10. Az öböl és Badacson nyugati része – Die Bucht und Westseite von Badacson

Későbbi papírkötésben. Az eredeti borító bekötve.

Later hardpaper. Original cover bound inside. One plate missing.

200 000,-

28. BALOGH ALAJOS:

Sümeg vára. Rege a magyar előidőkből.

Pesten, 1858. Boross Mihály. 83+(1)p. Első kiadás.

Modern félbőr-kötésben. Az eredeti borító bekötve. Körülvágtatlan példány.

Modern half leather. Original cover bound inside. Uncut.

Szűry: 308.

40 000,-

29. BARÓTI SZABÓ DÁVID:

A' magyarság' virági. Szedte --.

Komarombann, 1803. Özv. Weinmüllerné ny. 493+(25)p. Első kiadás.

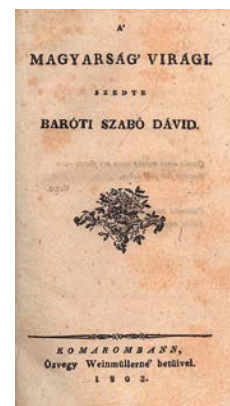
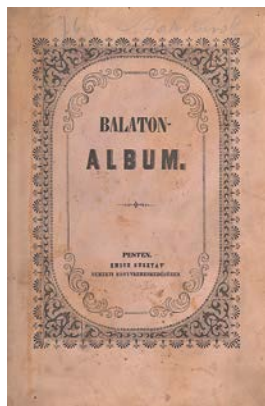
Szólás- és közmondás-gyűjtemény. Az index utáni számozatlan leveleken a „Toldalék a' Kisded szótárhoz” található.

Díszesen aranyozott gerincű, korabeli félbőr-kötésben. Festett előzéklapokkal. Gyönyörű példány.

Contemporary half leather. Spine richly gilt.

Szűry: 365.

60 000,-

30., 31., 32. tétel

30. (BETHLEN KATALIN):

Bújdosásnak emlékezet köve, melyet az örökkévaló halmok' kívánságának a' Krisztus Jézusnak szentséges Nevének legfelségesebb Dítséretére szép Imádságoknak faragás nélkül való drága köveiből össze rakott és felemelt egy Bújdoso a' maga szívében.

Budán, 1843. Gyurián és Bagó betűivel. 246+(6)p.

Az imádságoskönyv az egyéni, gyakorlati kegyességet, személyes megújulást előtérbe helyező pietista irányzat szellemiségében íródott. A szöveg minden bizonnyal fordítás, amelyet a legutóbbi időkig hangvétele miatt – a keserű házasságát, nehéz sorsát irodalmi értékű önéletírásában megörökítő, buzgó református – Árva Bethlen Katának tulajdonítottak. Valójában azonban a szerencsétlen életű, utolsó erdélyi fejedelem, II. Apafi Mihály feleségéhez köthető. Az ő történetükben szintén összekapcsolódik a magánélet és az országos politika: császári engedély nélkül kötött házasságuknak nagy szerepe lehetett abban, hogy a fejedelem kegyvesztett lett az uralkodónál, bécsi száműzetésbe kényszerült, és ezzel végképp elveszett az önálló fejedelemség lehetősége.

A gyűjtemény népszerűségét jól mutatja, hogy 1712-es első kiadását követően, még a század folyamán majd' harmincszor megjelent, és egészen 1910-ig többször napvilágot látott. Az itt szereplőnek a kézikönyvekben nem találtuk nyomát (az OSzK honlapja egy tíz évvel későbbit ismertet ebből a nyomdából). Tudomásunk szerint közgyűjteményeink közül csupán a miskolci megyei könyvtárban őriznek belőle egy hiányos példányt.

Javított gerincű, kopottas, korabeli papírkötésben.

Worn, contemporary hardpaper. Spine restored.

20 000,-

31. BOD PÉTER:

A' Szent Bibliának Historiája...

Szebenben, 1748. Sárdi Sámuel ny. (22)+176+(2)p.

Ritka első kiadás. 1756-ban azonos impresszummal jelent meg másodszer. A kiadások történetét és tipográfiai különbségeiket Borda Lajos részletesen leírja 2. számú ajánlójegyzékében. A második feltehetően jóval nagyobb példányszámban látott napvilágot, mert árveréseken szinte csak az fordul elő.

Enyhén kopott, díszesen aranyozott gerincű, korabeli bőrkötésben. A gerinc felső részén kis sérüléssel.

Contemporary leather. Spine richly gilt, slightly worn and damaged.

Szűry: 0; Borda: 224.

40 000,-

32. BOD PÉTER:

Szent Heortokrates avagy a' keresztyének között elő forduló innepeknek és a' rendes Kalendárióban fel-jegyztetett szenteknek rövid históriájok, melly A' szava bé-vehető hiteles Irókból egybe szedegtetett és Magyarra fordítattott közönséges haszonra intéztetett, egy Bújdoso Magyar -- által 1757. esztendőben

Posonyban, 1786. Véber Simon Péter ny. (12)+187+(6)p.

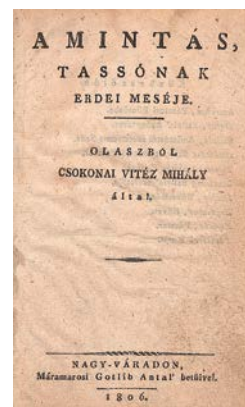
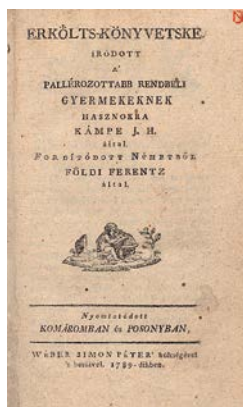
Második kiadás, először 1761-ben jelent meg.

Korabeli félbőr-kötésben. A gerinc alján apró sérülésekkel.

Contemporary half leather. Spine slightly damaged.

Szűry: 0; Borda: 230.

40 000,-

33., 34., 35., 36. tétel

33. BORS SÁMUEL, BUDAFALVI:

Szemüveg. Valódi érzéssel gyönyörködtető eredeti Munka a' finomabb ízlésű Szép Nem' szelíd érzéseinek, ön Léte' Java' s boldogsága' eszközzésre való serkentés, a' Nemzet' Nagyainak mint a' Haza' védbástyáinak tulajdon Betsek' Örököseik' díszben maradások 's a' Nemzet' szent Ügye' ápolására való ébresztés végett.

Pesten, 1830. Füskúti Landerer Lajos betűvel. 1t. (könyvmatú címkép)+VIII+(1)+10-112+(4)+11p.

A hölgyek számára készült antológiában erkölcsnemesítő történetek, versek, kisebb színdarabok és aforizmák mellett hasznos tudnivalók is olvashatók. A kötet összeállítója ügyvéd volt.

Modern félbőr-kötésben. Az eredeti borító bekötve.

Modern half leather. Original cover bound inside.

Szűry: 660.

30 000,-

34. (CAMPE) KÁMPE, J(OACHIM) H(EINRICH):

Erköltökönkönyvetske. Íródott a' pallérozottabb rendbéli gyermekeknek hasznokra -- által. Fordítódott Németből Földi Ferentz által.

Komáromban és Posonyban, 1789. Wéber Simon Péter. 152+(4)p.

Az 1777-ben megjelent német eredeti első magyar fordítása.

Korabeli papírkötésben.

Contemporary hardpaper.

40 000,-

35. CSAPO JÓ(Z)SEF:

Uj füves és virágos magyar kert, mellyben mindenik fünek és virágnak Neve, Neme, Ábrázatja, Természete és Ezekhez képest külömbféle Hasznai, értelmessen meg-jegyeztettek -- által. Második nyomtatás.

Posonyban és Pesten, 1792. Füskúti Landerer Mihály. 1t.+305+(35)p.

A szerző Debrecen város főorvosa volt. A mű a kor orvostudománya által ismert és felhasznált gyógynövényeket mutatja be. Első kiadása 1775-ben jelent meg. A Csapót ábrázoló rézmetszetű címkép Andreas Trtina munkája.

Enyhén kopottas, korabeli bőrkötésben. Festett előzéklapokkal.

Slightly worn, contemporary leather. Painted endpapers.

80 000,-

36. CSOKONAI VITÉZ MIHÁLY:

Amintás, Tassónak erdei meséje. Olaszból -- által.

Nagy-Váradon, 1806. Máramarosi Gótlib Antal ny. 98p. Első kiadás.

A páratlanul ritka Csokonai-fordítás tudomásunk szerint az elmúlt mintegy negyedszázadban egyszer bukkant fel árverésen.

Aranyozott gerincű, modern félbőr-kötésben.

Modern half leather. Spine gilt.

Szűry: 0

300 000,-

37. (DOBAI GYÖRGY):

A' bakonyi történetek. Vagyis a' szerentsétlenségből származott szerentse.

Pesten, 1809. N. Kiss István. 1t.+94p.

A haramia-történetek szerzőjéről életrajzi adatokat nem találtunk, a kézikönyvek csak erdélyi földbirtokosként emlegetik. E műve tudomásunk szerint még nem szerepelt árverésen.

Aranyozott gerincű, XX. század eleji félbőr-kötésben. Az eredeti borító bekötve. Szép példány.

20th-century half leather. Original cover bound inside. Spine gilt.

Poss.: Dr. Rados Imre könyvjegyével.

60 000,-

38. (DODSLEY, ROBERT):

A' böltességnék és jó erköltsnek könyve, a' kegyes ifjuságnak a' tisztelendő öregségtől nyertt ajándéka

Posonyban, 1774. Landerer Mihály. 1t.+274p. A kétszínnyomású címlap díszes, a többi levél egyszerű keretben, a fejezeteket gyönyörű kezdődíszek ékesítik.

Az állítólag egy brahmintól származó erkölcsi szentenciák valódi szerzője a könyvkiadó, Dodsley volt. Erre úgy derült fény, hogy egy másik család folytatta a művet, ami ellen ő nyilvánosan tiltakozott. A korában nagyon népszerű munkát több nyelvre lefordították, ez az első magyar kiadása. Fordítójának Szinnyei Horányi Eleket tartotta, de ezt cáfolja az az egylevelés vers, amelyet a példányok egy részébe utólag belekötöttek (itt ez nem szerepel). Ez „A' magyarra fordító” címet viseli, és a sorok első betűit összeolvasva kiadja Kónyi János nevét.

Hozzákötvé:

Haller, Albert:

--nek a' Szent Irásban lévő igazságokról irott levelei. Fordítottak Német nyelvből Magyarra Szilágyi Márton Pataki Professor által. A' Bernai 1780-dikbéli ki-adás szerint. Ezekhez járúl Tillotsonnak ama tudós Kántuáriai Érseknek a' Keresztyén Vallásnak Méltóságáról irott prédikátziója, Anglia Nyelvből fordítva.

Posonyban és Kassán, 1785. Fűskúti Landerer Mihály. 248+(1)p.

Díszesen aranyozott gerincű, korabeli bőrkötésben. Festett előzéklapokkal. A gerincen szúrágás nyomaival.

Contemporary leather. Spine richly gilt, with some wormholes. Painted endpapers.

Szüry: 0; Borda: 8023., 0

40 000,-

39. AZ EMBERI JÓZAN ELMÉNEK ELSŐ GYAKORLÁSAI

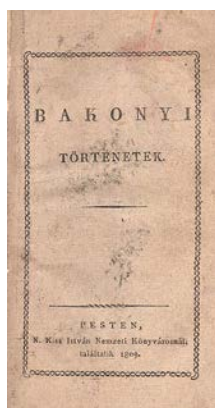
Kassán, 1801. Fűskúti Landerer Ferentz. (2)+240p.

A rendkívül ritka mű első kiadása, 1803-ban jelent meg másodszer (Szüry: 1091). Szerzője ismeretlen.

Korabeli papírkötésben.

Contemporary hardpaper.

80 000,-

40. EÖTVÖS JÓZSEF, BÁRÓ:

Boszú. Szomorujáték.
Pesten, 1834. Trattner-Károlyi. 104p. Első kiadás.
Kopottas gerincű, korabeli félvászon-kötésben.
Contemporary half cloth. Spine worn.
Szűry: 1147.

30 000,-

Erdélyi fejedelmek

41. BÁTHORI ZSIGMOND (1572-1613) ERDÉLYI FEJEDELEM SAJÁT KEZŰ ALÁÍRÁSÁVAL ELLÁTOTT, LATIN NYELVŰ CÍMERESLEVÉL.

Deidricius (Deidrich) Györgyöt és gyermekeit tudományos munkájának elismeréseként nemesi rangra emeli. A családot Kempelen és Nagy Iván nem említi. Az adományozott evangélikus lelkész és költő volt.

A szöveget növényi ornamensekkel gazdagon ékesített, festett, aranyozott keret övezi. Az oklevél szép példája a korszak – a magyarországiaknál jóval gazdagabban díszített – erdélyi címeresleveleinek. Érdekesség, hogy a fejedelmi udvar oklevelein jóval erősebben érezhető a császári kancellária dekoratív stílusa, mint felső-magyarországi társaikon.

Pergamenoklevél, zsinóron függő viaszpecséttel. A fejedelem mellett Kovacsóczy Farkas kancellár is kézjegyével látta el (ezeket a plica rejti). Kelt: Gyulafehérvár, 1592. V. 1.

Mérete: 370 x 640 mm. Keretezve.

Zsigmond Báthori, Prince of Transylvania. Autograph signed ennobling document in Latin. 1 page on vellum with hanging seal. Framed.

1 200 000,-

42. BÁTHORI ANDRÁS (1563-1599) BÍBOROS, ERDÉLYI FEJEDLEM ÁLTAL SAJÁT KEZÜLEG ALÁÍRT ADOMÁNYLEVÉL.

Több évtizedes szolgálatáért Máramaroszigeten házmentességet adományoz (vagyis házát minden adó és közteher alól mentesíti) Mezőgyáni Balázs református lelkésznek, aki 1568 és 1595 között működött a városban református prédikátorként. Pergamenoklevél, zsinóron függő viaszpecséttel. A fejedelem mellett Jacobinus János kancelláriai titkár is kézjegyével látta el. Kelt: Gyulafehérvár, 1599. VIII. 10.

András Báthori, Cardinal, Prince of Transylvania. Autograph manuscript with hanging seal.

800 000,-

43. BETHLEN GÁBOR (1580-1629) VÁLASZTOTT MAGYAR KIRÁLY, ERDÉLYI FEJEDLEM ÁLTAL ALÁÍRT CÍMERESLEVÉL.

Deseő Mihály zsoldoskatonát és fiait nemesi rangra emeli. A családot Kempelen és Nagy Iván nem említi. A szöveget felül és baloldalt növényi ornamensekkel gazdagon ékesített, festett, aranyozott keret övezi. Bethlen Gábor által kibocsátott királyi oklevél a legnagyobb ritkaságok közé tartozik, hiszen egy rövid, ráadásul mozgalmas, háborús időszak tanúja.

A harmincéves háború keretében Bethlen 1619 augusztusában indult meg a Habsburgok ellen a királyi Magyarország elfoglalására. Már Bécs ostromára készülődött, amikor Homonnai Drugeth György lengyel segédcsoportokkal megtámadta a hátszázgot, ezért visszavonult. 1620. január 8-án a pozsonyi országgyűlés Magyarország fejedelmévé, majd a beszercebányai 1620. augusztus 25-én királlyá választotta. Bár a Szent Korona is a birtokában volt, taktikai okokból nem koronáztatta meg magát. Végül a nikolsburgi béke (1621. december 31.) értelmében mondott le a királyi címről.

Pergamenoklevél, zsinóron függő viaszpecséttel. A fejedelem mellett Péchi Simon kancellár is kézjegyével látta el (ezeket a plica rejti). Kelt: Nagyszombat, 1621. III. 25.

A szöveg néhol kissé megkopott. Mérete: 330 x 620 mm. Keretézve.

Gábor Bethlen, King of Hungary, Prince of Transylvania. Autograph signed ennobling document in Latin. 1 page on vellum with hanging seal.

1 500 000,-

44. II. RÁKÓCZY GYÖRGY (1621-1660) ERDÉLYI FEJEDelem ÁLTAL SAJÁT KEZÜLEG ALÁÍRT, LATIN NYELVŰ CÍMERESLEVÉL.

Érdekes dokumentum, ugyanis az adomány Barcsay Ákos titkos tanácsos (későbbi fejedelem) „Purcsul Locspediként” említett bohócának és gyermekeinek szól. Ilyen érdemekért kapott nemesség szinte páratlan. Az említett név első tagja a disznó román megfelelőjére (porc) emlékeztet, a – Jókai által az „A kiskirályok”-ban is említett – Locsperti pedig talán a mai szószátyár régi formája, ami feltehetően az udvari bolond vaskos humorára utal.

Az erdélyi oklevelekhez képest szerényen díszített darab. A szövegtől balra kalligrafikus örvénymotívummal. A címér szokatlan módon az irat közepén található, négyzet alakú, aranyozott keretben.

Pergamenoklevél, a függőpecsét hiányzik. A fejedelem mellett Mikes Mihály kancellár is kézjegyével látta el. Kelt: Szamosújvár, 1657. IX. 12.

Enyhén foltos darab, a régi hajtogatások mentén kis sérülésekkel. Mérete: 390 x 640 mm. Keretelve.

György Rákóczy II, Prince of Transylvania. Autograph signed document in Latin. 1 page on vellum. Slightly damaged and stained. Framed.

1 200 000,-

45. APAFI MIHÁLY (1632-1690) ERDÉLYI FEJEDELEM ÁLTAL SAJÁT KEZÜLEG ALÁÍRT CÍMERESLEVÉL.

Gyalui Kádár György, Márton, István és Péter szolgálataikért nemességet kapnak. Érdekes, hogy 1651-ben II. Rákóczy György nemesi rangra emelt egy ilyen nevű családot, borosjenői előnévvel. A címerük is hasonló, elképzelhető, hogy valamilyen távoli rokonság fűzi őket össze. A szövegtől balra növényi ornamensekkel gazdagon ékesített, festett, aranyozott díszítés látható. A címerképet később festették be az eredetileg üresen hagyott helyre, az oklevélben olvasható leírás alapján.

Pergamenoklevél, zsinóron függő viaszpecséttel. A fejedelem mellett Lugosi Ferenc kancelláriai titkár is kézjegyével látta el (mindkettőt a plica rejti). Fehér megyei kihirdetési záradékkal. Kelt: Radnót, 1676. IX. 7.

Néhol kis kopással, apró foltokkal. Mérete: 500 x 720 mm. Keretezett.

Mihály Apafi, Prince of Transylvania. Autograph signed ennobling document in Latin. Framed.

1 200 000,-

1848-1849

46. CZIKKELYEI BIHAR VÁRMEGYE' BIZOTTMÁNYA' 1849-IK ÉVI MAJUS' 1-SŐ, S TÖBB NAPJAIN VÁRADOLASZIBAN TARTOTT ÜLÉSEI' JEGYZŐKÖNYVÉNEK.

A kivonat ismerteti a Függetlenségi Nyilatkozat szövegét, a nagyváradi kihirdetés körülményeit, valamint a megye üdvözlő kiáltványát. 8 nyomtatott oldal. Kelt: Váradolaszi, 1849. V. 1.

Minutes of Bihar County's committee meeting. 8 printed pages.

40 000,-

47. BIRÁNYI ÁKOS:

Sanctio pragmatica. --tól. Megdönthetlen okokkal bizonyittatik be többi közt, hogy Magyarország nem köteles Ausztriát semmiféle háboruiban segíteni.

Pesten, 1848. Lukács és társa ny. 25p.

Modern félbőr-kötésben.

Modern half leather.

30 000,-

48. CSANÁD MEGYE ÁLLANDÓ BIZOTTMÁNYA HIVATALOS LEVELE CSERNOVITS PÉTER TEMESI GRÓFNAK, DÉLVIDÉKI KIRÁLYI BIZTOSNAK.

Csernovits felszólította a megyét, hogy szolgáltatassanak be ágyúvontatásra alkalmas lovakat. Válaszukban azt javasolják, hogy a szomszédos mezőhegyesi ménesből szerezzék be az állatokat. Miután a kormány május 23-án ugyanerre a területre Vukovics Sebőt is kinevezte királyi biztosnak, a továbbiakban a bánási ügyekben Vukovics intézkedett, ezért maradt fenn az irat az ő hagyatékában.

1 beírt oldal, papírfelzetes viaszpecséttel. Kelt: Makó, 1848. VII. 11.

Official letter of the Committee of Csanád County to Péter Csernovits.

80 000,-

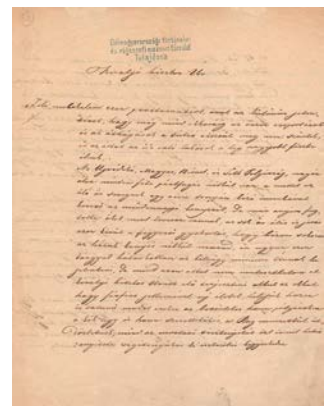
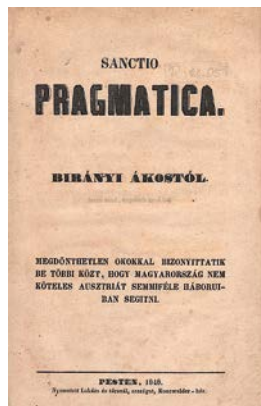
49. DÖMÖTÖR JÁNOS (1802-1881) „ERDŐSZ” AUTOGRÁF LEVELE VUKOVICS SEBŐ KIRÁLYI BIZTOSNAK.

A levél írója kincstári erdész, 1848 júniusától a határőrzési céllal Versecen alakult nemzetőr tábor parancsnoka volt. Páratlanul izgalmas, forrásértékű jelentés Pétervárad környékének viszonyairól, a horvátok és szerbek szándékairól és csapatmozgásairól. Érdekes az újvidéki magyar lakosság nehéz helyzetének ecsetelése is.

4 beírt oldal. Kelt: Pétervár(ad), 1848. V. 30.

Report to Sebő Vukovics, royal commissioner about the movements of the Serbs and Croats against the Hungarian government.

150 000,-

46., 47., 48., 49. tétel

50., 51., 52., 53. tétel

50. A MAGYAR NEMZET FÜGGETLENSÉGI NYILATKOZATA

(Szeged), 1849. (Grünn János ny.)

1848-49 egyik legfontosabb dokumentuma. A Ferenc József által 1849. március 4-én kibocsátott olmtürzi (ún. oktrojált) alkotmányra született válaszként. Kossuth április 12-én a Honvédelmi Bizottmány elé terjesztette, de nem talált támogatásra. A következő napon az országgyűlés zárt ülésén a képviselőket sem nyerte meg az ügynek. Április 14-én nyílt ülést tartottak – egy román képviselő javaslatára a Nagytemplomban –, ahol Kossuth előterjesztette a függetlenség kimondásáról és a Habsburg-ház trónfosztásáról szóló határozatot. A lelkes tömeg hatására közfelkiáltással fogadták el, és Kossuthot kormányzóvá választották. 19-én adták ki a végleges szöveget nyomtatásban. A felsőház nevében báró Perényi Zsigmond alelnök, a képviselőház elnöke, Almásy Pál, valamint Szacsвай Imre jegyző írták alá. Több helyen is megjelent, leggyakrabban a debreceni városi nyomdában készült bukkan fel, ez annál jóval ritkább.

4 nyomtatott oldal. Kelt: Debrecen, 1849. IV. 19.

Középen a régi hajtogatás mentén restaurált darab.

Declaration of the Hungarian independence from 1849.

300 000,-

51. HADIK GUSZTÁV ÁGOSTON GRÓF (1801-1873), A TIZSÁNTÚLI MOZGÓ ŐRSEREG PARANCSNOKA ÁLTAL SAJÁT KEZÜLEG ALÁÍRT, NYOMTATOTT RENDELET.

Tájékoztatja Nagybecskerek lakosságát, hogy a magyar ügyszőz hű Debeliácsát (Torontálvásárhely) a rácok szeptember 10-én felgyújtották. Az onnan elmenekültek egy része fegyvert szeretne fogni az otthonukat elpusztító szerbek ellen, ezért pénzbeli adakozására, valamint a menekültek ellátására szólítja fel a polgárokat.

1 nyomtatott oldal (Pleitiz Pál helyi nyomdájában készült). Kelt: Nagybecskerek, 1848. IX. 15.

Count Gusztáv Hadik, lieutenant-colonel. Autograph signed ordinance.

200 000,-

52. A KÉPVISELŐHÁZ DEC. 31-KI ESTI ÜLÉSÉNEK, MELLYBEN A FELSŐHÁZ TAGJAI IS RÉSZT VETTEK JEGYZŐKÖNYVI KIVONATA.

Tájékoztatják a közvéleményt a főváros kiürítését elrendelő határozatról, illetve békeküldöttség indításáról a közelgő Windisch-Grätz herceghez.

1 nyomtatott oldal. Kelt: Pest, 1848. XII. 31.

Mérete: 465 x 340 mm.

Excerpt from the minutes of the meeting of the House of Representatives on 31 December 1848.

40 000,-

53. KIVONAT A „HITELINTÉZET” ALAPSZABÁLYAIBÓL A VIDÉKI ÜGYNÖKSÉGEK IRÁNT.

Kossuth Lajos pénzügyminiszter nyomtatott aláírásával. Az áprilisi törvények XIV. cikke rendelkezett az úrbériség eltörlése nyomán jóvedelem nélkül maradt földbirtokosok megsegítésére létrehozandó hitelintézetről. Ennek végrehajtására adta ki a miniszter a rendeletet.

2 nyomtatott oldal. Kelt: Pest, 1848. V. 27.

Mérete: 410 x 250 mm.

Excerpt of the statutes of the Hungarian Credit Institute.

80 000,-

54. KOVÁCS ISTVÁN (1817-1864) ÖRNAGY ÁLTAL SAJÁT KEZÜLEG ALÁÍRT, NYOMTATOTT BIZONYÍTVÁNY.

Mint az 1. torontáli önkéntes zászlóalj parancsnoka igazolja, hogy Somogyi Gábor őrmester négy hónapig védte a hazát, részt vett a Szeged környéki, a Törökkanizsa és a Pétervárad melletti harcokban.

Kovács István 1849 januárjában délvidéki menekültekből Szegeden megszervezte a „torontáli önkéntesek” zászlóalját. A júniusi feloszlítás után a IV. hadtest kötelékében Guyon Richárd parancsörtsitzje volt. A szabadságharc bukása után emigrált, az amerikai polgárháborúban az északiak őrnagyaként harcolt, 1863-ban megsebesült, és a déliek fogságába esett.

1 nyomtatott oldal. Kelt: Pétervár(ad), 1849. VI. 7.

István Kovács, major. Autograph signed certificate of military service.

80 000,-

55. A MAGYAR KIR. EGYETEM' ÖSSZES TANULÓ IFJUSÁGA KIVÁNATAI.

Az egyetemi ifjúság követeléseit kilenc pontba szedve. A proklamációt egy küldöttség vitte a Pozsonyban ülésező országgyűlés elé, amely számos részletét figyelembe vette az egyeteméről szóló 1848. évi XIX. törvénycikk összeállításakor.

Kelt: Pest, 1848. III. 17.

Mérete: 405 x 270 mm.

Proclamation.

80 000,-

56. A MAGYAR NÉPHEZ.

Debreczen, (1849.) Városi ny. Egy nyomtatott oldal. Keltezés nélkül.

A kiáltvány elmagyarázza, miért kellett az országgyűlésnek Debreczenbe költöznie, egyben a szabadsáért vívott harc folytatására buzdítja a nemzetet.

Mérete: 370 x 235 mm.

Proclamation.

60 000,-

57. NOPCSA LÁSZLÓ (1794-1884) BÁRÓ, HUNYAD VÁRMEGYE FŐISPÁNJA ÁLTAL SAJÁT KEZÜLEG ALÁÍRT, MAGYAR NYELVŰ HIVATALOS LEVÉL.

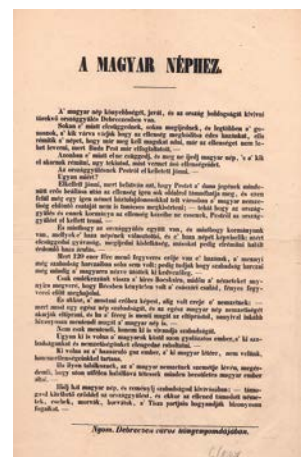
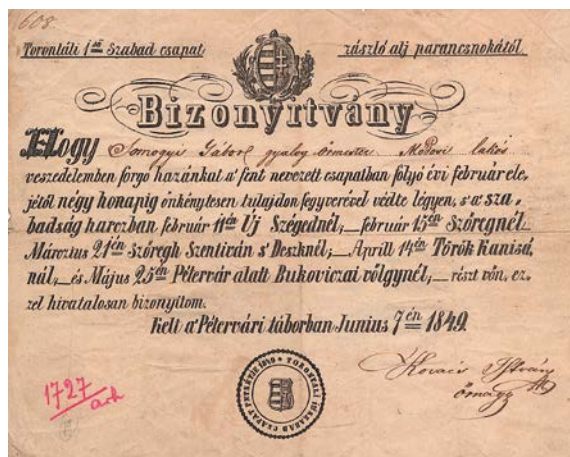
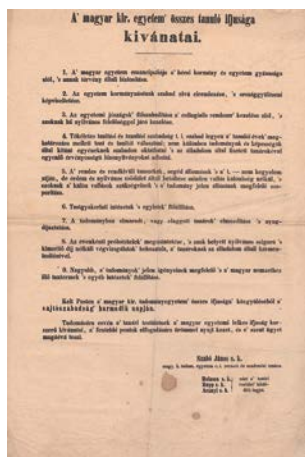
Tájékoztatja a címzettet, Andrei Saguna erdélyi ortodox püspököt, hogy – miután Magyarországon eltörölték az úrbéri viszonyokat – a szomszédos Arad és Krassó vármegyékbe átjáró Hunyad megyeiek lázonganak. Kéri őt, látogasson el oda, és nyugtassa meg a lakosságot, hogy Magyarország és Erdély közlegő uniója megoldja majd ezt a kérdést.

A tartalom mellett a levélíró személye is érdekes: a hagyomány szerint Nopcsa László volt a mintája Jókai „Szegény gazdagok” című regényének főhőse, Fatia Negra alakjának.

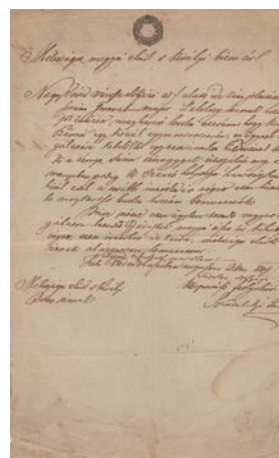
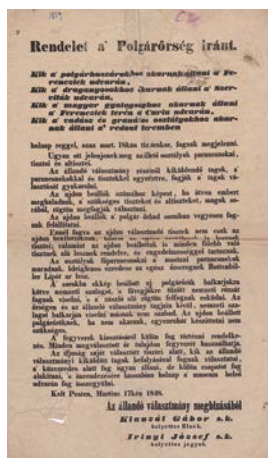
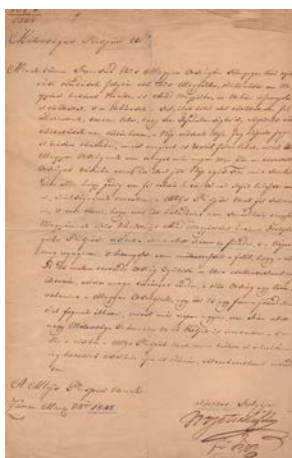
1 beírt oldal. Kelt: Zám, 1848. III. 28.

Count László Nopcsa, lord-lieutenant of Hunyad County. Autograph signed, official letter.

80 000,-

55., 54., 56. tétel

57., 58., 60. tétel

58. RENDELET A' POLGÁRŐRSÉG IRÁNT.

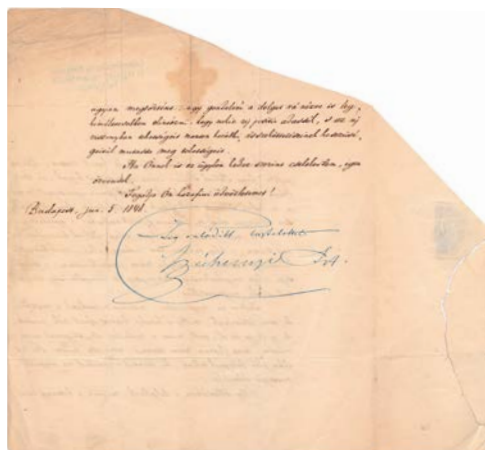
Pest város állandó választmányának tájékoztatója az újonnan alakítandó nemzetőrségbe belépni szándékozók részére. Klauzál Gábor és Irinyi József nyomtatott aláírásával.

1 nyomtatott oldal. Kelt: Pest, 1848. III. 17.

Mérete: 440 x 270 mm. Néhány helyen javítással.

Ordinance.

80 000,-

59. SZÉCHENYI ISTVÁN GRÓF (1791-1860) KÖZMUNKA- ÉS KÖZLEKEDÉSI- ÜGYI MINISZTER SAJÁT KEZÜLEG ALÁÍRT LEVELE VUKOVICS SEBŐ BÁNSÁGI KORMÁNYBIZTOSNAK.

A levélből kiderül, hogy Vukovics közbenjárt Asbóth Sándor ügyében, aki ellen Széchenyi hivatalból eljárást indított.

Az ügy háttérében szakmai féltékenység állhatott. Asbóth 1844-től a Béga-csatorna helyettes igazgató mérnöke volt, és már 1846-ban beadvánnyal fordult a Helytartótanácsához a Béga teljes szabályozása ügyében. A forradalom után Temes és Krassó megye is kérvényt nyújtott be a minisztériumhoz, amelyben őt javasolták a kivitelezés vezetőjéül. A budai építészeti főigazgatóság – miután nem az ő terveiket fogadták el – egyrészt visszatartotta a fizetését, másrészt bevádolták a minisztériumban, többek között bizonyos eszközök ellopásával is. A miniszter – aki egyébként régen ismerte már és kedvelte – ígéri Vukovicsnak, hogy méltányosan fog dönteni, feltehetően új állásba helyezi Asbóthot. Bár több helyen megalapozottnak és súlyosnak nevezi az elkövetett vétséget, végül nem történt felelősségre

vonás, sőt, a minisztériumban ajánlottak Asbóthnak állást. (Perger Zoltán: Asbóth Sándor 1848-1849-ben. in: Fons. V. évfolyam. 1.) A keltezés alatt Széchenyi saját kézírásával ez áll: „Legvalódibb tisztelettel Széchenyi István”.

2 beírt oldal, a piros viaszpecsét maradványával. Kelt: Budapest, 1848. VI. 5.

Az első levél felső sarkát letépték, ez a szöveget nem érinti, a címzést tartalmazó lap nagy része – a szöveg több, mint felével – hiányzik.

Count István Széchenyi, Minister of Transport. Autograph signed, official letter. Damaged.

600 000,-

60. SZERDAHELYI IMRE, BIHAR VÁRMEGYE SZOLGABÍRÁJA SAJÁT KEZÜLEG ALÁÍRT, HIVATALOS LEVELE JÓSA PÉTER KIRÁLYI BIZTOSNAK.

Egy Kiszántó községben agyonvert kozák ügyében kér eligazítást.

1 beírt oldal. Kelt: Váradolaszi, 1849. VIII. 24.

Autograph signed, official letter of Imre Szerdahelyi.

50 000,-

61. POLITIKAI IZGATÁS.

H.n., (1848.) ny.n. 4p.

Táncsics Mihály arról értekezik a röpiratban, hogy az osztrákok hiába próbálják szembe fordítani a kapcsolt megyék, Varasd, Körös és Zágráb horvát lakosságát a magyar ügygel, ez nem fog sikerülni. Korábbi helytartótanácsi határozatokat ismertet (1845-ből és 1847-ből), amelyek a horvát nyelv használatának kiterjesztésére vonatkoztak a közigazgatásban. A kiadvány 1848. áprilisának közepén jelenhetett meg, a Marczius Tizenötödike című folyóirat április 22-iki számában olvasható, hogy Magyar Mihály könyvkereskedésében kapható.

Mérete: 325 x 220 mm. Foltos darab.

Political leaflet.

40 000,-

62. POLGÁRTÁRSÁK!

Temesvár, 1848. Beichel József ny. 2 nyomtatott oldal.

Temesvár város hatóságai felszólítják a város lakosságát, hogy – a kormány május 16-án kiadott felhívása értelmében – minél többen jelentkezzenek a haza védelmére alakítandó mozgó nemzeti őrseregbe.

Kelt: Temesvár, 1848. V. 25.

Mérete: 375 x 220 mm.

Political leaflet.

40 000,-

63. TISZA-VIDÉKI UJSÁG. 4-DIK SZÁM.

Szeged, 1849. (Grünn János ny.) (4)+29-32h.

Hozzá:

Tisza-vidéki Emlék. April tizennegyedikére. Politicai röp-irat.

Szeged, 1849. (Grünn János ny.) (4)p.

A második darab címlapján Molnár Pál szerkesztő tájékoztatja az olvasókat, hogy a városi tanács betiltotta az újságot, ezért a továbbiakban ilyen – röpirat – formában kíván tudósítani.

Political leaflets.

40 000,-

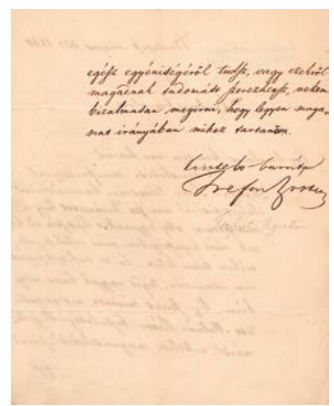
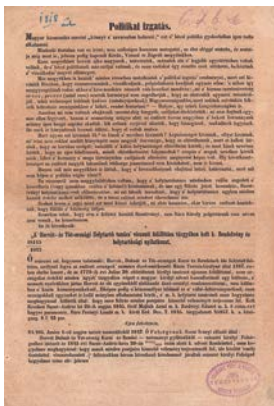
64. TREFORT ÁGOSTON (1817-1888) A FÖLDMŰVELÉS-, IPAR- ÉS KERESKEDELEMÜGYI MINISZTERIUM ÁLLAMTITKÁRA AUTOGRAF LEVELE VUKOVICS SEBŐ TEMES MEGYEI ALISPÁNNAK.

Egy Molnár Péter nevű temesvári harmincados előléptetése kapcsán kéri, bizalmasan írja meg neki, alkalmasnak tartja-e az illetőt a feladatra.

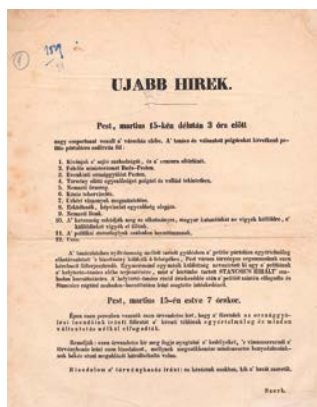
2 beírt oldal, piros viaszpecséttel. Kelt: Budapest, 1848. V. 25.

Ágoston Trefort, Secretary of State. Autograph letter.

80 000,-

61., 62., 63., 64. tétel

65., 66., 67., 68. tétel

65. UJABB HIREK.

A hirdetmény friss hírként közli a 12 pont szövegét, valamint néhány fontosabb március 15-i eseményt. Feltehetően 16-án vagy 17-én jelenhetett meg valamelyik napilap önálló mellékleteként.

Mérete: 295 x 210 mm. Középen kis szakadással, szöveghiány nincs.

Proclamation. Slightly damaged.

80 000,-

66. LÉGY HŰ.

H.n., (1848.) ny.n. 2 nyomtatott oldal. Mérete: 200 x 130 mm.

A könyvészetiileg ismeretlen nyomtatvány lényegében semmilyen fogódzót nem nyújt a meghatározáshoz, egyedül a tartalmából következtethetünk a körülményekre. Mivel az ismeretlen szerző a haza és az uralkodó egységét ünnepli, és a vers Tordán született, az valószínűsíthető, hogy a szöveg az Erdély és a Magyar Királyság unióját kimondó határozat, illetve a későbbiekben életbe lépett törvény után keletkezett, azaz 1848. május 30-a, vagy június 10-e után, de még az őszi fegyveres konfliktusok kirobbanása előtt. (Dr. Szilágyi Márton szíves közlése nyomán.)

Leaflet edition of a patriotic poem.

150 000,-

67. SÁROSI GYULA:

Ponyvára került Arany Trombita. Az örök igazság parancsolatjára mondvasínálta: --.

(Debreczen, 1849. Városi ny.) 24p.

Verses krónika a szabadságharcról. Rendkívüli népszerűségét mutatja, hogy kéziratos másolatokban is széles körben terjedt. Világos után fellelhető példányait a hatóságok lefoglalták és megsemmisítették. Sárosi elbujdosott, távollétében halálra ítélték. Nagyon ritka. Modern papírkötésben.

Modern hardpaper.

Szűry: 3942.

150 000,-

68. VÁRFOKI:

Vészharang. Ószellő 22. 1848.

H.n., 1848. ny.n. 2 nyomtatott oldal. Mérete: 265 x 215 mm.

A harcra buzdító mű szerzője ismeretlen. A valószínűsíthető álnév alatt négy vers és több publikáció született a korban. A költemény tartalmilag reakció 1848 őszének egyik legnagyobb társadalmi sokkjára, a fegyveres nemzetiségi konfliktusokra. Ilyenformán élménykörét tekintve rokonságban áll Petőfi „Élet vagy halál!” című versével, és összefüggés lehet a két röplap-kiadás között is. Bóna említ egy a komáromi várórségben szolgált Várfoki Ferenc nevű hadnagyot. (Dr. Szilágyi Márton szíves közlése nyomán.)

Leaflet edition of a patriotic poem.

40 000,-

69. FEKETÉBEN. IRODALMI ÉS GRAFIKAI GYŰJTEMÉNY A MAGYARORSZÁGI SZEGÉNYEK TÁMOGATÁSÁRA

Bp., 1982. SZETA. 151+(1)p.+21t. (szitanyomatok)

Tulajdonképpen az első hazai szamizdatnak tekinthető a Szegényeket Támogató Alap kiadásában napvilágot látott kötet. 300 példányban készült, ebből 75 számozott volt. Utóbbiakban a szitanyomatokat a művészek aláírták. Kőszeg Ferenc visszaemlékezése szerint a nyomdából kikerült darabok mintegy kétharmadát a rendőrség elkobozta, ezért rendkívül ritka. A lapszámozás és a tartalomjegyzék szerint hiányzik négy levél a kötetből (a tartalommutatóban ezeket kihúzták). Ennek okára az antológia másik szerkesztője, Lengyel Gabriella világít rá: négy szerző (Apáti Miklós, Lázár Ervin, Vasadi Péter és Vathy Zsuzsa) már a nyomdába kerülés után lépett vissza, ezért az ő verseiket nem fűzték bele, a tartalomból pedig kisírtózták a nevüket. Ő részletesen beszámol a nyomtatás körüli konspirációkról, és 80 megmaradt példányról tud.

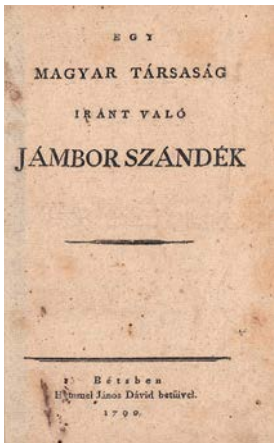
Példányunk értékét – ritkasága mellett – emeli az egyik művész, Maurer Dóra autográf dedikációja is az általa készített rajzon.

Kiadói műbőr-kötésben.

Inscribed by Dóra Maurer. Original leatherette.

100 000,-

Felvilágosodás, nyelvújítás

70. (BESSENYEI GYÖRGY):

Egy magyar társaság iránt való jámbor szándék

Bétsben, 1790. Hummel János Dávid ny. 46p. Első kiadás.

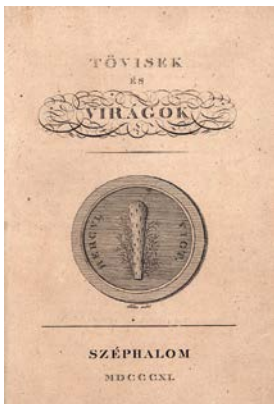
A magyar felvilágosodás egyik programadó írása. Az 1781-ben született röpiratban a szerző hangsúlyozza egy tudományos akadémia létrehozásának szükségességét, kidolgozva annak működési szabályzatát is. Kifejti, hogy a leendő akadémianak a tudomány széles körű terjesztése a feladata. Híressé vált gondolata („Minden nemzet a maga nyelvén lett tudós, de idegenen sohasem”) szellemében a tudományok magyar nyelven való művelése mellett érvel. Tanulmányát Révai Miklós adta ki. Ez volt Beszenyei életében megjelent utolsó írása.

Modern félbőr-kötésben.

Modern half leather.

Szűry: 576.

300 000,-

71. (KAZINCZY FERENC):

Tövisek és virágok. Kevés számú Nyomtatványokban.

Széphalom (Sárospatak), 1811. (Nádaskay András ny.) 1t. (metszett díszcímlap)+(4)+52p. Első kiadás.

Kazinczy tán legjelentősebb munkája, amely a nyelvújítási harc nyitányát jelentette, a magyar irodalom egyik legfontosabb mérföldkövének tekinthető. A szerző eredetileg a „Nyilak” címet szánta a műnek, ami sejteti, hogy célja a konzervatív irányzat elleni támadás volt. 43 epigrammát tartalmaz, ebből kettő foglalkozik nyelvújítási kérdésekkel, három az idegen szavak kiejtésével, a többiben új esztétikai elveket hirdet. Megjelenését méltatta többek között Berzsényi Dániel és Virág Benedek is. A címlapon olvasható „Kevés számú Nyomtatványokban” felirat miatt a művet az egyik első modern értelemben vett bibliofil kiadványként emlegetik, amely ezzel az exkluzivitás érzését adhatta a kor gyűjtőinek. Nem is alaptalanul, hiszen azóta is alig-alig bukkan fel.

Modern papírkötésben.

Modern hardpaper.

Szűry: 0

300 000,-

72. (LACZKOVICS JÁNOS):

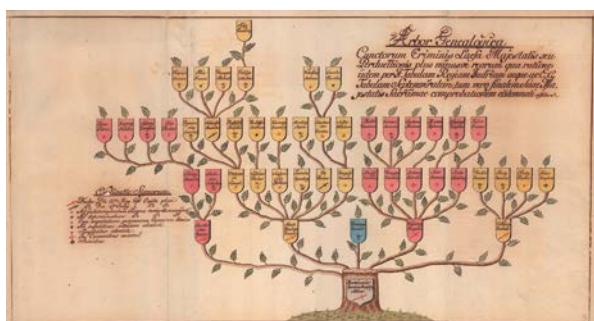
A' magyar történeteknek rövid rajzolatya
Pesthenn, 1792. Patzko Ferentz ny. (4)+194p.

A szerző a magyar jakobinus-per egyik fő vádlottja volt. Miután előző évben lefordította Martinovics egyházellenes és a feudális kiváltságok eltörlését szorgalmazó röpiratát (az amúgy sem túl erős monarchiaellenes részeket tovább tompítva, mivel mindketten jól fizető királyi szolgálatban reménykedtek), Szekér Joákim Alajos munkája alapján állította össze ezt a történelmi munkát, amelyben a polgári átalakulás szükségessége mellett érvel. Itt is óvatosan fogalmaz, mert ekkor még próbálta az udvar kegyeit keresni, ami II. Lipót halálával teljesen reménytelenné vált, 1795-ben pedig egészen a veszthelyig vezetett az útja. Ez a műve páratlanul ritka, tudomásunk szerint az elmúlt három évtizedben nem szerepelt árverésen.

Enyhén sérült gerincű, korabeli papírkötésben.

Contemporary hardpaper. Spine slightly damaged.

150 000,-

73. ARBOR GENEALOGICA. CUNCTORUM CRIMINIS LAESAE MAJESTATIS SEU PERDUELLONIS PLUS MINUSQUE REORUM QUA RATIONE IIDEM PER I(NCLYTI) TABULAM REGIAM JUD(ICIA)RIAM AEQUE AC EX TABULAM SEPTEMVIRALEM, TUM VERO FINALEM SVAE MAJESTATIS SACRA(TISSI)MAE COMPROBATIONEM CODEMNATI EXSISTERE.

Családfaszerű ábrázolás a Martinovics-összeesküvés résztvevőiről. A kézzel festett, színes lap ihletője nyilván az ítéleteket tartalmazó kiadvány (Sententiae tam in cltyae tabulae regiae judicariae...) lehetett, amely 1795-ben jelent meg. Az ismeretlen alkotó balra jelmagyarázatot is adott (Explicatio Signorum). Érdekes művelődéstörténelmi emlék. Mérete: 375 x 680 mm. Enyhén sérült darab.

Handpainted, family tree-like depiction of the participants of the Martinovics Conspiracy (1794). Slightly damaged.

80 000,-

74. (SOMOGYI GEDEON):

Mondolat. Sok bővítményekkel, és egy kiegészített újj-szótárral együtt. Angyalbőrbe kötve, egy Tünet-forint.

Dicsalóm (Veszprém), 1813. (Számmer Klára ny.) 1t.+XIII+(1)+102+(4)p.

Hozzákötvé:

(Kölcsey Ferenc – Szemere Pál):

Felelet a' Mondolatra néhai Bohógyi Gedeon úrnak.

Pesten, 1815. Trattner Ján. Tam. Betűivel. XVI+94p.

A nyelvújítási harc jelképévé vált vita két legfontosabb darabja. A polémia Kazinczy „Tövises és virágok” című munkájával kezdődött. Somogyi válasza, a Mondolat egy korábbi kézirat alapján született, amelynek szerzője Szentgyörgyi József (Kazinczy barátja) a nyelvújítók túlzásait pellengérezte ki. Ezt egészítette ki Somogyi saját, Kazinczyt élesen támadó soraival. Erre a költő barátai, Kölcsey és Szemere válaszoltak a Feleletben, olykor még a Mondolaténál is durvább, gunyoros stílusban. A vitát Kazinczy „Ortológus és neológus nálunk és más nemzeteknél” című írása zárta le, amely a Tudományos Gyűjteményben látott napvilágot 1819-ben. Az ügy hatására Somogyi Gedeon a mai napig a maradiság, az ortológia megtettesítőjeként él a köztudatban, dacára annak, hogy művelt, irodalomkedvelő ember és

a mérsékelt nyelvújítás híve volt.

Korabeli papírkötésben.

Contemporary hardpaper.

Szűry: 3307., 2662.

150 000,-

75. (VERSEGHY) VERSEGI FERENTZ:

Emlékeztető oszlop azoknak a hazafiaknak tiszteletére, a kik az ország előtt júniusnak 11-dik és 12-dik napjain 1790 a' haza-nyelvnek bé-vétele mellett szözlottanak. -- által.

H.n., 1790. ny.n. (4)p.

A szerző nyelvész, a nyelvújítási harc aktív résztvevője volt. Ez az alkalmi költeménye a magyar nyelv jogaiért vívott országgyűlési csatározások nyitányakor jelent meg. Páratlanul ritka, árverésen tudomásunk szerint soha nem szerepelt.

A gerincén papírcsíkkal.

Unbound.

80 000,-

Fényképek**76. IFJABB DIVALD KÁROLY KÉT KROMOTÍPIÁJA.**

A – feltehetően házaspárt ábrázoló – nagy méretű, finom kidolgozású képek közül az öltözék alapján a férfi evangélikus lelkész lehetett. A darabokat a jobb alsó sarkokban található jelzés alapján ifj. Divald Károly készítette Eperjesen 1886-1887-ben.

A kromotípiák két azonos, de különbözőképpen színezett felvétel segítségével térhatást keltő, ritkán – és csak a leghíresebb műtermek által – alkalmazott eljárással készült papírkép. Ezért is érdekes, hogy a művész már 28 évesen ilyen különleges fotótechnikával dolgozott. A férfit ábrázoló képen a viasz, ami a finoman színezett portrét a hordozó üveglaphoz tapasztotta egy kissé sérült.

Példányaink fotótörténeti kuriózumok – amint azt Dr. Csengel-Plank Ibolya szakértő megerősítette –, amelyek a legnagyobb közgyűjteményekben is csak elvétve találhatók.

Méretük: 340 x 270 (450 x 400) mm. Mindkét darab eredeti (sértetlen) keretben.

Hozzá:

Divald Károly későbbi fényképe a házaspár hölgytagjáról. Mérete: 105 x 65 mm.

Two chromotypes by Károly Divald, depicting a couple. Framed.

500 000,-

77. HORVÁTH MIHÁLY (1809-1878) TÖRTÉNÉSZ, A SZEMERE-KORMÁNY KULTUSZMINISZTERE NAGYMÉRETŰ FOTÓJA, ALATTA AUTOGRÁF, DATÁLT ALÁÍRÁSÁVAL.

A felvétel 1867-ben készült Borsos és Doctor pesti műtermében. A fotó érdekessége, hogy az ülőalakos kép papi öltözetben ábrázolja Horváthot, aki ekkor már három éve egy nála 25 évvel fiatalabb svájci hölgy férje volt. A darab igazi különlegességét azonban a háttoldalon olvasható (1942-ben kelt) szöveg adja. Ennek tanúsága szerint ugyanis Toldy Ferencnek ajándékozta azt Horváth hálából. A szabadságharcban játszott szerepe miatt halálra ítélt történész a királyné és az Akadémia közbenjárására térhetett haza, utóbbinál nyilván sokat nyomott a latban Toldy befolyása.

Mérete: 410 x 310 mm.

Mihály Horváth, historian. Autograph signed photo.

300 000,-

78., 79., 82. tétel

78. KAWALKY LAJOS TALBOTÍPIÁJA.

A jobb alsó sarokban olvasható szignó és dátum, valamint a hátoldalon található felirat tanúsága szerint 1854-ben Kawalky Lajosnál készült fotó. A felvétel színezett talbotípija, amely Pörtl Mátvás vendéglőst, birtokost ábrázolja. Darabunk ismeretlen művész munkája, de kidolgozottsága és a finom színválasztás gondos, gyakorlott mesterre utal. Pörtl Kossuth Lajostól – a feljegyzéssel ellentétben, ahol Turin olvasható – valószínűleg Londonból vagy Amerikából hazatérve fotóztatta le magát Kawalkynál.

A szakirodalom máig nem egységes a tekintetben, hogy Marastoni Jakab vagy Kawalky Lajos nyitotta-e meg elsőként dagerrotípiaműtermét Pesten.

Mérete: 200 x 165 mm. Keretezve.

Coloured talbotype of Mátvás Pörtl, restaurant owner by Lajos Kawalky.

250 000,-

79. KÉZDI-POLYÁNI KOVÁTS JÁNOS DAGERROTÍPIÁJA.

Feltehetően Kawalky Lajos által készített felvétel (a keret hátsó lezárása alatt lévő – a dagerrotípiára ragasztott papíron látható – írás egyértelmű beazonosítása azonban még várat magára). Kiváló állapotának oka, hogy a darabot már elkészültekor a fedőüveg és a paszpartu közé ragasztották, majd keretbe helyezték, így légmentesen lezárva nem volt kitéve oxidációs hatásnak.

Mérete: 100 x 80 mm.

Hozzá:

Kézdi-polyáni Kováts János portréja. (Olaj, vászon.)

A festményt a dagerrotípija alapján (az annak hátoldalán található 1852-es évszám szerint az elkészültével közel azonos időben, és ugyanazzal a beállítással) 1853-ban festette „Anton Enders”. A festmény elöl jelzett, valamint a művész hátul is szignálta, illetve ráírta a készítésének időpontját.

Mérete: 580 x 480 mm (900 x 800) mm. Keretezve.

Hozzá:

Két miniatűr, amelyeket Kézdi-polyáni Kovács Vilmos festett 1849-ben az édesanyjáról, Rhitsói Uhlyárik Katalinról (fekete ruhában) és a testvéréről, Annáról (nemzeti színű ruhában, amely készítésének idején erős szimbolikával bírhatott). A rendkívül részletgazdag festmények hátán Kézdi-Kovács László festőművész családi vonatkozású feljegyzései olvashatók.

Méreteik: 100 x 65 mm. 105 x 90 mm. Keretezve.

Hozzá:

Kézdi-polyáni Kovács Vilmos és Kézdi-polyáni Kováts Jánosné gyászjelentése.

Daguerreotype of János Kézdi-polyáni Kováts with his large oil painting, and two miniatures of his wife and his daughter.

2 000 000,-

80. REISNER ZSIGMOND ÁLTAL KÉSZÍTETT, SZÍNEZETT DAGERROTÍPIA.

Az ismeretlen hölgyet ábrázoló dagerrotípija a ruha és a tok stílusjegyei alapján az 1840-es évek második felében készülhetett. A korabeli fotózás során megfogalmazódott az új technika hátránya: nem adja vissza a színeket. Emiatt már a dagerrotípiákat is megpróbálták színezni, amely törekvés darabunkon is megfigyelhető. A fotel halvány mályva és a ruha kékes színe kifejezetten felismerhető. Tételünk értékét emeli, hogy eredeti installációjában maradt meg, amelyben a fényképész névjegykártyája be van ragasztva az alábbi felirattal: „Mr. Sigmund Reisner Daguerreotypieur Waitznergasse no 6. 2t Stock”. Reisner Zsigmond magyar dagerrotípista egyetlen ismert munkájára sem sikerült eddig rábukkannunk, de műterme egészen 1854. március 28-ig működött Pesten, a Váci utcában. Ekkor hosszabb külföldi útja miatt bezárt, további adatokat azonban nem sikerült felkutatni a műhelyről.

Mérete: 106 x 80 (160 x 125) mm. Selyem bélésű, vaknyomásos, bőrrhatású papírral borított dobozban. A dagerrotípiát tartó sötétkék bársonyborítású, vaknyomással díszített keret hátlapja kihajtható, amely hátulról, álló helyzetben támasztja meg a képet. A dobozfedőt tartó selyemszalagok közül a bal oldali elveszett, a jobb oldali elszakadt.

Daguerreotype of a sitting lady by Zsigmond Reisner.

1 000 000,-

81. SERÉDI JUSZTINIÁN (1884-1945) HERCEGPRÍMÁS, ESZTERGOMI ÉRSEK A RÁKOSKERESZTÚRI LÁGERBEN MUNKASZOLGÁLTATOSOKKAL BESZÉLGET.

1939. augusztus 19-én készült sajtófotó. Jakab Sándor felvételén a hercegprímás – vitéz dr. Fábry Dániel tábornok társágában – éppen zsidó munkaszolgálatosokkal beszélget. A korabeli sajtó (Nemzeti Újság) szerint „az egyik jogásznál a római jog egyes kérdései iránt érdeklődött, egy nagy virágceg tisztviselőjénél, aki hosszú időt töltött Rómában, olasz emlékeket elevenített föl”.

1939 augusztusában a munkaszolgálat intézménye még az önkéntesség elvén alapult. Májusban azonban hatályba lépett az ún. második zsidótörvény (1939. évi IV. törvénycikk), ezért számos zsidó származású fiatal jelentkezett „önkéntes” munkaszolgálatra, hogy az egyetemi felvételnél vagy az állami és önkormányzati alkalmazásoknál előnyben részesülhessen. A zsidó munkaszolgálatosok későbbi sorsának ismeretében érthető, hogy hasonló fényképfelvétel nagyon ritkán bukkan fel. (Tipold Tamás szíves közlése nyomán.)

Mérete: 120 x 170 mm.

Cardinal Jusztinián Serédy, Prince Primate, archbishop of Esztergom. Press photo.

500 000,-

82. VENESZ JÓZSEF SZÍNEZETT TALBOTÍPIÁJA.

Marastoni Jakab műtermében – a hátoldalon található felirat tanúsága szerint („Phot: Jos. Venesz 857.”) – 1857-ben készült, Venesz József által színezett, ismeretlen férfit ábrázoló fotó. Marastoni Jakab az elsők egyike (lásd árverésünk 78. tételét), aki hivatásának választotta a fényképezetet, és Pesten 1841-ben műtermet nyitott. Az ifjú arcképfestő, akinek a felvétel élettel teli színei és rendkívüli kidolgozottsága köszönhető, Marastoninál tanult képzőművészetet.

Mérete: 160 x 120 mm. Keretezve.

Coloured talbotype by József Venesz.

250 000,-

83. FÉNYKÉPGYŰJTEMÉNY AZ 1848-49-ES SZABADSÁGHARC ÉS A SZÁZADFORDULÓ KÖZÖTTI IDŐSZAK NAGYJAIRÓL.

A létrehozók:

A két albumba rendezett fényképek páratlan forrásértékét korábbi tulajdonosaik személye magyarázza. A kollekciónak gyűjtője Szokoly Viktor állította össze. Ő az ábrázolt személyek jelentős részének barátja-ismerőse volt. Ezt igazolja számos darab hátoldalán a neki szóló ajánlás vagy az által feljegyzett érkeztetési sorok. Tőle a dualizmus korának több jelentős politikust és író adó Horánszky-famíliához került, akik tovább gazdagították a névsort a velük szoros barátságban, szellemi közösségben levő személyekkel. E két forrásnak köszönhetően az ismert alakokról nem közkézen forgó, kevésbé gyakori felvételek alkotják a névsor túlnyomó részét.

A gyűjtemény:

A 185 fotó ismertetése meghaladja egy árverési katalógus kereteit, ezért néhány kiemelkedő darabot említünk csak meg. A szabadságharc hősei közül több festmény alapján készült (Guyon Richárd, Gelich Richárd, Mészáros Lázár, Dessewffy Arisztid). Igazi kuriózum a Guyont ábrázoló, színezett kép, hátoldalán szöveggel: „Kaptam lányától gr. Guyon Marianna kisasszonytól Szokoly”. Az eredeti felvételeken a katonatisztek közül megemlítjük Klapka György, Vetter Antal, Várady Gábor, Xántus János, Mészáros Lázár (a volt hadügyminisztert a ravatalán ábrázoló kép hátoldalán: „Kaptam Szutsits Amália útján Szokoly”), Asbóth János, Batori Schulz Bódog, Mednyánszky Sándor, Hollán Ernő és Csetz József (utóbbi hátoldalán dedikációval: „A... szerkesztőségének hazafias tisztelettel Csetz János Buenos Aires Majus 26. 1867”) nevét is. A polgári közigazgatás 48-as képviselői között miniszterek (Deák Ferenc, Esterházy Pál herceg, Vukovics Sebő) és kormánybiztosok (Berzenczey László, Dósa Elek, Ludvig János) is felbukkannak. A Petőfi-emlékévkapcsán külön kiemeljük Emich Gusztávot, Egressy Gábort, Kertbeny Károlyt, Pákh Albertet, Irányi Dánielt és Jókai Mórt. Valószínűleg a Horánszkyaknak köszönhető, hogy a kiegyezés utáni politikai élet is számos alakkal képviselteti magát: miniszterelnökök (Andrássy Gyula, Wenckheim Béla, Tisza Kálmán) és miniszterek (Ghyczy Kálmán, Mikó Imre gróf) mellett országgyűlési képviselők hosszú sora vonul fel. A korabeli irodalmi és művészeti élet is megjelenik (Erdélyi János, Zombory Gusztáv, Blaha Lujza, Izsó Miklós, Fábrián Gábor, Kelety Gusztáv, Szász Károly, Munkácsy Mihály), de papok is felbukkannak (Simor János, Scitovszky János, Rónay Jácint, valamint Nagy Péter és Révész Bálint református püspökök). A külföldiek közül Karagyorgyevics Sándor szerb fejedelem, Abdul Aziz oszmán szultán és Giuseppe Garibaldi emelhető ki.

Néhány személyt nem sikerült azonosítanunk. A történeti és irodalmi szempontból is kiemelkedő jelentőségű anyag mindenképpen további kutatást érdemel.

Két egymástól eltérő, enyhén sérült, korabeli, vaknyomással és aranyozással díszített albumkötésben.

Photo collection in two slightly damaged, contemporary albums.

2 000 000,-

Fürdők

84. (BABOCSAY JÓZSEF):

Boldog Zala vármegye! Keszthelyi hév-vizedről méltán neveztetel így attól a ki ezen rendeket írta ditseretedre. D. B. I. Anno MDCCXCV.

Sopronban, 1795. Sziesz Klára ny. 28p.

Hévíz első ismertetése. Szerzője Zala vármegye főorvosa volt.

Modern papírkötésben.

Modern hardpaper.

Győry: 31. old.

80 000,-

85. DE AQUA SOTERIA THERMARUM BUDENSIVM, QUAE CAESAREAE DICUNTUR, DISSERTIT COMMISSIO MEDICA PER EXCELSUM CONSILIUM REGIUM LOCUMTENENTIALE HUNGARICUM DELEGATA

Budae, 1804. Typis et sumptibus Regiae Universitatis Pesthanae. 61p.

A budai fürdők gyógyvizeit vizsgáló bizottság tagjai között volt Schraud Ferenc és Kitaibel Pál is.

XX. század eleji, elegáns papírkötésben.

20th-century hardpaper.

Győry: 0

60 000,-

86. ERDEY PÁL:

Parádi gyógyvizek

Pest, 1853. Müller. 1t.+(4)+100+(1)p.

Javított, kiadói papírborítóban.

Restored, original paper.

Győry: 34. old.

60 000,-

87. FEJES MIHÁLY):

Az egri fürdők orvosi, 's helyleirási tekintetben

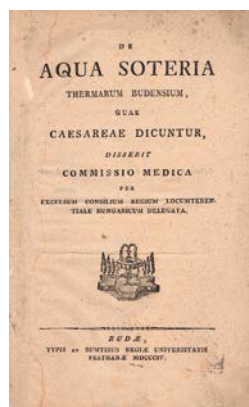
Egerben, 1839. Érseki lyceum bet. (4)+84+(2)p.

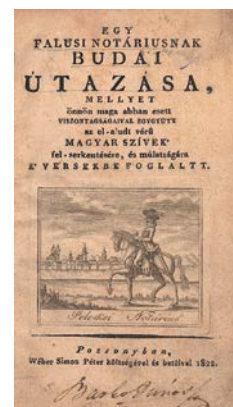
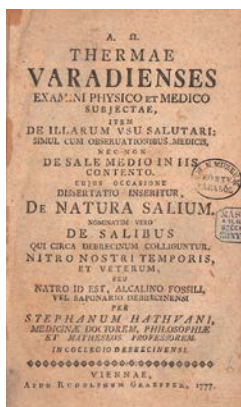
Kiadói papírkötésben. A gerincen kis sérülésekkel.

Original hardpaper. Spine slightly stained.

Győry: 34. old.

60 000,-

88., 89., 90., 91. tétel

88. HATVANI, (ISTVÁN) STEPHANUS:

A. Ω. Thermae Varadienses examini physico et medico subjectae... per --
Viennae, 1777. Apud Rudolphum Graeffer. (18)+203 [recte 205]+(3)p.

A Nagyvárad környéki gyógyvizekről szóló értekezés szerzője a debreceni református kollégium tanára volt. Korabeli félvászon-kötésben.

Contemporary half cloth.

Győry: 36. old.

150 000,-

89. MAYER ANTAL:

A nagyváradí hévvizek, történeti, természetrajzi, természet-, vegy- és gyógytani tekintetben
Nagyvárad, 1861. Tichy Lajos ny. 1 kihajt. mell. (könyvomat)+(8)+95+(1)p.+1 színes, kihajt. térk. (könyvomat)

A szerző a váradi egyházmegye főorvosa és a város környéki gyógyfürdők rendes orvosa volt.

Korabeli félvászon-kötésben.

Contemporary half cloth.

Győry: 41. old.

80 000,-

90. TORKOS, JUSTUS (JÁNOS) JOANNES:

Schediasma de thermis Pöstheniensibus

Posonii, 1745. Typis Royerianis. 59p.

A pöstyéni fürdőről szóló értekezés szerzője Pozsony város főorvosa (a bibliafordító Torkos András evangélikus lelkész fia) volt.

XIX. századi félvászon-kötésben. A címlapon javított sérüléssel, alul kis szöveghiánnyal.

19th-century half cloth. Title page restored.

Győry: 48. old.

60 000,-

91. GVADÁNYI JÓZSEF, (GRÓF):

Egy falusi notáriusnak budai útazása, mellyet önnön maga abban esett viszontagságaival egygyütt az el-aludt vérű magyar szívek' felserkentésére, és mulatságára e' versekbe foglaltt.

Pozsonyban, 1822. Wéber Simon Péter. XVI+128p. A címlapon metszervignettával.

Második kiadás, először 1790-ben jelent meg.

Aranyozott gerincű, modern félbőr-kötésben.

Modern half leather. Spine gilt.

60 000,-

92. GVADÁNYI JÓZSEF, GRÓF:

A' mostan folyo ország gyűlésének satyrico criticé való leírása, a' melyet Egy Isten mezején lakó Palócznak színlése alatt írta azon buzgó szívvel bíró Hazafi, a' kinek pennájából folyt ki a' Falusi Notáriusnak Budára való Útazása...

[Pozsony] Lipsiában, 1791. Wéber Simon Péter. VII+(1)+290p. A címlapon metszetsvignettával. Első kiadás.

Aranyozott, modern bőrkötésben.

Gilt, modern leather.

Szüry: 1633.

40 000,-

93. GVADÁNYI JÓZSEF, (GRÓF):

Ronto Pálnak egy Magyar lovas Köz-Katonának és Gróf Benyovszki Móritznak életek', Földön, Tengeren álmélkodásra méltó Történetyeiknek, 's véghez vitt Dolgaiknak le-írása, a' melyet Hazánk Dámáinak kedvekkért Versekkbe foglalt -- Magyar Lovas Generális Pozsonyban, 1816. Wéber Simon Péter és Fija. XX+548p. A címlapon metszetsvignettával.

A szerző Benyovszky emlékirata alapján írt elbeszélő költeményének harmadik kiadása, az első 1793-ban jelent meg.

Javított gerincű, korabeli félbőr-kötésben. A címlap alján kis – javított, a szöveget is érintő – sérüléssel.

Contemporary half leather. Spine and title page restored.

60 000,-

94. GVADÁNYI JÓZSEF, GRÓF:

Tizen-kettődik Károly' Svétzia ország' királyának élete, és álmélkodást fel-múló Vitészségének és több tsudálkozást okozó nagy dolgainak le-írása, melyeket Hazánk Anya-nyelvén az olvasásba gyönyörködők' kedvekkért írt -- Magyar lovas Generális Pozsonyban és Komáromban, 1792. Wéber Simon Péter. 1t. (rézmetszetű címkép)+VII [recte VIII]+(4)+386p. A címlapon metszetsvignettával. Első kiadás.

Díszesen aranyozott gerincű, korabeli félbőr-kötésben. Szúrágás nyomaival.

Contemporary half leather with some wormholes. Spine richly gilt.

Szüry: 1641.

60 000,-

95. (GYÖNGYÖSI ISTVÁN):

A' család Cupidonak Kegyetlenségét meg-esmérő, Es mérges nyilait kerülő tiszta életnek Geniussa...

Budán, 1751. Landerer Ferencz Leopold ny. (4)+86p. A címlapon bájos fametszetű vignettával.

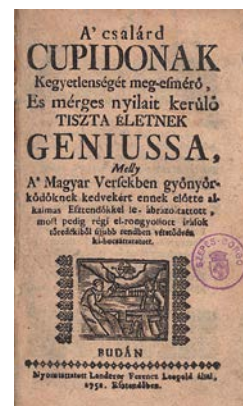
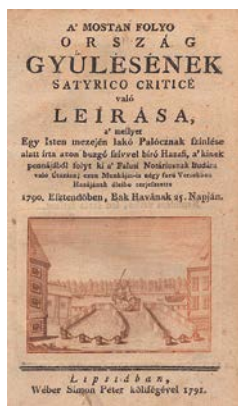
Gyöngyösi István talán legvitatottabb munkája, „ürügyes erotikája” miatt sokáig csak kéziratban terjedt. Az ajánlás címzettje, Koháry István pedig féltve „tisztá életének” jó hírét, nem fogadta el sem az ajánlást, sem a kiadást. Bár a közízlés akkoriban nem volt nagyon kényes, nyomtatásban először 1734-ben jelent meg Sopronban, a szerző neve nélkül. A közvélemény mindvégig Gyöngyösinek tulajdonította a népszerű költeményt, nevét első alkalommal Dugonics András tüntette fel az 1796-ban sajtó alá rendezett kiadásában. XIX-XX. századi bőrkötésben.

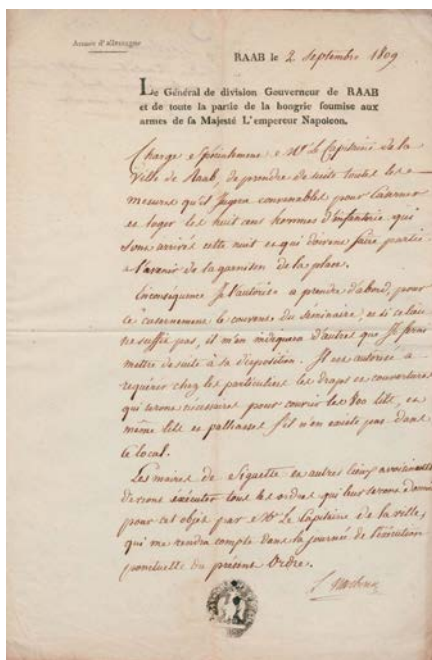
19-20th-century leather.

Poss.: A szepesgörgői Csáky-könyvtár gyűjteményi bélyegzőjével és könyvjegyével, a kötéstáblákon a Csáky-címerrel.

Szüry: 1656.

40 000,-

96. DOKUMENTUMGYŰJTEMÉNY GYŐR 1809-ES FRANCIA MEGSZÁLLÁSÁNAK IDEJÉBŐL.

1. Louis Marie Jacques Amalric Narbonne-Lara gróf tábornok, kormányzó által saját kezűleg aláírt parancslevél.

Utasítja Győr város parancsnokát, Frédéric-François Guillaume de Vaudoncourt tábornokot, hogy gondoskodjon az aznap érkezett 800 katonára elszállásolásáról a szeminárium épületében, valamint ellátásukról is.

1 beírt és nyomtatott oldal. Kelt: Győr, 1809. IX. 2.

2. Étienne Félix d'Hénin de Cuvillers, Győr térparancsnoka által aláírt parancs.

Utasítja a városi hatóságokat, hogy a Bádeni ezred parancsnokának, Stockhorn ezredesnek biztosítsák a felsorolt eszközöket, és azokat haladéktalanul szállítsák a laktanyájukba.

1 nyomtatott és beírt oldal, a parancsnokság bélyegzőjével. Kelt: Győr, 1809. IX. 5.

3. Jean Louis Léon Pascal Vallongue hadi igazgatási megbízott utasítása a vármegye elöljáróinak, hogy biztosítsanak négy igáslovat Mosonba való szállításhoz, ahonnan majd visszaküldik azokat.

1 beírt oldal, bélyegzővel. Kelt: Győr, 1809. VIII. 5.

4. Narbonne-Lara tábornok nevében írt utasítás.

Stanislas d'Uerbigny (?) kapitány a kormányzó részére egy szekér szalmát rendel.

1 beírt és nyomtatott oldal. Kelt: Győr, 1809. IX. 2.

5. Obligáció.

Nyomtatott elismervény Spiró György részére, amely szerint Győr város és vármegye megbízottjai 500 forint kölcsönt vettek fel tőle a hadisarc befizetésére.

1 nyomtatott oldal, papírfelzetes viaszpecséttel. 4 aláírással. Kelt: Győr, VIII. 18.

6. Obligáció.

Nyomtatott elismervény Szilber Jakab részére, amely szerint Győr város és vármegye megbízottjai 50 forint kölcsönt vettek fel tőle a hadisarc befizetésére.

1 nyomtatott oldal, papírfelzetes viaszpecséttel. 4 aláírással. Kelt: Győr, VIII. 30.

7. Obligáció.

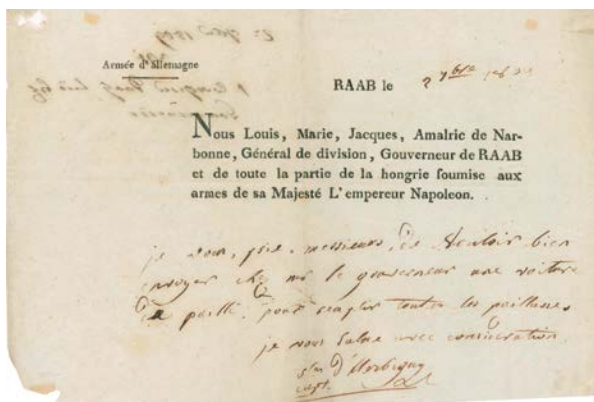
Nyomtatott elismervény a győrszentmártoni (pannonhalmi) apát részére, amely szerint Győr város és vármegye megbízottjai 2500 forint kölcsönt vettek fel tőle a hadisarc befizetésére.

1 nyomtatott oldal, 3 aláírással. Kelt: Győr, 1809. VIII. 21.

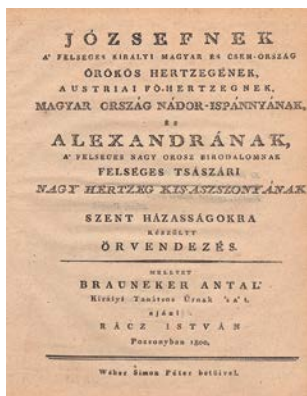
A gyűjtemény a napóleoni háborúk 1809-es magyarországi hadjáratára, azon belül is Győr francia megszállására vonatkozó katonai és polgári igazgatási iratokat tartalmaz. Ezek közül talán legérdekesebbek a korabeli francia parancsnokok – Narbonne-Lara gróf, valamint de Cuvillers vezérkari őrnagy – parancslevelei, akik a Napóleon-kor és a későbbi restaurációs korszak ismert és színes egyéniségei voltak. A források alapvetően a megszálló csapatok elhelyezésével kapcsolatos logisztikai és pénzügyi intézkedések dokumentumai, melyek elsősorban a francia megszállás mindennapi életére vonatkozólag érdekesek. Mivel a francia hadsereg a korabeli Európa legmodernebb logisztikai rendszerével rendelkezett, a források alapján a győri francia katonai igazgatás működésére vonatkozólag is érdekes lenyomatot kaphatunk az ellenség szemével nézve. (Dr. Tóth Ferenc szíves közlése nyomán.)

Collection from the period of the Napoleonic occupation of Győr.

1 000 000,-

A Habsburg-dinasztia

97. (HABSBURG) JÓZSEF NÁDORRAL ÉS ALEXANDRA PAVLOVNA NAGYHERCEGNŐVEL KAPCSOLATOS ALKALMI KÖLTEMÉNYEK.

1. Rácz István: Józsefnek a' felséges királyi Magyar és Cseh-ország örökös hertzegének, austriai főhertzegnek, Magyar-ország nádor-ispánnnyának, és Alexandrának, a' felséges nagy orosz birodalomnak felséges tsászári nagy hertzeg kis-aszszonyának szent házasságokra készült örvendezés

Pozsony, 1800. Wéber Simon Péter ny. (8)p.

2. Stipsics, (Alajos Emánuel) Aloisius Emanuel: Apobaterion quod serenissimi regii Hungariae et Bohemiae hereditarii principis archi-ducis Austriae et regni Hungariae Palatini Josephi et serenissimae caesareae principis omnis imperii Russici magnae ducis Alexandreae Pauliadis neo-nuptorum conjugum in regni metropolim suosquae penates venientium honoribus. Consecravit --.

Budae, é.n. Typis Regiae Universitatis. (7)p.

3. Stadl, (Antal Márton) Antonius Martinus: Hilaria Hungarorum in auspiciatissimo Budam adventu serenissimae caesareae principis Alexandreae Pavlovnae archi-ducis Austriae serenissimi regii haereditarii principis Josephi Antonii archi-ducis Austriae regni Hungariae Palatini conjugis anno

MDCCC VIII kal. febr. Praecinente --.

Budae, 1800. Typis Regiae Universitatis. (4)p.

4. (Schaffrath Lipót): Ad epithalamium caesareo regio principum Josephi et Alexandreae Pavlovnae felicissimo hymeneo Petropoli junctorum. Scripsit voto fideli L. B. S. C. V.

Pesthini, 1799. Typis Matthiae Trattner. 8p.

5. (Mikloušić, Tomaš): Serenissimo regio haereditario principi Josepho archi-duce Austriae et regni Hungariae Palatino. Prima Human. Schola.

Zagrabiae, 1801. Typis Novoszelianis. (8)p.

Minden mű gerincén papírcsíkkal.

Unbound.

80 000,-

98. KRÖNUNG IHRER MAJESTÄTEN DES KAISERS FRANZ JOSEPH I. UND DER KAISERIN ELISABETH ALS KÖNIG UND KÖNIGIN VON UNGARN AM 8. JUNI 1867. IN DER FESTUNGS-PFARRKIRCHE ZU OFEN.

A koronázást ábrázoló, nagyméretű rézmetszetet Eduard von Engerth festménye nyomán Doby Jenő készítette. A bécsi Artaria kiadásában jelent meg 1877-ben. A képen az uralkodópár és családtagjaik mellett az Andrássy-kormány tagjai, világi és egyházi főméltóságok is szerepelnek. Mellékeltek hozzá egy lapot, amellyel az alakok szám alapján beazonosíthatók.

Mérete: 610 x 740 (665 x 775) mm. Paszpartuban.

Large copper engraving depicting the coronation of Franz Joseph I and Elisabeth as the King and the Queen of Hungary.

280 000,-

99. A SZÁMŰZÖTT MAGYAR KIRÁLYI CSALÁD AZ 1940-ES ÉVEK ELEJÉN AMERIKÁBAN.

Fekete-fehér fénykép a királyi család tagjainak aláírásával.

Zita egykori osztrák császárné és magyar királyné 1940. július 20-án lányával, a 19 éves Erzsébet főhercegnővel érkezett New Yorkba „menekültként abból a világból, amely negyedszázaddal ezelőtt a trónja alatt kezdett összeomlani” (New York Times). Zitát legidősebb fia, Ottó trónörökös és Félix főherceg üdvözölte, akik előkészítették a királyné költözését. Zita és három gyermeke a Massachusetts állambeli Royalstone-ba utazott tovább, ahol Calvin Bullock bankár vidéki házának voltak vendégei. Az Orange Enterprise and Journal rövidesen beszámolt a császárné többi gyermeke, Etelka és Sarolta főhercegnő, valamint testvéreik, Károly Lajos és Rudolf főherceg érkezéséről is. Nem említette Róbert főherceget, aki a fényképen sem szerepel. 1940 októberében Zita elhagyta Massachusetts-t, és Quebecbe költözött. A Ms. Bullock számára emlékül készített nagyméretű fényképet a magyar királyi család valamennyi tagja autográf aláírásával látta el. Zita királyné és Ottó trónörökös nem fűzött a nevéhez címeteket, Etelka, Sarolta és Erzsébet főhercegnőként („Archduchess”), Félix, Károly Lajos és Rudolf pedig főhercegként („Archduke”) szignált.

Mérete: 200 x 250 mm. A fotó jobb alsó sarka sérült.

Photo of the exiled Hungarian royal family in the United States in 1940. Signed by the family members. Lower right corner slightly damaged.

800 000,-

Hungarica XVII. század**100. (SCHRENK VON NOTZING, JACOB):**

Der Aller Durchleuchtigsten und Großmächtigen Kayser / Durchleuchtigsten unnd Großmächtigen Königen und Ertzhertzen... Fürsten / wie auch Grafen / Herren / vom Adel / und anderer treflicher berühmter Kriegßhelden... warhaffige Bildtussen...

Aussprugg, (1603.) Daniel Baur ny. (130) lev.

A mű a Ferdinánd főherceg ambrasi kastélyában lévő híres fegyvergyűjtemény katalógusát és bemutatását tartalmazza. A kor jeles személyiségeit, királyokat, egyházi méltóságokat, arisztokratákat és hadvezéreket ábrázolja rendkívül élethűen a gyűjteményben lévő fegyverekkel és páncélzatban. A nagyméretű (425 x 290 mm) rézmetszetek Domenicos Custos munkái. Mindegyik hátoldalán részletes életrajz olvasható, díszes, fametszetű keretben. Magyar szempontból két lapot kell kiemelni: az egyik Zrínyi Miklóst, a szigetvári hőst, a másik Báthori István erdélyi fejedelmet és lengyel királyt ábrázolja. Az első előképének egy olajfestmény tekinthető, amely Ferdinánd tiroli főherceg gyűjteményében maradt fenn. Custosnak a félalakot egész figurává kellett kiegészítenie, ebben az ún. Wittenbergi-album hosszúmentés illusztrációja segített. Az arcvonások életteli ábrázolása leghitelesebbnek tekinthető halotti képmás ismeretére vall. A Zündt-féle 1566-os rézkarc mellett ez az arcmás lett a későbbi időszakban a legkedveltebb. Báthori István képének előzményei nem ismertek, leginkább Jost Amman nem túl pontos munkájára emlékeztet. A magyar királyok (II. Lajos, II. Mátyás stb.) mellett több olyan személy található még a kötetben, akik szerepet játszottak a magyar történelemben: a török elleni harcokban részt vevő Christoph Teuffenbach, Johann Rueber, Lazarus Schwendi és Wilhelm Roggendorf, a Szigetvárt elfoglaló Szokoli Mehmed nagyvezér és I. Szulejmán szultán, valamint az I. Ulászló magyar királlyal a török ellen szövetkező Szkander bég. A mű 1601-ban latinul is megjelent. Enyhén sérült gerincű, kopottas, vaknyomásos, korabeli (barna) borjúbőr-kötésben.

Worn, blindstamped, contemporary leather. Spine slightly damaged.

Poss.: Windisch-Graetz Lajos herceg sárospataki könyvjegyével.

Apponyi: 3022.; VD17 23:266204Y.

750 000,-

Jeles magyar krónikák

101. BONFINIUS, ANTONIUS:

Rerum Hungaricarum decades libris XLV. comprehensae ab origine gentis ad annum MCCCCXCV. Editio septima. Accessit index rerum locupletissimus. Recensuit et praefatus est D. Carolus Andreas Bel...

Lipsiae, 1771. Ioannes Paulus Kraus. 1t. (rézmetszetű díszcímlap)+(4)+756+(54)p.

A magyar történetírás egyik legjelentősebb alkotásának teljes szövege. Az olasz származású humanista szerző Mátyás király felkérésére kezdett hozzá a munkához, amelynek befejezésében II. Ulászló uralkodása idején bekövetkezett halála akadályozta meg. 1543-ban még csak az első három dekád jelent meg, a többi csak 1568-ban látott nyomtatásban napvilágot, Zsámboky János kiadásában.

Díszesen aranyozott gerincű, korabeli félbőr-kötésben. Festett előzéklapokkal.

Contemporary half leather. Spine richly gilt. Painted endpapers.

VD18 14408422.

150 000,-

102. (ISTVÁNFY MIKLÓS) ISTHVANFI, NICOLAUS:

– Historiarum de rebus Ungaricis libri XXXIV. Nunc primum in lucem editi.

Coloniae Agrippinae, 1622. Sumptibus Antonii Hierati. 1t. (rézmetszetű díszcímlap)+(6)+852+(33)p.

A humanista történetíró fő művének első kiadása. Munkája mind a mai napig a XVI. század történetének fontos forrása. A XVII-XVIII. század legnépszerűbb hazai történelemkönyve, a főúri és nemesi könyvtárak nélkülözhetetlen darabja volt. Nemzetközi népszerűségét jelzi, hogy további három kiadása látott napvilágot külföldön.

A kiadványnak két variánsa ismert, amelyek a Pázmány Péternek szóló ajánlásban különböznek, valamint a fejlécdísz is eltér.

Díszesen aranyozott gerincű, XVIII. századi bőrkötésben. Szép példány.

Restored, 18th-century leather, spine richly gilt.

RMK III 1350.; VD17 23:230761F

300 000,-

103. KOVÁCS JÁNOS, M.:

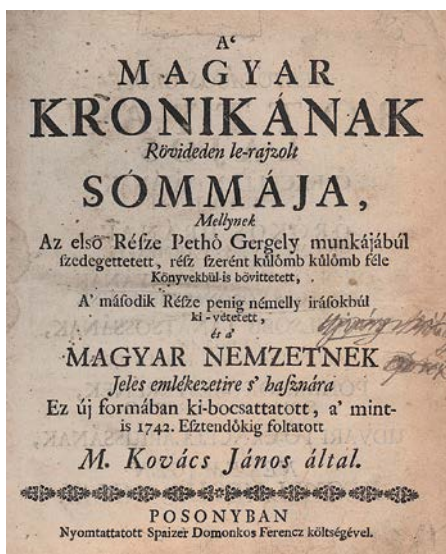
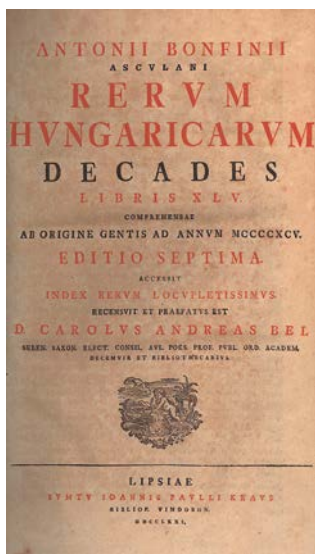
A' magyar kronikának Rövideden le-rajzolt sómmája, Mellynek Az első Része Pethő Gergely munkájából szedegettetett, rész szerént külömb külömb féle Könyvekbül-is bővitetett, A' második Része pedig némelly írásokbül ki-vétetett, és a' magyar nemzetnek Jeles emlékezetire s' hasznára Ez új formában ki-bocsattatott, a' mint-is 1742. Esztendőig foltatott --. I-III. rész [egybekötve].

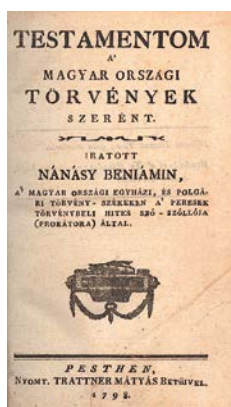
Posonyban, (1742.) Spaizer Domonkos Ferencz. (200)+176+(20)+112p. A második rész önálló címlappal jelent meg.

Kopottas, korabeli bőrkötésben.

Slightly worn, contemporary leather.

40 000,-

104., 105., 106., 107. tétel

104. (PETHŐ) PETHŐ GERGELY:

Rövid magyar kronika. Sok rendbéli fő historiás Könyvekből nagy szorgalmatossággal egybe szedetttetet és irattatot --tül.
Cassán, 1729. Akadémiai Bötükkal Frauenheim János által. (2)+209p.

Pethő krónikája először 1660-ban látott napvilágot. Később több alkalommal is kiadták, először Kálnoki Sámuel bővítette az 1626 és 1629 közötti időszak leírásával. A neves történetíró, Spangár András fedezte fel újra a művet, és folytatását is megírta 1732-ig. Korabeli bőrkötésben.

Contemporary leather.

60 000,-

Jogtörténet

105. NÁNÁSY BENIÁMIN:

Testamentom a' magyar országi törvények szerént. Irattot -- által.

Pesthén, 1798. Trattner Mátvás Betűivel. XIV+603+(6)p.

Díszesen aranyozott gerincű, korabeli bőrkötésben. Festett előzéklapokkal.

Contemporary leather. Spine richly gilt.

30 000,-

106. JÓKAI MÓR:

Erdélyi képek. Nemzeti díszkiadás.

Bp., 1895. Révai. 1t.+(3)+207+(1)p.

A 100 kötetes nemzeti díszkiadás névre szóló luxusváltozatának első köteté. Itt az író ábrázoló fénykép alatt a saját kezű aláírása is megtalálható. Darabunk Somogyi Hollósy Zsigmondné részére készült.

Díszesen aranyozott gerincű, kiadói félbőr-kötésben.

Signed by the author. Original half leather. Spine richly gilt.

Szüry: 2083.

150 000,-

107. JÓZSEF ATTILA:

Külvárosi éj. -- ujjabb költeményeiből.

Bp., 1932. Szerző. 32p. Első kiadás.

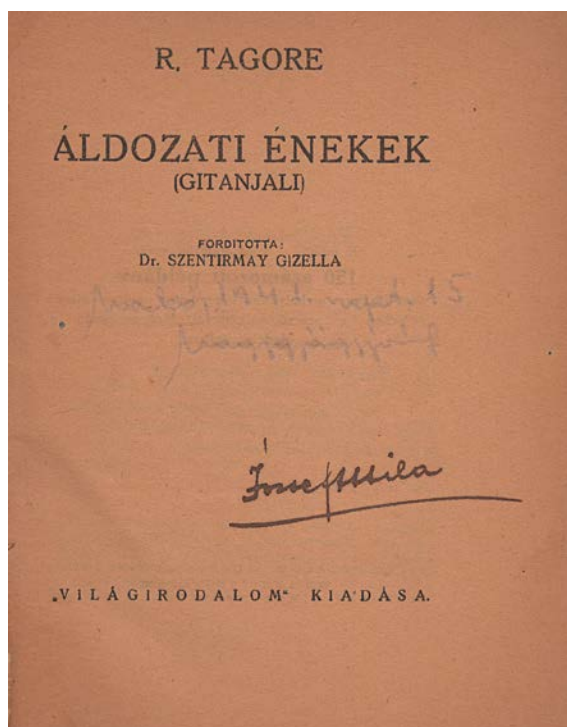
A 31. oldalon József Attila saját kezű javításával.

Kiadói papírborítóban. Részben felvágatlan példány.

Original paper. Uncut.

150 000,-

108. JÓZSEF ATTILA (1905-1937) KÖLTŐ AUTOGRÁF DIÁKKÖRI NÉVBEJEGYZÉSE EGY TAGORE-KÖTET CÍMLAPJÁN.

József Attila magánkönyvtára nem maradt egyben. A visszaemlékezések szerint a maga egészében sem túl nagy könyvgyűjtemény a költő halála után eltelt évtizedekben szétszóródott, rokonokhoz, ismerősökhöz került, egy része Szántó Juditnál maradt. Ez a darabja, Rabindranath Tagore „Áldozati énekek” című kötete a bejegyzéssel eddig ismeretlen volt a szakma előtt. József Attila 1920 őszétől Makón élt, s járt gimnáziumba. Kezdetben nem jó tanuló, de később magára talál, megismerkedik Ady költészetével, és egy év múlva – ahogy Szabolcsi Miklós írja – „ízlése, irodalmi ítélete, tájékozottsága rohamosan növekedett; nyilván nemcsak költőket olvasott, de regényeket is, prózát is; talán egyet-mást az akkor Makón is fellelhető, közkezen forgó művekből”.

Nincs arra utaló jel, mikor és hol került a költő tulajdonába a könyv, viszont az életrajzi nyomokból ez mégis meghatározható. Az aláírás formája alapján 1922-re lehet datálni a birtokbavételt, József Attila ugyanis csak egy viszonylag rövid időszakban használta – de akkor következetesen – ezt az aláírást. 1922. június 26-án már így írta alá a szerelmi bánat miatt megkísérelt öngyilkosság előtti végkérelmet, a június 29-én kelt bizonyítványának valamivel későbbi, saját kezű másolatán (amit nővéreinek küldött el levélben) a névaláírás formája ugyanez, az 1922 szeptemberében a Nyugatnak küldött levél (és a versek) aláírása szintén ilyen, és ezzel megegyezők az év végén megjelent „Szépség koldusába” írt dedikációk aláírásai is.

Ez egy időben jól körülhatárolható aláírás-használati gyakorlat: korábban

még „gyerekesebben”, tehát ahogy az iskolában tanítják, egymástól jól elkülönítve írta a vezeték- és keresztnévet, 1923-tól viszont megint más formára váltott: ez lett a „kétsoros” aláírása, a vezetéknevű f betűje lehúzott szárának alsó végéből indítva az Attilát, és ezt használta egészen 1926 végéig, amikor is kialakult a végleges, élete végéig használt forma.

A késztetést a Tagore-olvasásra ekkor gyakorlatilag bárhol megkaphatta. Az 1913-ban irodalmi Nobel-díjjal kitüntetett hindu költő 1920-as európai útjáról sokat cikkeztek a magyar lapok, és Tagore-könyvei Makón is kelendők voltak. Az általános hír mellett azonban közvetlen hatások is szóba jöhetnek. József Attilát ekkori legfőbb irodalmi kapcsolata, Juhász Gyula szintén orientálhatta szegedi beszélgetéseik alkalmával (Juhász 1920 őszén még elismerőleg szólt Tagoréról), és makói támogatója, majd házigazdája, Espersit János is, akinek könyvtárában három Tagore-kötet is megtalálható volt. Mivel köztük volt ez a kiadás is, ha József Attila csak ismerni és olvasni akarta volna a könyvet, akár kölcsön is kérhette volna Espersittől, s az minden bizonnyal kölcsön is adta volna. De éppen a tulajdonosi névbeírás bizonyítja, hogy József Attila saját példányt akart belőle, hosszú távú olvasmányának szánva; ezért vennie kellett belőle.

A mű volt Tagore legismertebb kötete, erre a kapta meg az irodalmi Nobel-díjat. Irodalomkedvelő, sőt, költői pályára készülő ember számára illet ismerni akkoriban. Az „Áldozati énekek”-nek 1921-ben megjelent egy második kiadása, és 1922 májusában elkészült egy verses formájú fordítása is. Az ezek közötti döntés alighanem anyagi megfontolású volt, József Attila gimnazista diákként természetesen a legolcsóbbat vette meg. A visszaemlékezések szerint 1922 nyarán sokat beszélt róla és dicsérte a bengáliai költőt, sőt, egyenesen rajongott érte.

Tagore máskor és máshol nem jelenik meg a József Attila-életrajzban és életműben, nem említi levélben, cikkben, nem fordította versét, s egyáltalán: Tagorénak az 1922-es nyarat leszámítva nincs nyoma a József Attila-irodalomban. A fiatal költő Tagore iránti lelkesedése vélhetően nem tartott hosszú ideig. Ebben szerepe lehetett, hogy – a körülötte kialakult divat miatt – mestere, Juhász Gyula is „kiábrándult” belőle. Mindenesetre egy bizonyos: Tagore „Áldozati énekek” című kötete a költői pályán induló József Attila életének egy – még ha talán csak „egynyári” szakaszában is – meghatározó olvasmánya volt. S hogy hatott-e a korai versekre, a kutatás további feladata megválaszolni.

Szólni kell a második possessorról is. A címlapon, a cím és József Attila névbeírása között található egy másik, ceruzával írt későbbi tulajdonosi névbejegyzés: „Makó, 1941. szept. 15 / Nagygyörgyjózsef”. A kötetet tehát József Attila feltehetően nem vitte magával Makóról, az ott maradt, és szűk két évtized múlva valahogy új tulajdonosához került.

A makói születésű Nagy György József kitanulta a könyvkötő szakmát, később mint földműves-szövetkezeti szervező dolgozott, s cikkei is jelentek meg. Tóth Ferenc, Makó legfőbb helytörténésze mondta vele kapcsolatban: „akik akkoriban művelték a könyvkötő szakmát, igazi könyvbarátok voltak, fontos volt számukra az a személyes kapcsolat, ami egy-egy kötethez fűzte őket”.

Dudás Lajos csongrádi tanár és helytörténész a 80-as évek elején a MÉH-telepre még éppen el nem vitt papír hulladékban felfigyelt

pár régi kéziratra: „Megbontottam a »hegyet«, s kb. 20-30 kg-nyi, Nagygyörgy Józseftől származó anyag került elő... A köteg 7-8 különböző könyvet, tucatnyi Nagygyörgy által írott irodalmi művet (színdarabok, novellák, regények stb.) és leveleket tartalmazott.” A jószemű tanár kivette a kupacból a kéziratokat és a könyveket.

Így menekült meg a biztos megsemmisüléstől Móricz egy kiadatlan kézírata, és az említett 7-8 könyv egyike lehetett Tagore „Áldozati énekek” című kötete, József Attila egykori könyvtárából. (Bíró-Balogh Tamás tanulmánya alapján.)

Javított kiadói papírborítóban.

Attila József, poet. Autograph ownership inscription. Restored original paper.

1 500 000,-

Kéziratok

109. ANDRÁSSY GYULA GRÓF (1832-1890) MINISZTERELNÖK AUTOGRÁF ELLENJEGYZÉSE HÓDMEZŐVÁSÁRHELY ORSZÁGGYŰLÉSI MEGHÍVÓJÁN.

1 beírt oldal, az iratot I. Ferenc József magyar király is kézjegyével látta el. Papírfelzetes viaszpecséttel. Kelt: Bécs, 1869. II. 6.

Count Gyula Andrassy, Prime Minister. Autograph signed document.

300 000,-

110. BARTÓK BÉLA (1881-1945) ZENESZERZŐ „MI A NÉPZENE?” CÍMŰ TANULMÁNYÁNAK KÉZIRATA AUTOGRÁF JAVÍTÁSOKKAL.

A szöveget Bartók felesége, Pásztory Ditta vetette papírra, a férj pedig korrektúrázta azt. A cím fölé Bartók a következő sort írta: „Amit mindenkinek tudnia kell”. Ez volt a címe annak a cikksorozatnak, amely az Új Idők hasábjain jelent meg. Ennek első tagja volt ez az írás, amely 1931. május 10-én látott napvilágot (XXXVII/20). Az apró javítások mellett a harmadik oldalon egy terjedelmesebb kiegészítés is olvasható.

6 beírt oldal. Keltetés nélkül.

Béla Bartók, composer. Manuscript treatise with autograph notes.

200 000,-

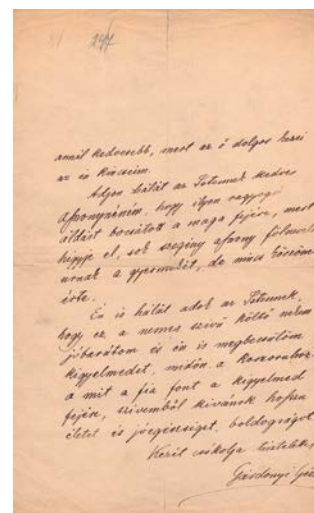
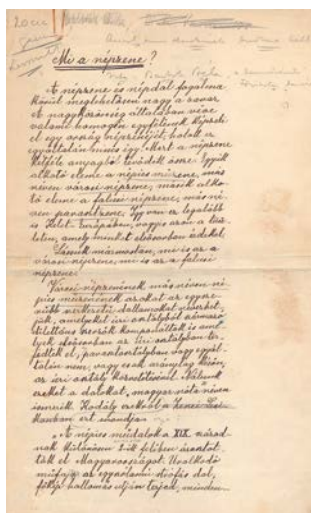
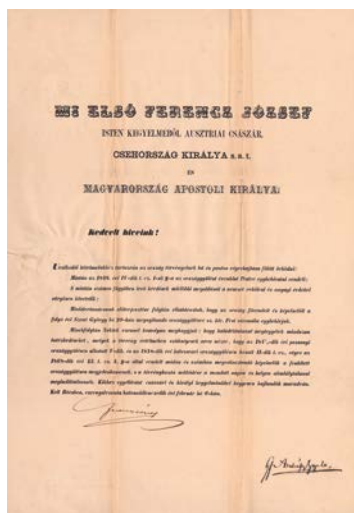
111. GÁRDONYI GÉZA (1863-1922) ÍRÓ AUTOGRÁF, LEVELE „IGEN TISZELT KEDVES ASSZONYNÉNEM!” MEGSZÓLÍTÁSSAL.

A címzett Pósa Lajos költő édesanyja, Kovács Mária volt. Abban az évben jelent meg Pósa „Édes anyám” című verseskötete. Gárdonyi arról ír hosszan, milyen nemes gesztus volt barátja részéről a kötet megjelenítése, illetve az, hogy elismert íróként sem feledkezik meg az egyszerű parasztasszonyról. Adjon hálát érte, mert ez nem magától értetődő. A patetikus hangú levelet így zárja: „Én is hálát adok az Istennek, hogy ez a nemes szívű költő nekem jóbarátom és én is megbecsülöm figyelmemet, midőn a koszorúhoz, a mit a fia font a gyövelmed fejére, szivemből kívánok hosszú életet és jóegészséget, boldogságot. Kezét csókolja tisztelettel Gárdonyi Géza”.

2 beírt oldal, az író fejléces levélpapírján. Kelt: Bp., 1897. IV. 2.

Géza Gárdonyi, writer. Autograph letter.

200 000,-

112. KARINTHY FRIGYES (1887-1938) ÍRÓ „TANÁR ÚR KÉREM” CÍMŰ MŰVE EGYIK FEJEZETÉNEK AUTOGRÁF, ALÁÍRT KÉZIRATA.

A szerzőt nem kell senkinek bemutatni. Kétség kívül a XX. századi magyar irodalom egyik legjelentősebb alkotója, de minden bizonynyal a legeredetibb. Nem túlzás az a Babitsnak, olykor Kosztolányinak tulajdonított mondás: „Ez a marha volt köztünk az egyetlen zseni!” Sokoldalú alkotó volt, elsősorban költőként hivatkozott magára, legismertebb műve azonban a „Tanár úr kérem”. A könyv fejezetei először a Borsszem Jankóban jelentek meg 1915-ben „Középiskola” sorozatcím alatt. A kötet megjelenése előtt 14 fejezet látott napvilágot a lap hasábjain.

Tételünk a „Házinyúl” címet viseli, az 1916-os kötetben (lásd 6. árverésünk 162. tételét) pedig már „Szeretem az állatot” címmel szerepel. A kézirat számos eltérést mutat a nyomtatásban megjelenttől. Ezek többnyire vessző, névelő és írásmódbeli különbözőségek, emellett a kötetben szerepel egy plusz tagmondat, ami a kézíraton nem olvasható. A nyomtatásba azonban belekerültek olyan – egy gondolatmeneten belüli – igeidő-ugrások, amelyek a leírt változatban még helyesen szerepelnek. Érdekes még, hogy 1925-ben Tolnai Világlapjában szintén „Házinyúl” címmel jelent meg az írás, ami több ponton különbözik mind a kézirattól, mind a nyomtatott szövegváltozattól.

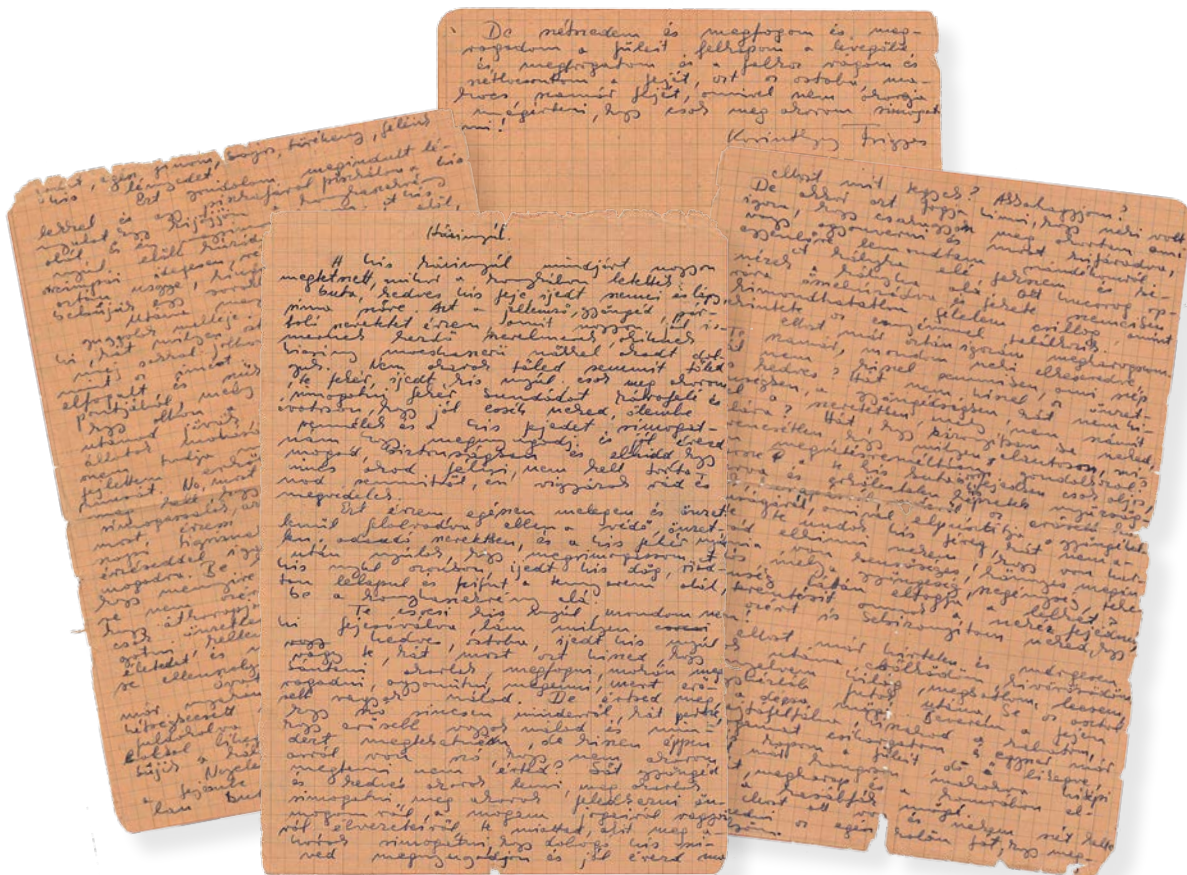
A művet az elmúlt évtizedek során rengetegen értelmezték. A kortársak közül Móricz Zsigmond nyilatkozott róla elragadtatással: „Vagy ott van az a másik ismert jelenete, mikor meg akarja simogatni a kis nyulat a konyhában s az fél és nem hagyja magát és a prérik oroszánvadászatának izgalmas és rémítő hajszeját produkálja, hogy a nyulacskát megfogja s megsimítja és a lelki viharok egyik világtörténelmi catalaunumi csatáját éli le a kis állattal, aki nem engedi magát megsimítani, és agyonveri fantáziában, hogy bebizonyítsa neki, hogy nem akarja bántani, csak megsimogatni. Ez az egész világhistória. Közélebről a magyar ezredéves történelem. Távolabbról az emberiség teljes kultúrfejlődése. A vallási türelmetlenségtől, az akaratán kívül való boldogítástól a Habsburgok boldogító uralmáig s a transzváli ágyúig, amelyek a kultúrát terjesztik, – egész a tanári szekundákig, amelyek javító szándékkal íródnak be a noteszbe, – mindenki benne van. A világirodalomban ritkán sikerült egy ilyen parányi képben a volt, van és leendő emberiség egyik legnagyobb feszültségű problémáját szemléltető hatásúvá tenni.”

Karinty Frigyes hagyatéka szinte teljes egészében az örökösöknél van, a közgyűjtemények közül is egyedül a Petőfi Irodalmi Múzeum őríz néhány kéziratot. Ennek megfelelően magántulajdonban lévő Karinty autográf ritkaságnak számít. A tény, hogy tételünk a „Tanár úr” kérem egyik fejezetének teljes, autográf kézírata, valódi kuriózzummá emeli.

4 beírt oldal. Keltezés nélkül.

Frigyes Karinty, writer. Autograph short story.

1 500 000,-

113. KOSSUTH LAJOS (1802-1894) POLITIKUS AUTOGRÁF, FRANCIA NYELVŰ LEVELE ORVOSÁNAK, ARNOUX BASSONAK.

A levél fordítását Toldy László 1906-ban publikálta. Halála előtt három hónappal Kossuth azt a szóbeszédet cáfolja, miszerint megválna az orvostól. („Az Ön rendszere üdvös eredményeinek tudatával s az Ön gondossága mellett, az több volna ostobaságnál, – örültség volna!”) Hosszan taglalja, hogy a címzettnek köszönheti munkabírását, amellyel 91 évesen is el tudja látni feladatait. Részletesen ír az általa alkalmazott gyógy módokról és a masszázsról, amely orvostörténeti szempontból is érdekessé teszi darabunkat.

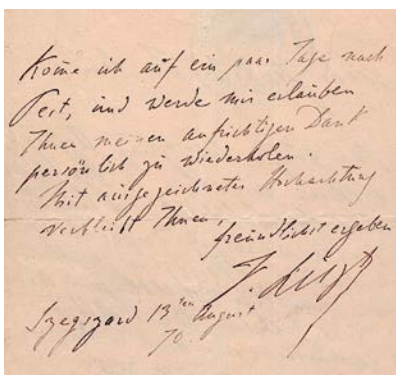
Az olasz orvos és Kossuth 1887-ben az Alpok lábánál fekvő Courmayeur-ben ismerkedtek meg, és Basso hamarosan Torinóba költözött, ahol nem messze Kossuth házától bérelt lakást. A háziorvosi teendők ellátása mellett állandó társaságot is jelentett az idős politikusnak, aki bizalmasává, sőt barátjává fogadta őt. Mellette maradt haláláig, az utolsó pillanatokat is ágyánál töltötte. Részt vett a politikus temetésén is, sőt, a tiszteletére még az itteni letelepedést is fontolgatta. A Kossuth által neki ajándékozott személyes tárgyak nagy részét magyarországi múzeumoknak ajándékozta.

3 beírt oldal. Kelt: Turin, 1893. XII. 20.

Mindhárom lapot kartonlapra ragasztották. Az alsó részen folttal.

Lajos Kossuth, politician. Autograph letter in French.

150 000,-

114. LISZT FERENC (1811-1886) ZENESZERZŐ AUTOGRÁF, NÉMET NYELVŰ LEVELE WOHL JANKÁNAK „SEHR GEEHRTE FRÄULEIN” MEGSZÓLÍTÁSSAL.

A levélben Liszt tájékoztatja közeli barátját ifjú védence, Aggházy Károly nála tett sikeres bemutatkozásáról.

Liszt Ferenc 1870-ben júliustól novemberig Szekszárd városában, Augusz Antal házában vendégeskedett. A vidéki nemes és a művész barátsága az 1840-es években kezdődött. Augusz képzett énekművész volt, Tolna megye reformnemzedékéhez tartozott. 1843-48 között megválasztották a megye alispánjának. Liszt 1846-ban, 1865-ben, 1870-ben és 1876-ban is nála vendégeskedett. Itt került érintkezésbe először a magyar vidéki társadalommal, itt fedezte fel magyar gyökereit, fogadta el magyar identitását, és komponálta a „Magyar Rapszodiát”, amit barátjának ajánlott. Augusz Antalnak szerepe volt az „Esztergomi mise” megismertetésében és bemutatásában, tevékeny közreműködésének köszönhetően a Zeneakadémia megszervezésére Liszt Ferencet kérték fel.

Aggházy Károly zeneszerző, zongoraművész és zenepedagógus, korának híres, igen megbecsült művésze volt. A legnevesebb magyar, német, angol és francia kiadók jelentették meg alkotásait, ennek köszönhetően közel 170 zeneművéről van tudomásunk. Pályája az egyetemes zene két legnagyobb magyar művészenek sorsát, a magyar zene két nagy korszakát köti össze; az alig 15 éves tehetséget 1870-ben Liszt Ferenc indította el művészi pályáján; 1891-ben pedig ő figyelte fel a Nagyszőlősről érkezett, alig 10 éves Bartók Bélára. A magyar zenetörténet feljegyezte, hogy 1870. augusztus 11-én Liszt Ferenc Szekszárdon fogadta az ifjú Aggházyt, akinek több művét is meghallgatta. Liszt kedvező véleményének birtokában indult el fényes karrierje, iratkozhatott be a bécsi konzervatóriumba. Erről a találkozóról számol be e levélben a kor legnagyobb zeneművésze. A címzett ifjú védence, Aggházy két nappal augusztus 13. előtt érkezett Szekszárdra. Bemutatkozása tökéletesen megfelelt támogatója legmelegebb ajánlásainak. Lisztnek különösen tetszett az a kecses és eufónikus F-dúr kánon, amit a szerző a hölgy albumába írt. Véleménye szerint Aggházy más kompozícióiban is jól érzékelhető érzékenysége és kreativitása. Az ifjú kisebb botlásait is megemlíti („a rakoncátlan komponistának lesz még ideje beérni”). Levele végén Liszt megemlíti, hogy egy hét múlva szeretné hálás köszönetét személyesen tolmácsolni a címzettnek.

A Liszt-levélben említett F-dúr kánon bizonyosan Aggházy Károly „Albumblatt” (Canon) című darabja. Ez az apró, önmagában jelentéktelen zongoradarab Aggházy első nyomtatásban megjelent műve, amely a Táborszky és Parsch kiadónál jelent meg „In das Album der Fräulein Johanna Wohl” ajánlással. Azt nem tudjuk, hogy augusztus 11-én volt-e már Liszt kezében ebből a nyomtatványból, de annak egy példányát ismerjük a művész hagyatékában. Aggházy igen fiatalon látogatója volt a Wohl-nővérek Nádor utcai szalonjának, baráti összejöveteleinek. Liszt Wohl Janka író nővel volt szorosabb kapcsolatban, aki könyvet is írt Lisztről. A hölgy Aggházyt két évtizeddel később is támogatta, amikor az már hazatért Berlinből.

A levelet egy különleges jelzés még érdekesebbé teszi: a vallás- és közoktatásügyi miniszter bélyegzőjével érvénytelenített illetékbélyeg arról tanúskodik, hogy Wohl Janka Liszt Ferenc dicső sorait továbbadta védencének, aki ezt az iratot mellékelte egyik folyamodványára, talán már bécsi ösztöndíjának kérvénye mellé. (Tipold Tamás és Gombos László zenetörténész szíves közreműködésével)

2 beírt oldal. Kelt: Szekszárd, 1870. VIII. 13.

Franz Liszt, composer. Autograph letter in German.

2 400 000,-

115. MÓRICZ ZSIGMOND (1879-1942) ÍRÓ AUTOGRÁF FELJEGYZÉSEI.

Az író számtalan hasonló jegyzetet készített élete során. Ezek egy része egységes, „Tükör” gerincfeliratú kötést kapott, de sokszor bukkannak fel izgalmas, eddig publikálatlan, tételünkhöz hasonló, kisebb gyűjtemények is. Darabunk a témája miatt különösen érdekes, az első oldalon 1917-es évszám és a „Parlament” cím olvasható. Tudomásunk szerint eddig ismeretlen szöveg.

16 beírt oldal.

Zsigmond Móricz, writer. Autograph notes.

80 000,-

116. MUNKÁCSY MIHÁLY (1844-1900) FESTŐ AUTOGRÁF DEDIKÁCIÓJA.

Az ajánlás a művész által adott díszvacsora menükártyájának első oldalán olvasható. A bankettet 1881. június 21-én tartották. Nem sokkal korábban, húsvétkor mutatta be Munkácsy a Sedelmeyer-palotában a „Krisztus Pilátus előtt” című képet, amely nagy sikert aratott. Ennek alkalmából rendezték meg ezt az eseményt. A kártya fedlapjának közepén a festő ovális fényképe látható. A szöveg: „A Mon Michel Si j’ ose M de Munkacsy”.

Mihály Munkácsy, painter. Autograph inscription on a menu card.

200 000,-

117. PERZSA KÉZIRATTÖREDÉK A XVIII. SZÁZADBÓL.

A perzsák nemzeti költője, Firdauszi (Firduzi Abul-kászim Manszúr) Mahmúd szultán megbízásából gyűjtötte össze a perzsa uralkodókról született mondákat. Ez Sáhname (Királyok könyve) címmel egészen a XIX. századig kéziratot formában terjedt. Pédányunk kormeghatározása a képeken látható fegyverek alapján történt. A harcosok kezében a XVIII. század második felében elterjedt, jellegzetes alakú tulvárok láthatók. A szöveg a XV. században élt Bahram Gur százánida király életéből vett történeteket tartalmaz. A gyönyörű, festett, aranyozott miniatúrákon tigris-, párdúc- és antilopvadászat, valamint csatajelenetek láthatók. A bordűröket arannyal megfestett növényi és állati motívumok díszítik. Darabunk 29 levélből áll, és 10 egészoldalas illusztráció ékesíti.

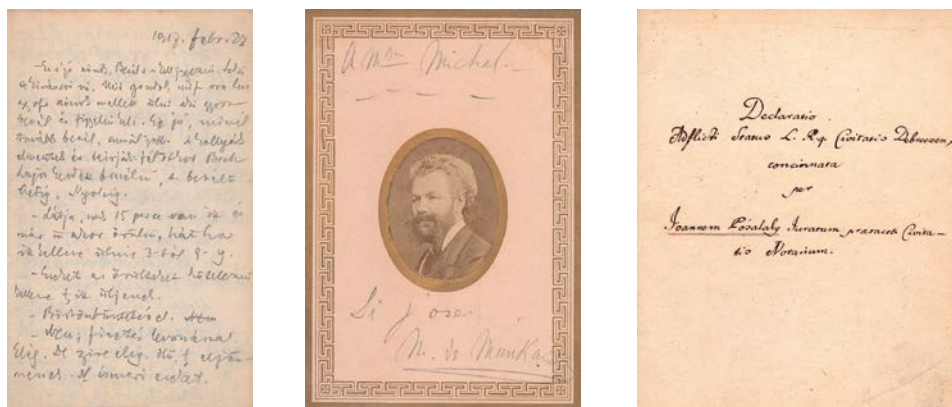
Enyhén repedezett, korabeli szattyánbőr-kötésben.

Persian manuscript fragment from the 18th century. 29 written and 10 handpainted leaves. The finely decorated, richly gilt miniatures depict hunting and battle scenes. Slightly damaged, contemporary leather.

550 000,-

117. tétel

115., 116., 118. tétel

118. PÓSALAKI, (JÁNOS) JOANNES:

Declaratio Adfficti Status L. R.g. Civitatis Debreczen, concinnata per -- Juratum praetacta Civitatis Notarium XVIII. századi kéziratos másolat. A magyarul „Debrecen szabad királyi város nyomorúságos állapotának megvilágosítása” című munka szerzője nemes ember, Debrecen szenátora, a város közéletének meghatározó szereplője, az emlékiratban leírtak aktív résztvevője volt. A szemtanú hitelességével papírra vetett krónika a város 1685 és 1696 közötti zűrzavaros éveit tárgyalja. A magyar királyság, a török birodalom és az erdélyi fejedelemség peremvidékén megsínylette a város, hogy egyik fél sem tudta teljesen érvényesíteni fennhatóságát, ráadásul Thököly kurucjai is folyamatos veszélyt jelentettek. Pósalaki részletesen szól a császáriak folyamatos sarcolásáról, a török és a tatár pusztításról, valamint a bujdosók rablásairól is. Emellett beszámol a magisztrátus folyamatos küzdelméről a kiváltságok megszerzéséért. A mű 1696-ban nyomtatásban is megjelent (majd a következő században még kétszer), de emellett – az itt szereplőhöz hasonlóan – kéziratos változatban is terjesztették.

27 beírt oldal.

Hozzákötvé:

Descriptio Criminalium Processuum in tres reos Comites Franciscum de Nádasd, Petrum a Zrinyi, et Franciscum Christophorum Frangepanum peracti.

A Wesselényi-összeesküvés nyomán elfogott három főúr perének 1774-ben papírra vetett leírása.

71 beírt oldal.

Hozzákötvé:

Sacratissimae Caesareae ac Germaniae, Hungariae, Bohemiae etc. Regiae Maiestatis Edictalis Cassatio inique praetensae, et ipso jure nullae Electionis Gabrielis Bethlen in Regno Hungariae...

Az 1620. december 10-én kiadott királyi rendelet szövege, amelynek értelmében a pozsonyi és a besztercebányai országgyűlés határozatait, valamint Bethlen Gábor királlyá választását semmisnek nyilvánítja.

27 beírt oldal.

Hozzákötvé:

Articuli Onodienses...

Az 1707. május-júniusi ónodi országgyűlés határozatainak kivonatos ismertetése.

16 beírt oldal.

Hozzákötvé:

Cornides Dániel:

Commentatio Critica... de Abbatia S. Martini in Monte Pannoniae eiusque foundationibus

A pannonhalmi alapítólevél hitelessége kapcsán kialakult vita egyik darabja. Tudomásunk szerint nyomtatásban nem jelent meg.

15 beírt oldal.

Hozzákötvé:

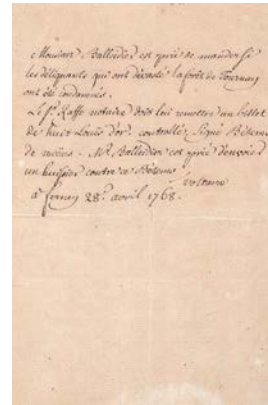
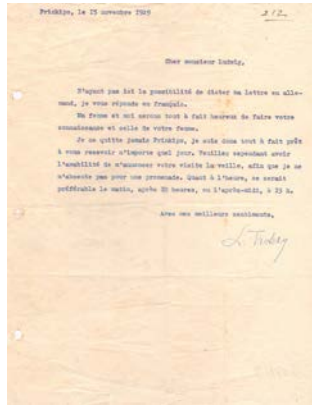
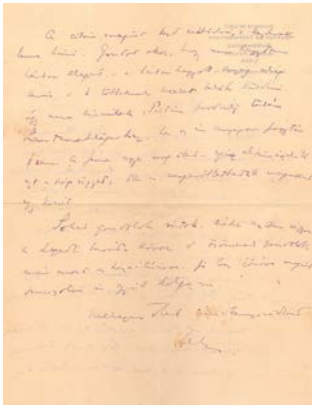
A Habsburgok és az erdélyi fejedelmek, illetve Thököly Imre megállapodásai (a bécsi és a linzi béke, valamint az 1682. november 19-i egyezmény I. Lipót és Thököly követei között).

42 beírt oldal.

XVIII. századi papírkötésben.

18th-century hardpaper.

200 000,-

119., 120., 121. tétel

119. SZENT-GYÖRGYI ALBERT (1893-1986) BIKÉMIKUS, ORVOS AUTOGRÁF LEVELE RUSZNYÁK ISTVÁN ORVOSPROFESSORNAK „KEDVES PISTÁM!” MEGSZÓLÍTÁSSAL.

Beszámol a nyugat-európai szakmai tevékenységéről (előadás Brüsszelben, Párizsban), majd a kutatásairól ír („A citrin megint kezd erősödni, s kezdenek benne hinni”).

2 beírt oldal, a liège-i egyetem fejléces levélpapírján. A kézzel címzett levélboríték mellékelve. Kelt: Liège, 1939. X. 24.

Albert Szent-Györgyi, physician, biochemist. Autograph letter.

150 000,-

120. TROCKIJ, LEV DAVIDOVICS (1879-1940) OROSZ KOMMUNISTA POLITIKUS SAJÁT KEZÜLEG ALÁÍRT, FRANCIA NYELVŰ, GÉPELT LEVELE „CHER MONSIEUR LUDWIG” MEGSZÓLÍTÁSSAL.

A címzett elnézését kéri, hogy nem németül ír. Feleségével együtt örülnének, ha nejevel meglátogatná őket. Nem tervezi, hogy elhagyná Prinkipo szigetét, tehát bármikor jöhet. Azt kéri, hogy egy nappal korábban jelezze érkezését, illetve délelőtt 10 vagy délután 3 óra körül jöjjön.

Trockij az oroszországi kommunista puccs egyik vezéralakja volt. Miután az 1920-as évek közepén a párt belső harcaiban alulmaradt, 1929 januárjában kiutasították a Szovjetunió területéről. Ezt követően néhány évig az Isztambul melletti Prinkipo (Büyükada) szigetén élt, majd 1933-tól Franciaországban és Norvégiában is megfordult. 1937-ben Mexikóba költözött, ahol Sztálin megölette. A címzett, Ludwig Lore amerikai kommunista újságíró volt.

1 gépelt oldal. Kelt: Prinkipo, 1929. XI. 15.

Leon Trotsky, Russian politician. Autograph signed, typed letter in French.

800 000,-

121. VOLTAIRE, FRANCOIS-MARIE AROUET (1694-1778) FRANCIA FILOZÓFUS AUTOGRÁF LEVELE.

Arról kérdez egy bizonyos Balleydier urat, hogy elítélték-e azokat a bűnözőket, akik a Tournay-i erdőjében pusztítottak. A továbbiakban azt kéri, adjon nyolc aranyat Raffo közjegyzőnek, illetve küldjön végrehajtót Bétems úr ellen.

Voltaire, eredeti nevén François-Marie Arouet a francia felvilágosodás egyik legnagyobb alakja; író, költő és filozófus. Ez a kiadatlan levél személyes ügyeibe enged röpke pillantást.

1758 végén Voltaire a személyt érő számtalan támadás elől Ferney-be húzódott vissza. A Genf melletti földbirtok számára ideálisnak bizonyult: egy része Franciaország, egy része Svájc, egy része pedig Németország területére esett, így bármelyik hatóság zaklatta, átsétálhatott birtoka másik országhoz tartozó részébe. Vidéki úriember vált belőle, modern módon gazdálkodott, úgy ismerték Európában, mint „a ferney-i földesúr”. Ünnepeket, színelőadásokat rendezett, főúri módon fogadta az ide sereglő arisztokraták, uralkodók, írók, művészek, filozófusok és más hírességek hódolatát, irodalmi tevékenysége a tetőpontjára érkezett. Bár ideje jó részét elsősorban az írásnak, különösen szerteágazó levelezésének szentelte, üzletemberként és gazdaként is kiválóan bizonyult.

Tournay-i birtokait és kastélyát a filozófus-gazdálkodó „élethosszig tartó” bérbe adta Charles de Brassos-nak, a burgundi parlament első elnökének. Az ezeknek az erdőknek és a földeknek kezelése során felmerült problémákról francia közgyűjteményekben fennmaradt néhány levél. Ebben az irodalomtörténet számára ismeretlen levelében Voltaire a Tournay birtok erdejében, illegális favágók vagy orvvadászok által elkövetett pusztításra utal. Címzettje Joseph-Marie Balleydier, Ferney ügyésze és Voltaire üzleti partnere volt. A levél végén említett Bétems úr egykor Genfben volt bebörtönözve kifizetetlen adósságai miatt. Voltaire szabadította ki onnan, meghitelezve

adósságait, és visszaengedve őt vallavrani birtokaira. Később, szembesülve adósa örökös fizetésképtelenségével, tartozásai fejében Voltaire birtokba vette Bétems egykori uradalmát. (Tipold Tamás szíves közlése nyomán.)

1 beírt oldal. Kelt: Ferney, 1768. IV. 28.

Francois-Marie Arouet de Voltaire, French philosopher. Autograph letter.

1 200 000,-

122. KÖRÖSI MIHÁLY:

Az új testamentomra mutató tábla. Mellyben: Az Új Testamentomi Írásokban meg-írtt Dolgok és Nevezetes Szók, sok helyeken egész mondásokkal-is, az ABC-ének rendi szerént el-intéztetvén, fel-találtatnak. Irattatott Nemzete javára. -- által. Most másodszer e' nagyobb Formában.

Debreczenben, 1773. Margitai István ny. (4)+265+(3)p.

A mű először 1739-ben látott napvilágot.

Korabeli bőrkötésben. A gerinc felső részén kis repedéssel.

Contemporary leather. Spine slightly damaged.

30 000,-

Különleges ajánlások

123. GÁRDONYI GÉZA:

Ygazság a földön. Legenda.

Szeged, 1896. Engel Lajos ny. 72+(3)p. Első kiadás.

Az előzéklapon ajánló sorokkal: „Abonyi Árpád barátomnak Gárdonyi”. A dedikáció címzettje író, lapszerkesztő volt.

Modern félbőr-kötésben. Az eredeti borító bekötve.

Inscribed by the author. Modern half leather. Original cover bound inside.

Szüry: 1535.

300 000,-

124. KOSZTOLÁNYI DEZSŐ:

Kinai és japán versek

(Bp., 1931.) Genius–Lantos. 104p.

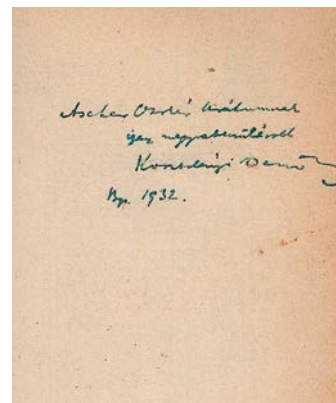
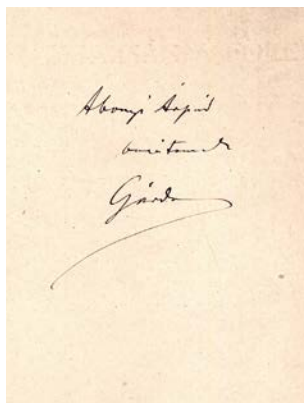
Az első levélen ajánló sorokkal: „Ascher Oszkár barátomnak igaz nagybecsüléssel Kosztolányi Dezső Bp. 1932.”

A két művész kivételesen jó barátságban volt; Ascher rendszeresen látogatta a nagybeteg írórt annak utolsó hónapjaiban is. A dedikáció kelte idején Kosztolányi így jellemezte Aschert: „Művész. A szó legnagyobb és legszebb értelmében.”

Jaschik Álmós által tervezett, zsinórral átfűzött, rajzos, kiadói papírborítóban. Körülvágatlan példány.

Inscribed by the author. Original paper. Uncut.

300 000,-

122., 123., 124. tétel

125. KOVÁCS LÁSZLÓ:

Az irodalom útján

Kolozsvar, 1941. ESzC. 265+(4)p. Márai Sándornak dedikált példány.

Kiadói papírborítóban.

Inscribed by the author. Original paper.

60 000,-

126. KOZMA, (LAJOS) LUDWIG:

Das Haus auf dem Rosenhügel

Stuttgart, 1933. Julius Hoffmann. (2)+519-546p. Lapszámozáson belül egészoldalas fényképekkel és tervrajzokkal. (Sonderdruck aus dem Oktoberheft 1933 der „Moderne Bauformen“)

Rosner Károlynak dedikált példány.

Kiadói papírborítóban.

Inscribed by the author. Original paper.

80 000,-

127. REMENYIK ZSIGMOND:

Bolhacirkusz. Regény.

Bp., 1932. (Spitzer-ny.) 231+(1)p. Első kiadás.

Az első levélen ajánló sorokkal: „Déry Tibornak őszinte barátsággal Remenyik Zsigmond”.

Modern vászonkötésben. A Bortnyik Sándor által tervezett, eredeti borító bekötve.

Inscribed by the author. Modern cloth. Original cover (designed by Sándor Bortnyik) bound inside.

100 000,-

128. L'ENFANT, (JACOB) JAKAB:

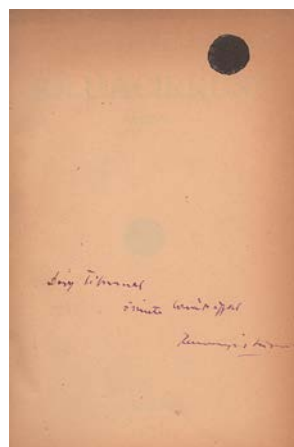
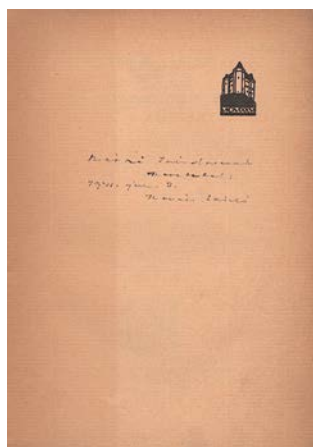
Az Új Testamentomi Szent Írások olvasására való bé-vezetés mellyet a' Berlini Frantzia Ecclésiának Papja -- készített mostan pedig Magyar Nyelvre fordított Bodoki Josef, A' Kolo'svári Reformatum Collegiumban Históriákat és Nyelveket tanító Professor.

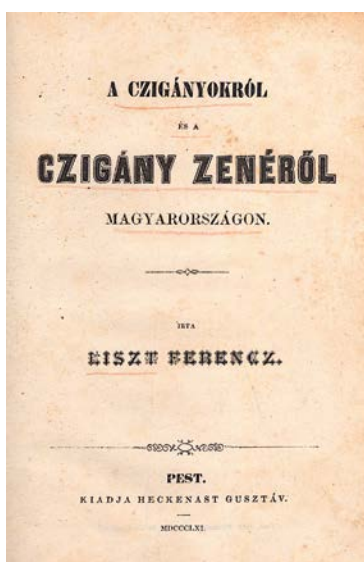
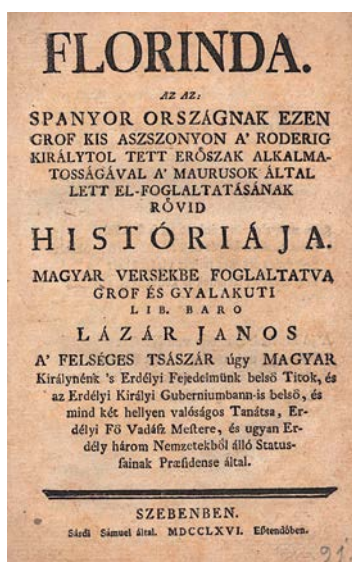
Kolo'sváratt, 1775. Ref. Koll. Betüivel. (19)+493+(7)p. Kétszínnyomású címlappal.

Korabeli félbőr-kötésben.

Contemporary half leather.

30 000,-

129., 130., 131. tétel

129. LÁZÁR JÁNOS, GYALAKUTI GRÓF:

Florinda. Az az: Spanyol [!] országnak ezen grof kis aszszonyon a' Roderig királytól tett erőszak alkalmatosságával a' Maurusok által lett el-foglaltatásának rövid históriája. Magyar versekbe foglaltatva -- által.

Szebenben, 1766. Sárdi Sámuel ny. (4)+164+(16)p.

Első kiadás. A magyar késő-barokk líra legnevesebb erdélyi képviselőjének hölgyek számára írt, néhol pikáns-sikamlós, verses szerelmi története. Francia eredeti alapján készült átdolgozás.

Korabeli papírkötésben.

Contemporary hardpaper.

30 000,-

130. LISZT FERENCZ:

A cigányokról és a cigány zenéről Magyarországon.

Pest, 1861. Heckenast. (4)+328p.

A neves zeneszerző fontos munkája először franciául jelent meg (Des Bohémiens et de leur musique en Hongrie) 1859-ben. Ez az első magyar nyelvű kiadása. Ugyanebben az évben németül is napvilágot látott.

Aranyozott gerincű, korabeli félvászon-kötésben.

Contemporary half cloth. Spine gilt.

Szűry: 2825.

80 000,-

131. LOCK(E), (JOHN) JÁNOS:

A' Gyermekek' Neveléséről, Mellyet, --... Angliai Nyelven írt... Coste nevű tudós Frantzia, Frantzia Nyelven adott-ki. Most pedig... Frantzia Nyelvből Magyarra fordított B(oros) J(enői) G(róf) Sz(ékely) A(dam) MDCCLXIX. esztendőben.

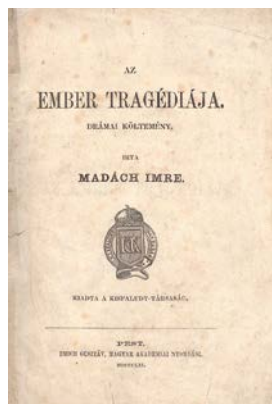
Kolosvárat, 1771. A' Reform Coll. Betüivel. (8)+308+(3)p. Kétszínnyomású címlappal.

Az angol filozófus alapvető neveléstudományi munkájának első magyar nyelvű kiadása, pedagógiai irodalmunk igen korai darabja. Angolul „Some Thoughts concerning Education” címen először 1693-ban jelent meg. Székely Pierre Coste francia kiadásából fordította. Locke nevelési elveiben Rousseau nagy elődje, a természetes nevelés híve, amely tekintetbe veszi a gyermek egyéniségét és önálló tevékenységre szoktat.

Modern félbőr-kötésben.

Modern half leather.

40 000,-

Madách Imre 1823-2023**132. MADÁCH IMRE:**

Az ember tragédiája. Drámai költemény.

Pest, 1861 [1862.] Emich Gusztáv. (2)+218p. A példányok jelentős részéből hiányzó errata a kötet végébe kötve.

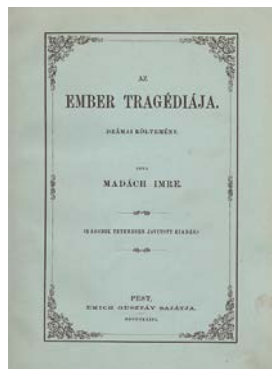
A magyar drámairodalom talán legjelentősebb darabjának első kiadása. A szerző Szontágh Pál javaslatára küldte el a mű kéziratát Arany Jánosnak elbírálás végett, aki az első szín elővasása után félretette azt. Később Jámbor Pál közbenjárására mégis végigolvasta, és felajánlotta segítségét Madáchnak, amit az örömmel fogadott. A Kisfaludy Társaság 1861. október 31-i ülésén Arany maga mutatta be a művet, és részleteket olvasott fel a drámai költeményből (később a sajtó alá rendezést is magára vállalta). A kötet – a Társaság támogatásával – 1861-es évszámmal, de 1862. január 16-án hagyta el a nyomdát. A példányszám ismeretlen. A „második tetemesen javított” kiadás 1863-ban a Szász Károly által javasolt módosításokkal látott napvilágot.

XX. századi pergamenkötésben, papírtokban. Körülvágtatlan példány.

20th-century vellum in hardpaper case. Uncut.

Szűry: 2872.

500 000,-

133. MADÁCH IMRE:

Az ember tragédiája. Drámai költemény. (Második tetemesen javított kiadás.)

Pest, 1863. Emich Gusztáv. (2)+218p.

Az első kiadás megjelenését követően Arany felkérte Szász Károlyt arra, hogy készítsen részletes elemzést és bírálatot a műről. Ennek nyomán Madách újabb javításokat tett a szövegben, és a második kiadás már ezekkel a változtatásokkal látott napvilágot. Ez – a költő életében kiadott utolsó – változat szolgál alapjául azóta is minden későbbi közlésnek.

Díszesen aranyozott gerincű, korabeli félbőr-kötésben. Az eredeti borító bekötve.

Contemporary half leather. Original cover bound inside. Spine richly gilt.

Szűry: 2873.

300 000,-

Metszet, látkép**134. A BÉCSI STEPHANSDOM TORNYÁT ÁBRÁZOLÓ RITKA RÖPLAP 1686-BÓL.**

Bécs, 1686. J. M. Lerch.

A lap a Bécs török ostrom alóli felszabadítását követő eufória egy érdekes momentumának állít emléket. A város ikonikus épülete, a Szent István-székesegyház tornyának tetejét már a XVI. század eleje óta egy csillagot és félholdat formázó széljelző díszítette. Ez az ostrom utáni felfokozott hangulatban összekapcsolódott az oszmán jelképekkel (Buda ekkor még török kézen volt), így az uralkodó hatalmas pénzüsszeget ajánlott fel annak eltávolítására. Végül egy morva ács és két fia 1686. július 15-én, nagy ováció mellett meg is tette ezt, az udvar és a bécsiek nagy meglepedésére. A lap közepén a templom tornya látható, kétoldalt részletes ismertető szöveggel. Jobbra fent a leszedett toronydíz képe áll, mellette egy fityiszt mutató kéz és a szultánt gúnyoló mondat („Haec Solymanne memoria tua”) található. A metszet készítője Johann Martin Lerch, a kor jeles rézmetszője, aki vejével, Johann Matthias Greischerrel együtt számos magyar vonatkozású lap alkotója.

Mérete: 320 x 285 mm. Enyhén foltos darab.

Leaflet depicting the tower of Stephansdom in Vienna in 1686.

120 000,-

135. BUDA ÉS PEST RÉZMETSZETŰ LÁTKÉPE.

A Mikoviny Sámuel által készített, nagyméretű lap egyike a mai főváros legdekoratívabb ábrázolásainak. A három lemezről nyomtatott kép Bél Mátyás „Notitia Hungariae...” című monumentális munkájának harmadik kötetében jelent meg 1737-ben.

Mérete: 295 x 1435 mm. Restaurált példány. Paszpartuban.

Copper engraving of Buda and Pest.

Rózsza: 81.

1 000 000,-

136. LOVAS KATONÁK A TÖRÖKELLENES FELSZABADÍTÓ HARCOK IDEJÉBŐL.

Mezzotinto, alatta latin nyelvű verses szöveggel. Georg Philipp Rugendas augsburgi művész munkája, ő is adta ki 1710 körül. Az alkotó, majd fiai nevéhez számos magyar vonatkozású kép fűződik. Ezek egy részén magyar öltözetű katonák láthatók. Akiket a hagyomány kurucoknak tart. Ruházatuk alapján azonban valószínűbb, hogy végvári vitézek, és a törökökkel, valamint a császári hadsereg katonáival való összecsapásaikat láthatjuk. A grafikákon megjelenő verses feliratok a katonaelet általános viszonyairól szólnak, konkrét események említése nélkül. A várostromot ábrázoló lap középpontjában magyar öltözetű lovas (a szövegben „Hussar”), valamint ostromlétrákat vivő gyalogosok láthatók. A latin versben említett „Palanck” feltehetően török erődítményre utal.

Mérete: 540 x 690 mm.

Mezzotint by Rugendas.

500 000,-

137. METZGER, (NÁNDOR) FERDINANDUS:

洪牙利史 (Hangarishi) – Historia nobilis gentis Ungarorum a primis exordiis per saeculorum gloriam necnon tribulationes usque ad dies nostros. Compinxit in lingua Japonica ediditque --. Prooemium scribente Prof. Dr. K. Sikatori.

Tokio, 2027 [1937]. Typis exaravit Maki Seihonsha. (8)+4+6+(2)+272+(2)+4+(3)p.+1t. Szövegközi képekkel.

Magyarország története japán nyelven. A kötet összeállítója 1932-ben telepedett le Japánban, a magyar-japán kereskedelmi és kulturális kapcsolatok aktív előmozdítója volt. Több kiállítás szervezése mellett nagy szerepe volt a tokaji bor népszerűsítésében. 1936-ban kiadta Petőfi-fordításait is.

Zsinórokkal átfűzött, lila, kiadói selyemkötésben, két csontkapoccsal zárható vászonmappában.

Original silk in cloth folder.

80 000,-

Mezőgazdaság

138. AZ ERDÉLY ORSZÁGI GAZDASÁGBÉLI TÁRHÁZ MELYBEN MIND A' MEZEI, MIND A' HÁZI GAZDASÁG KÜLÖMBB-KÜLÖMBB TÁRGYAINAK JOBBÍTÁSÁRA, MIND PEDIG AZ EMBEREK ÉS BARMOK EGÉSSÉGBEN VALÓ MEG-TARTÁSOKRA, NEM KÜLÖMBEN SOK KÖZÖNSÉGES NYAVALYÁJOKBÓL LÉENDŐ MEGGYÓGYÍTÁSOKRA PRÓBÁLT HASZNOS ESZKÖZÖK TALÁLTATNAK.

Kolo'sváron, 1801. Hochmeister Márton ny. (8)+235+(5)p.

A műfajnak megfelelően a mezőgazdaság mellett sokféle házi praktikát, konyhai fortélyokat és házi orvoslási tanácsokat is tartalmaz a ritka kötet.

Korabeli papírkötésben.

Contemporary hardpaper.

150 000,-

139. FISCHER, CHRISTOPHORUS:

Operis Oeconomici... par(te)s prima-secunda de Oeconomia Suburbana [egybekötve].

Cassoviae, 1737-1743. Typis Academicis Societatis Jesu. (10)+180+(22)+(4)+192+(12)p.

A mezőgazdasági mű szerzője csehországi jezsuita szerzetes volt. Az először 1679 és 1683 között Prágában megjelent munka a földművelés és állattenyésztés mellett tárgyalja a halászat, erdészet, sörfőzés és borkészítés témáját is. Ez az egyetlen magyarországi kiadása. Modern félbőr-kötésben.

Modern half leather.

40 000,-

140. (TÖRÖK JÁNOS):

Magyarország' legjelesb gazdasági 's ipar-vállalatainak ismertetése. Kiadja a' Magyar Gazdasági Egyesület. Első füzet. Alcsúth gazdasági tekintetben.

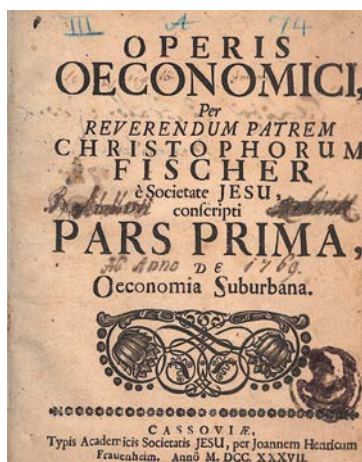
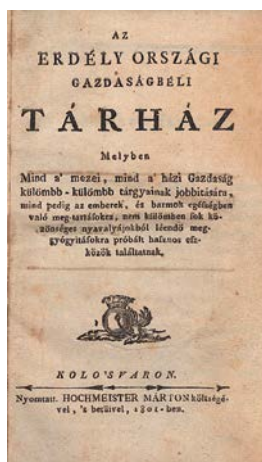
Budán, 1841. Magyar Királyi Egyetem' betűivel. (6)+177+(3)p.+12 kihajt. t. (könyvmatok)+2 kihajt. mell. (táblázatok)

Az alcsúti uradalom 1819-ben került József nádor birtokába, aki mintegy két évtized alatt az ország egyik legjövödelmezőbb, legszervezettebb és legmodernebb gazdaságává fejlesztette azt. Az ő nevéhez fűződik a Pollack Mihály tervei alapján épült kastély is. 1839-ben az Országos Gazdasági Egyesület megszemlélte a birtokot, majd az egyesület titkára, Török János közzétette az uradalom leírását. A mellékleteken gazdasági épületek, gépek és alaprajzok mellett Alcsút és Máriavölgy látképe található. A mű ugyanebben az évben németül is megjelent.

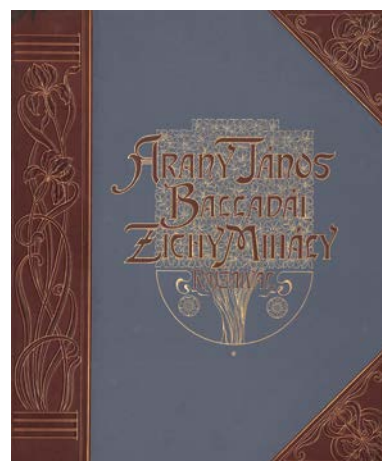
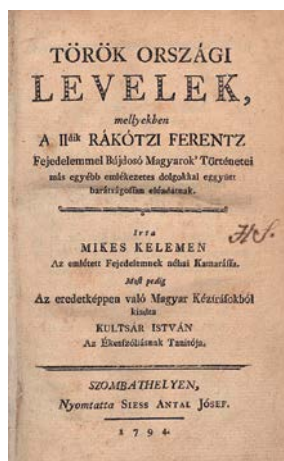
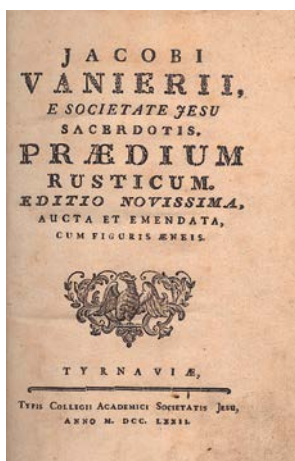
Javított, aranyozott gerincű, korabeli félbőr-kötésben. Néhány levél alsó részén kis foltokkal.

Contemporary half leather. Spine richly gilt, restored. Some leaves slightly stained.

200 000,-

138., 139., 140. tétel

141., 142., 143. tétel

141. (VANIERE) VANIERIUS, (JACQUES) JACOBUS:

-- e Societate Jesu sacerdotis, Praedium Rusticum. Editio novissima, aucta et emendata, cum figuris aeneis.

Tyrnaviae, 1772. Typ. Coll. Ac. Soc. Jesu. 1t. (metszett díszcímlap)+(5)+IX+320+(8)p.+15t.

A francia jezsuita gazdaságtani munkája, mely magyarul „Paraszi majorság” címen jelent meg Baróti Szabó Dávid fordításában. A metszetek (I. Wagner munkái) többek között kertészettel, méhészettel, szőlészettel és galambtenyésztéssel kapcsolatos jeleneteket ábrázolnak.

Aranyozott gerincű, modern félbőr-kötésben.

Modern half leather. Spine gilt.

30 000,-

142. MIKES KELEMEN:

Török országi levelek, mellyekben a Iidik Rákótzí Ferentz Fejedelemmel Bújdoso Magyarok' Történetei más egyéb emlékezetes dolgokkal egygyütt barátságossan eléadatnak. Irta --. Most pedig Az eredetképpen való Magyar Kézírásokból kiadta Kultsár István. Szombathelyen, 1794. Siess. (8)+490+(1)p. Első kiadás.

A XVIII. században Európa-szerte divatos leveleskönyv műfajának első és legjelentősebb, egyben a magyar irodalomtörténet egyik mérföldkövének számító darabja. Kézírata sokáig lappangott, végül Kultsár István előszavával és kiadásában látott napvilágot, az általa adott címmel (a szerző eredetileg „Constantinapolyban Groff P... E... írot leveli M... K...” címen írta fiktív leveleit).

Modern félbőr-kötésben.

Modern half leather.

Szüry: 3189.

50 000,-

Művészi könyvkötések**143. ARANY JÁNOS:**

-- balladái. Zichy Mihály rajzaival. Facsimile kiadás. I-II. kötet.

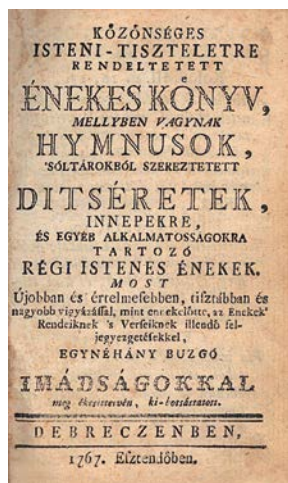
Bp., (1898.) Ráth Mór. (72)p.+5t.; (86)p.+4t. A művész számos szövegekőzti rajzával, emellett a szöveg is az ő kézírásával készült.

A vászonkötéses, normál kiadás mellett készült ez a szecessziós stílusú, exkluzív luxusváltozat is, nyilván alacsony példányszámban. A kor díszművei közül is talán az egyik legszebb kiadvány, jó állapotú darabja a legnagyobb ritkaságok közé tartozik.

Díszesen aranyozott, festett, kiadói félbőr-kötésben. Aranymetszéssel díszítve.

Richly gilt, original half leather. Inner edges gilt.

600 000,-

144. Közönséges ISTENI-TISZTELETRE RENDELTETETT ÉNEKES KÖNYV, MELLYBEN VAGYNAK HYMNUSOK, 'SÓLTÁROKBÓL SZEREZTETETT DITSÉRETEK, INNEPEKRE, ÉS EGYÉB ALKALMATOSSÁGOKRA TARTOZÓ RÉGI ISTENES ÉNEKEK. MOST ÚJBBAN ÉS ÉRTELMESEBBEN, TISZTÁBBAN ÉS NAGYOBB VIGYÁZÁSSAL, MINT ENNEKELÖTTE, AZ ÉNEKEK' RENDEIKNEK, 'S VERSEIKNEK ILLENDŐ FELJEGYEZGETÉSEKKEL, EGYNÉHÁNY BUZGÓ IMÁDSÁGOKKAL MEG ÉKESITTETVÉN, KI-BOTSÁTTATOTT.

Debreczenben, 1767. (Margitai István ny.) (2)+595+(15)p.

Hozzákötvé:

Szent Dávid királynak, és prófétának száz ötven sóltári, A' Francziai Nóták 's Versek szerént Magyar Versekre fordítottak 's rendeltettek Szenczi Molnár Albert által.

Debreczenben, 1772. (Margitai István ny.) (4)+410+(7)+47p.

Dekoratív festett pergamenkötések számos helyen készültek Európa-szerte a XVIII. században és a következő első felében, így Németország és Hollandia mellett Magyarország különböző városaiban is. Sehoh Európában nem vált azonban olyan népszerűvé, és nem virágzott oly sokáig, mint a „tösgyökerez” magyar református városban, Debreczenben. Terjesztésükhöz a könyvkereskedőként működő debreceni könyvkötők is hozzájárultak.

A pergamen festésének ötlete a protestáns német nyelvtérületről származik, és az ott tanuló debreceni diákok közvetítésével honosodhatott meg a civis városban. Az itteni mesterek ezt olyan tökélyre fejlesztették, amely meghaladta a mintát adó nyugat-európai kötések színvonalát. Takács Béla „A debreceni könyvkötőművészet” című munkájában leírja, hogy a reneszánsz stílusjegyeket és keleti hatásokat művészien ötvöző, különleges, szalagkeretekkel geometrikus mezőkre osztott, színes, virágos, díszesen aranyozott kötéstípus egyedi, és hatással volt a hazai és a külföldi könyvkötőművészetre egyaránt. A debreceni festett pergamenkötések jellemzően énekes- és imádságos könyvekre készültek, és – már csak drága voltak miatt is – általában valamilyen különleges alkalomra kaptak új tulajdonosaik. Példányunkat esküvői ajándékként kapta egy ifjú pár, akiknek neveit a művész a gerinc tetején és alján fel is tüntette.

Díszesen aranyozott, több színnel festett („debreceni”) pergamenkötésben. Az elő- és háttábla díszítése azonos. A kötéstáblákat léniákból és egyesbélyegzőkből összeállított keretek övezik, melyekben geometrikus részekre osztott, virágos, leveles, aranyozott motívumokkal ékesített, színes mezők találhatók. A sarkokat leveles, gránátalmás, szív alakú, kétfelé hajló minták uralják. A közepmezőket íves, karéjos, egyenes, aranyozott léniákból álló, dupla (ismétlődő) középdísz ékesíti. Jellegzetes barokk, aranyozott egyesbélyegzők lenyomatai borítják a kék-barna-zöld-lila elemeket. Gerincét pontsoros és léniák által keretezett – a táblán már megismert – íves-karéjos záródású, téglalap alakú, festett hátterű mezők díszítik, melyekben egyesbélyegzők lenyomata látható. Gyönyörű darab.

Richly gilt, painted, contemporary vellum.

Poss.: A gerincen a marosvásárhelyi Hints Lőrinc és felesége nevével.

800 000,-

Oklevelek

145. FRANGEPÁN BERNÁT (1453-1529) MODRUSI ISPÁN ÁLTAL SAJÁT KEZÜLEG ALÁÍRT, LATIN NYELVŰ OKLEVÉL.

A Mátyás-kori irat szerint Zengg, Modrus és Veglia grófja szolgálataiért birtokot és vámentességet adományoz familiárisának, Zebich (Theolomarius) Ferencnek.

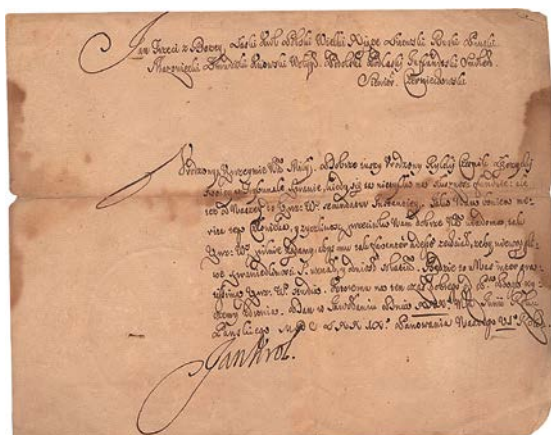
Frangepán Bernát a család egyik kiemelkedő alakja, a kor legbefolyásosabb horvát főura volt. A törökellenes harcok hőse, a horvát Rigómezőként vagy Mohácsként emlegetett korbávrmezei csata kevés túlélőinek egyike, aki az utókortól a „Kereszténység védőbástyája” (Antemurale Christianitis) ragadványnevet kapta.

Pergamenoklevél, zsinóron függő viaszpecséttel. Az aláírást a plica rejti. Kelt: Modrus, 1481. IX. 9.

Mérete: 290 x 465 mm.

Bernát Frangepán (Bernardin Frankopan), bailiff of Modrus County. Autograph signed document with hanging seal.

1 500 000,-

146. SOBIESKI, JAN (1629-1696) III. JÁNOSKÉNT LENGYEL KIRÁLY SAJÁT KEZÜLEG ALÁÍRT, LENGYEL NYELVŰ LEVELE.

Egy bírósági ügyben ír Jan Franciszek Bieliński mallborki vajdának, királyi kardhordónak.

Sobieski fiatal korától harcolt Hmelnickij, az oroszok és a svédek ellen is, nagyhetmanként pedig fontos szerepet játszott a törökök elleni küzdelemben. Ennek is köszönhető, hogy 1674-ben III. János néven elfoglalhatta a lengyel trónt. 1683-ban döntő érdemei voltak a Bécs ellen vonuló törököket megállító kahlenbergi győzelemben, majd a párkányi csatában és Esztergom bevételében is.

Papíroklevél. Kelt: Jaroslaw, 1679. VI. 30.

Jan Sobieski, King of Poland. Autograph signed document in Polish.

300 000,-

147. PÁLFFY MIKLÓS (1657-1732) NÁDOR SAJÁT KEZÜLEG ALÁÍRT, LATIN NYELVŰ ADOMÁNYLEVELE FESTETICS KRISTÓF RÉSZÉRE.

A nádor neki adományozza a Zala vármegyei Ollár pusztát, a hozzá tartozó Szöppörke nevű birtokkal együtt. Az oklevél szerint a birtok az Ollár család kihalásával szállt vissza a koronára. Festetics Kristóf volt a család „keszthelyi ágának” megalapítója, nevéhez fűződik ottani uradalmi központjuk megteremtése, az ő birtokszerzési nyomán váltak a Festeticsek Zala megye egyik legnagyobb földbirtokosává.

Pergamenoklevél, papírfelzetes viaszpecséttel. Kelt: Pozsony, 1726. VI. 6.

Miklós Pálffy, Palatine. Autograph signed document in Latin.

200 000,-

Országgyűlésünk történetéből

148. (DEÁK FERENC):

Fölrás.

(Pest, 1861.) ny.n. 30p.

A kiegyezés előtörténetének fontos dokumentuma, a Deák által július 21-én beterjesztett, az országgyűlés által augusztus 8-án elfogadott felirat hivatalos kiadása.

XX. századi félvázson-kötésben.

20th-century half cloth.

80 000,-

149. (HABSBERG) I. FERENC JÓZSEF (1830-1916) OSZTRÁK CSÁSZÁR ÉS MAGYAR KIRÁLY ÁLTAL SAJÁT KEZÜLEG ALÁÍRT URALKODÓI LEIRAT.

H.n., 1863. ny.n. 17p.

Az erdélyi országgyűlés felterjesztése nyomán szentesíti az októberi diploma (1860. X. 22.) és a februári pátens (1861. II. 26.) erdélyi törvénybe iktatását.

Háromnyelvű nyomtatvány (magyar-német-román), három hasámban.

Kelt: 1863. X. 26. Papírfelzetes viaszpecséttel. Az uralkodó mellett gróf Nádasdy Ferenc erdélyi kancellár és Friesenfels Jenő kancelláriai előadó is kézjeggyével látta el.

Korabeli félvázson-kötésben.

Franz Joseph I, King of Hungary. Autograph signed, printed official document in Hungarian-German-Rumanian. Contemporary half cloth.

100 000,-

150. (HABSBERG) I. FERENC JÓZSEF (1830-1916) OSZTRÁK CSÁSZÁR ÉS MAGYAR KIRÁLY ÁLTAL SAJÁT KEZÜLEG ALÁÍRT SZENTESÍTŐ IRAT.

H.n., 1863. ny.n. 4p.

Az erdélyi országgyűlés 1863. október 7-én terjesztette fel a „Törvénycikk a román nemzet és annak vallásai egyenjóságának keresztülviteléről” címet viselő javaslatot, amelyet az uralkodó elfogadott.

Háromnyelvű nyomtatvány (magyar-német-román), három hasámban.

Kelt: 1863. X. 26. Papírfelzetes viaszpecséttel. Az uralkodó mellett gróf Nádasdy Ferenc erdélyi kancellár és Friesenfels Jenő kancelláriai előadó is kézjeggyével látta el.

Korabeli vázsonkötésben.

Franz Joseph I, King of Hungary. Autograph signed, printed official document in Hungarian-German-Rumanian. Contemporary cloth.

150 000,-

149., 148., 150. tétel

Orvostörténet

151. BUGÁT PÁL:

Természettudományi szóhalmoz. Összegyűjté, és szószármaztatási elvekkel vegyíté --.

Budán, 1843. Magyar Királyi Egyetem ny. (9)p.+VII-XIV+488h.

Korabeli félvászon-kötésben.

Contemporary half cloth.

60 000,-

152. HUFELAND, (CHRISTOPH) CHRISTÓF WILH(ELM):

Az emberi élet meg-hosszabbításának mestersége. Íratott -- által. Most pedig Német nyelvből Magyarra fordítattott, a' nehezebb helyeken meg-világossítottott, alkalmatosság szerint a' Magyar Hazára szabattott, néhol pedig meg-bővítettett Kováts Mihály orvos doktor által. I-II. rész [egybekötve].

Pesten, 1798. Trattner Mátyás' betűivel. XVI+271+(4)+259p.

Első magyar nyelvű kiadás, ugyanebben az évben egy kivonatos változata is megjelent Kolozsváron.

Díszesen aranyozott gerincű, korabeli bőrkötésben. Festett előzéklappokkal.

Contemporary leather. Spine richly gilt.

Győry: 149. old.

80 000,-

153. MISKÓLTZY FERENTZ:

Manuale chirurgicum Avagy chirurgiai uti-társ Mellyben Az egész Anatomia, Égi Jegyeknek ereje, a' testi tagokon külsőképen történhető nyavalyák' és eseteknek Az Seb kötés, ér-vágás, vagy akar minémü Chirurgical foglalatosság által teendő orvoslása Ezen kívül A' Flastrom' és Ungventumoknak készítése, rövid kérdések által magyaráztatott és most elsőben magyar nyelven ki-botsáttatott -- Győri Chirurgus által.

Győrben, 1742. Streibig János Gergely ny. (44)+486p.

Az első magyar nyelvű sebészeti kézikönyv. Erhard Norr „Chirurgischer Wegweiser” című munkájának latin-magyar orvosi szótárral bővített fordítása.

Korabeli bőrkötésben. Aranymetszéssel díszítve.

Contemporary leather. Inner edges gilt.

Győry: 112. old.; Borda: 6007.

150 000,-

154. OERTEL, (E. F. C.) – KOLB, (A R. VON) – KIRCHMAYR (A.):

Víz gyógy rendszer, vagy: Utmutatás miként kell használni a' fris vizet mint gyógyszer embernek, és baromnak nyavalyáiban és sérelmeiben A-túl Z-ig. Segédkönyv Orvosok, Sebészek, Bábák, Lelkészek, Tanítók, Előljárók, Birtokosok, 's általjában mindeneknek ajánlható. A' vizgyógy-egyesület három alapítója -- után magyarázta Egy hazafi.

Pozsonyban, 1839. Bucsanczky Alajos. 268+(6)p.

A ritka mű magyarrá ültetőjének nevét nem ismerjük. 1842-ben másodszor is megjelent.

Modern félbőr-kötésben. Körülvágtatlan példány.

Modern half leather. Uncut.

40 000,-

155. (PÁPAI PÁRIZ) PÁPAI PARIZ FERENCZ:

Pax corporis. Az-az Az emberi Test Nyavalyáinak Okairól, Fészkeiről, 's azoknak Orvoslásának Módgyáról való Tracta. Mellyet... össze-szedett... 's... Magyar nyelven ki-adott. --...

Kolosvárott, 1774. Akadémiai betűkkel. 410+(5)p.

Az először 1690-ben megjelent, első magyar nyelvű orvosi könyv tizenegyedik kiadása, ezt követően csak 1984-ben látott napvilágot (a kiadásokról bővebben lásd Borda 15. sz. ajánlójegyzékét).

Hozzákötvé:

(Juhász Máté):

Házi különös orvosságok, mellyek Az Orvosok nélkül szükölködő betegeskedőknek vigasztalásokra következő-képen a' betük' rendszerént külön Nyomtatásokból, és Írásokból szedettettek-egybe. Ötödször nyomtatattott.

Kolosvárott, 1773. Academiai Betűkkel. 148+(12)p.

A mű először 1761-ben látott napvilágot.

Kopott aranyozású, korabeli bőrkötésben. A gerinc felső részén kis sérüléssel. Az első mű címlapján szúrágás nyomaival.

Contemporary leather. Spine slightly worn and damaged. Some wormholes on the first title page.

Poss.: Glitzke Sándor gyűjteményi bélyegzőjével.

Győry: 205., 60. old.; Borda: 6049.

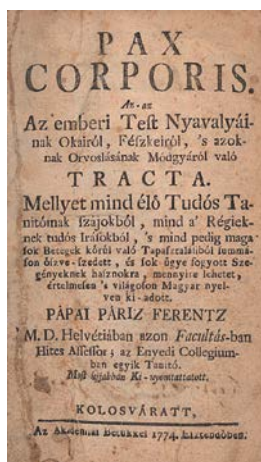
80 000,-

156. SEMMELWEIS, (IGNÁC FÜLÖP) IGNAZ PHILIPP DR.:

Offener Brief an sämmtliche Professoren der Geburtshilfe

Ofen, 1862. königl. ung. Universitäts-Buchdruckerei. VIII+92p. Első kiadás.

A szerző a bécsi szülészeti klinikán végzett munkája során tette korszakalkotó felfedezését a gyermekágyi láz kialakulásával és megelőzésével kapcsolatban. 1855-től a pesti egyetem tanára, amelynek klinikáján az alkalmazott módszer hatására szinte teljesen eltűnt a

fertőzés. 1858-ban az Orvosi Hetilapban közölte folytatásokban elméletét, ami 1861-ben németül is napvilágot látott „Die Aetiologie, der Begriff und die Prophylaxis des Kindbettfiebers” címmel. Bár itthon a Helytartótanács a törvényhatóságok figyelmébe ajánlotta a módszer gyakorlati alkalmazását, külföldön értetlenség és közöny fogadta. Ez indította a szerzőt arra, hogy még abban az évben két nyílt levelet írjon külföldi kollégáinak: az egyiket Spaeth és Scanzoni, a másikat Siebold és Scanzoni professzoroknak címezve. Ezeket követte ez a mű, amellyel az egész szakmát kívánta megszólítani. Ennek nyomán éles tudományos vita alakult ki. Bár sokan elfogadták elméletét (köztük Spaeth és Siebold is), a többség elutasította azt. Mindhárom mű a nemzetközi orvostörténeti irodalom ritka, becses darabja.

Aranyozott, modern bőrkötésben.

First edition. Gilt, modern leather.

Győry: 123. old.

300 000,-

157. WENDT, (JOHANN) JÁNOS DR.:

A' bujakórság vagyis Vénusi nyavalya a' maga egész kiterjedésében és minden formájában -- szerint. Németből fordítva Horvát József... által.

Pesten, 1830. Hartleben (Trattner ny.) XII+(1)+14-241+(6)p.

Enyhén kopott, korabeli vászonkötésben. Több levele enyhén, az utolsó erősen foltos.

Slightly worn, contemporary cloth. Some leaves stained.

Győry: 131. old.

80 000,-

158. (KAZINCZY FERENC):

Bácsmegyeynek öszve-szedett levelei. Költött történet.

Kassa, 1789. Ellinger ny. (16)+264p. Első kiadás.

A mű Albrecht Christoph Kayser: „Adolf's gesammelte Briefe” című munkájának – a cselekményt a magyar viszonyokra átdolgozott – fordítása.

Példányunk kiemelkedő jelentőségét a kötet végén szereplő bejegyzés adja: „Auctor lascivus oblata Stephano Wespzelemi MDr Debrecini ad 20. Apr. 1789.” Eszerint a kor egyik legjelesebb orvosa, Debrecen város főorvosa, számos szakmunka szerzője kapta Kazinczytól. Az ajánlásban szereplő „lascivus” (ami ebben az esetben talán a pajkos szóval fejezhető ki legjobban) jelzővel szellemesen arra utal, hogy a kor mércéjével mérve a mű kifejezetten pajzán szövegnek számított.

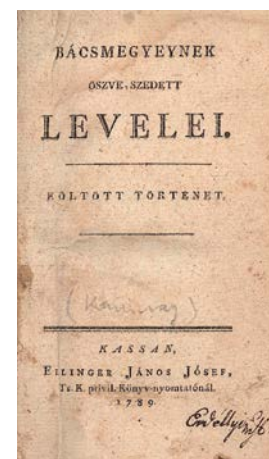
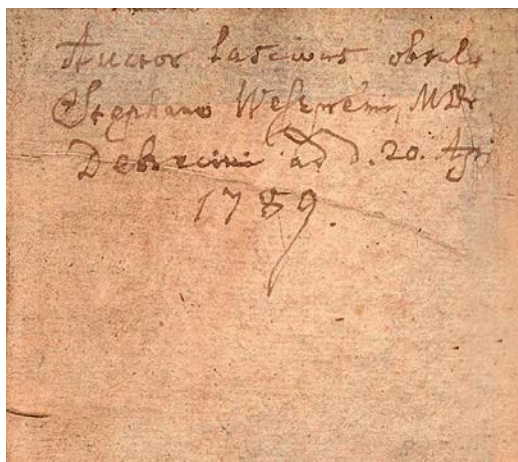
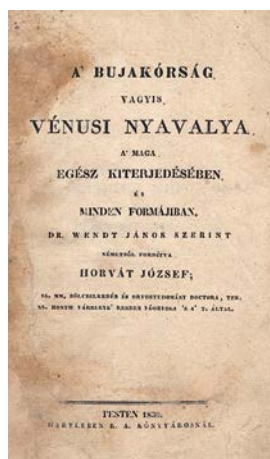
Korabeli papírkötésben.

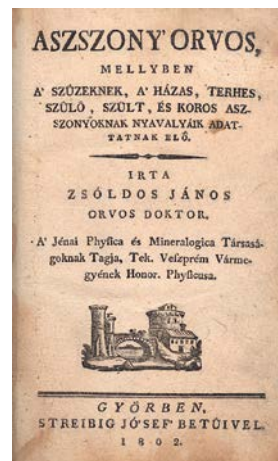
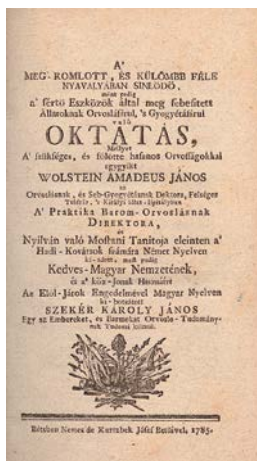
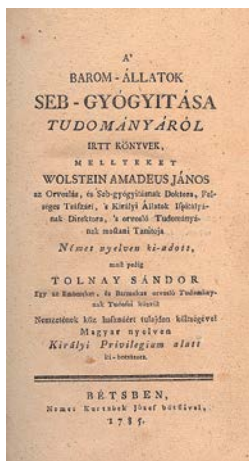
Contemporary hardpaper.

Poss.: Wespzelemi István.

Szűry: 2382.

300 000,-

159., 160., 161. tétel

159. WOLSTEIN, AMADEUS (JOHANN) JÁNOS:

A barom-állatok seb-gyógyítása tudományáról irtt könyvek, mellyeket --... Német nyelven ki-adott, most pedig Tolnay Sándor... Magyar nyelven Királyi Privilegium alatt ki-botsátott Bétsben, 1785. Kurtzbek József ny. (28)+375p.

Első magyar kiadás. A fordító, Tolnay Sándor a magyar állatorvoslás úttörője, első egyetemi professzora volt. A szerző, Wolstein bécsi tanár kapott megbízást a pesti orvosi karon egy állatgyógyászati tanszék felállítására. Ő javasolta a Helytartótanácsnak tanszékvezetőül Tolnayt.

Díszesen aranyozott gerincű, enyhén kopottas, korabeli bőrkötésben.

Slightly worn, contemporary leather. Spine richly gilt.

Győry: 194. old.

80 000,-

160. WOLSTEIN, AMADEUS (JOHANN) JÁNOS:

A' meg-romlott, és külömbb féle nyavalyában sinlödö, mint pedig a' sértő Eszközök által meg sebesített Állatoknak Orvoslásáról, 's Gyógyétásáról való oktatás, Mellyet A' szükséges, és fölötté hasznos Orvosságokkal egygyütt -- Német Nyelven ki-adott, most pedig Kedves-Magyar Nemzetének, és a' köz-Jonak Hasznáért Az Elöl-Járok Engedelmevel Magyar Nyelven ki-botsátott Szekér Károly János Egy az Embereket, és Barmokat Orvoslo-Tudományok Tudosai közzül.

Bétsben, 1785. Kurtzbek József Betüivel. (42)+211+(6)p.

Díszesen aranyozott gerincű, korabeli bőrkötésben. Festett előzéklapokkal.

Contemporary leather. Spine richly gilt. Painted endpapers.

Győry: 194. old.

80 000,-

161. ZSOLDOS JÁNOS:

Aszszony' orvos, mellyben a' szűzeknek, a' házas, terhes, szülő, szült, és koros aszszonyoknak nyavalyáik adattatnak elő Győrben, 1802. Streibig József' betüivel. 452+(16)p. Két levél (Ff2, Gg4) másolattal pótolva.

A szerző Veszprém vármegye főorvosa volt.

Korabeli félbőr-kötésben. Néhány levél szélén halvány folttal, az első levelek felső sarkán javítással, szöveghiány nincs.

Contemporary half leather. Some leaves slightly stained, some restored. Two leaves replaced by copies.

Poss.: Dr. Pataki Jenő kolozsvári orvos-orvostörténész gyűjteményi bélyegzőjével.

Győry: 125. old.

150 000,-

162. (PÁLÓCZI) HORVÁTH ÁDÁM:

A' magyar Magóg pátriarkhátul fogva I. István királyig. Irta és most közre bocsátja --.

Pesten, 1817. Trattner János Tamás ny. XVI+412p.

A szerző a felvilágosult, a nemzeti hagyományok iránt fogékony köznemesség jellegzetes képviselője volt. E munkájában az őstörténet ingoványos talajára tévedt. Művének „komolyságát” jelzi, hogy szerinte már Mózes is fordított magyar hősi énekeket.

Korabeli félbőr-kötésben. Festett előzéklapokkal.

Contemporary half leather. Painted endpapers.

30 000,-

163. PILINSZKY JÁNOS:

Végkifejlet. Versek és színművek.

Bp., (1974.) Szépirodalmi. 123+(3)p. Első kiadás. Dedikált példány.

Kiadói papírkötésben, eredeti védőborítóval.

Inscribed by the author. Original hardpaper with dust jacket.

80 000,-

Reformkor**164. [CSORBA ENDRE]:**

Felelete egy szabad Polgárnak a' sajtó-szabadságáról írt munkájára egy rabnak

Miskolczon, 1845. Csöglei Tóth Lajos ny. 108p.

A rendkívül ritka politikai röpirat Táncsics egy évvel korábban, Lipcsében napvilágot látott munkájának a bírálata. Szerzőjét a szakirodalom sokáig nem ismerte, egyes források Szemere Bertalannak tulajdonították.

Kiadói papírborítóban. Körülvágtatlan példány.

Original paper. Uncut.

40 000,-

165. GOROVE ISTVÁN:

Nemzetiség

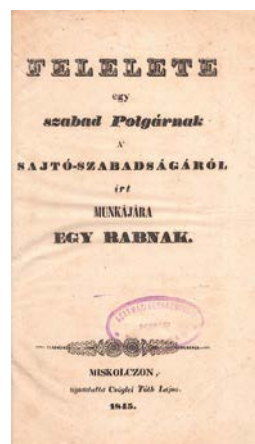
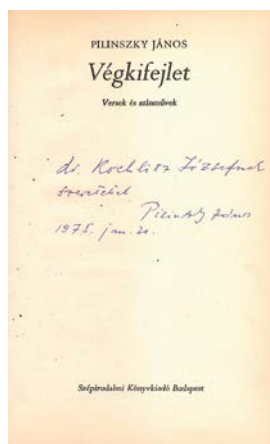
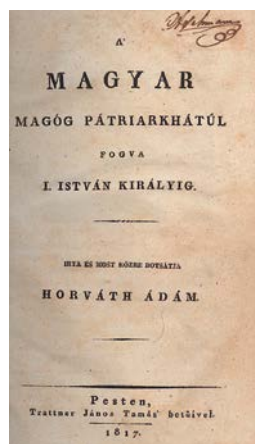
Pesten, 1842. Heckenast Gusztáv. (10)+114p.

A szerző a szabadelvű reformellenzék tagja volt. Később részt vett a Függetlenségi Nyilatkozat szövegezésében, a szabadságharc után külföldre menekült, távollétében halálra ítélték. A Kiegyezés után többször töltött be miniszteri tisztséget. E művében a nemzetiségek iránti türelem mellett érvel. Külön fejezetet szentel a zsidók emancipációjának, amelynek lelkes híve volt.

Korabeli papírborítóban. Körülvágtatlan példány.

Contemporary paper. Uncut.

30 000,-

166. TÁNCSICS MIHÁLY(y):

Nép szava Isten szava

Budapest, 1848. Nyomtatott a szerzőnél. 68p. Első kiadás.

A szerző a letartóztatás elől 1846-ban Batthyány Kázmér birtokára, a szlavóniai Brodra menekült. Itt írta meg a feudális terhek igazságtalanságát ostromozó, radikális hangvételű művét, amelyet Kossuth Lajosnak ajánlott. A közeli Károlyvárosban akarta kiadni, de a nyomdász, félve a megtorlástól nem vállalta, így az csak a márciusi forradalom győzelme után jelent meg, Táncsics saját nyomdájában. Rendkívül ritka.

Korabeli papírkötésben. A címlap alján kis – javított, apró szöveghiányt okozó – sérüléssel.

Contemporary hardpaper. Title page restored.

80 000,-

Régi Magyar Könyvtár**167. APPROBATÆ CONSTITUTIONES REGNI TRANSILVANIAE ET PARTIUM HUNGARIAE EIDEM ANNEXARUM. EX ARTICULIS AB ANNO MILLESIMO QUINGENTESIMO QUADRAGESIMO, AD PRAESENTEM HUNCUSQUE MILLESIMUM SEXCENTESIMUM QUINQUAGESIMUM TERTIUM CONCLUSIS, COMPILATAE...**

Claudiopoli, 1677. Michael Szenteyl Veresegyhazi. (6)+250+(26)p.

Hozzáköteve:

Compilatae Constitutiones Regni Transylvaniae et Partium Hungariae Eidem Annexarum. Ex Articulis ab Anno Millesimo Sexcentesimo Quinquagesimo Quarto, ad praesentem huncusque Millesimum Sexcentesimo Sexagesimum Nonum conclusis, excerptae.

Claudiopoli, 1671. Apud Michaellem Szenteyl Veres-egyhazi. (6)+100+(9)p.

Az ún. „Approbáták” az 1540 és 1653 között tartott erdélyi országgyűlések végzéseinek válogatott, kivonatolt és tárgyak szerint rendezett gyűjteménye, amely I. Rákóczy György kezdeményezésére II. Rákóczy György fejedelemsége idején készült el. A Compilatae constitutiones, az Approbáták kiadása után, 1654-től 1669-ig keletkezett törvények compilatio-ja. Célja az volt, hogy az elavult törvények közül a lényegesek és a kötelező érvényűek kiválasztása után egy, a gyakorlati igényeknek megfelelő törvény-

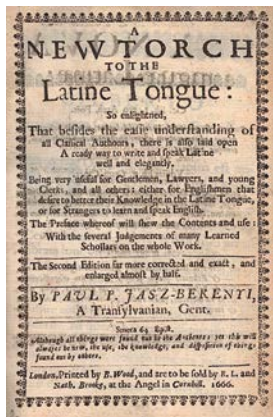
könyv jöjjön létre. Elkészítésére I. Apafi Mihály fejedelem egy jogban járatos férfiakból álló bizottságot hozott létre, amely 1669-ben a Gyulafehérváron tartott országgyűlés elé terjesztette addig elkészült munkáját.

Restaurált, díszesen aranyozott gerincű, XVIII. századi bőrkötésben.

Restored, 18th-century leather. Spine richly gilt.

RMK I 1212., 1113.

300 000,-

168. (JÁSZBERÉNYI PÁL) JASZ-BERENYI, PAUL:

A New Torch To The Latine Tongue: So enlightned, That besides the easie understanding of all Classical Authours... The Second Edition far more corrected and exact, and enlarged almost by half.

London, 1666. Printed B. Wood, and are to sold by R. L. and Nath. Brooke. (199)+648p.

Hozzáköteve:

Institutionum Grammaticarum. Par(te)s prima-secunda.

Londini, 1666. Ex officina J(ohn) G(rismond) prostantquae venales apud Nath. Brooke. (2)+170+(28)p.

Kiadói kolligátum. Az erdélyi származású szerző fő műve az angol-latin szótár és nyelvkönyv. Második kiadás, először 1664-ben jelent meg (majd a század végéig még kétszer napvilágot látott).

Jászberényi Gyulafehérvárott tanult, majd Sárospatakon Comenius tanítványa volt. Később I. Rákóczi Ferenc tanítója, majd Hollandiába, onnan Angliába ment. Az oxfordi püspök biztatására állította össze híres tankönyvét, amelynek előszavában felvázolja a mű szerkezetét és újszerűségének lényegét. Ezt néhány üdvözlő vers követi (Csernátóni Pál, Nyedi Gáspár, Nadányi János, stb.)

Restaurált, korabeli bőrkötésben. Egy levél (O1) alsó sarka sérült, ez a szöveget is érinti.

Restored, contemporary leather. One leaf slightly damaged.

RMK III 2353.

600 000,-

169. (MÉLIUSZ JUHÁSZ PÉTER) HORHI MELIUS PETER:

Herbarium az fáknać füveknec nevekről, természetekről és hasznairól. Magyar nyelvűre, és ez rendre hozta az Doctoroc Könyveiből az --.

Colosuárát, 1578. Heltai Gásparne Műhelyéb. (19)+188 lev. A címlap, valamint további három levél (B4+az utolsó kettő) merített papírra készült másolattal, a címlapot követő hét lap pedig kézírással pótolva.

Az első magyar nyelvű természettudományos munka. A magyar botanika, orvostudomány és a gyógyszerészet is egyik első hazai megjelenésének vallja; a mezőgazdaság története kertészeti, állatorvosi, táplálék-, fűszer- és takarmánynövényekre vonatkozó adatai, növényvédelmi utasítási miatt becslési, de a nyelvtörténet és a néprajz számára is fontos forrás.

A mű:

Méliusz tudományos igényű, de elsősorban népszerű, széles rétegek által is használható művet kívánt létrehozni. Megközelítőleg 450 növényt ismertet, melyek legnagyobb része azonosítható a ma ismert fajokkal. Legnagyobb jelentősége, hogy több mint 1200 növény magyar nevét is közli. A kötet elején áll a növények betűrendes, magyar, latin és német nyelvű mutatója. A második lajstrom mintegy háromszáz betegségnevet sorol fel ábécérendben, amelyre a leírt növények gyógyírként szolgálnak. A fő részben minden egyes ismertetés növénytani jellegű meghatározással, nevének elemzésével kezdődik. A legbővebb egység a „haszon”, azaz a gyógy-

szerészeti-orvosi leírás. A mű a gyógyítás tudományának első magyar nyelvű rendszeres – számos esetben gyakorlati tapasztalatokon alapuló – összefoglalása. A leírt növények közül több mint százat ma is gyógyhatásúként tartanak számon. Bár a fás- és lágyszárú növények elkülönülnek, a fajok felsorolásában alapvető rendszer nem figyelhető meg, egyes esetekben alaki, máshol hatásmódban való hasonlóság alapján kerülnek egymás mellé. Méliusz munkájának legfőbb forrása Adam Lonicerus mainzi orvosnak a XVI. század közepén megjelent növénytani könyve volt, ezt egészítette ki Dioscorides, Plinius, Galenus, valamint a kortárs Mattioli, Hieronymus Bock és Leonhard Fuchs adataival. A kötet összeállítása közben – észelve Lonicerus hibáit – egyre inkább elszakadt mintájától. Legnagyobb jelentősége, hogy a terepen – elsősorban Biharban és Szatmárban – szerzett saját tapasztalatait is beépítette.

Kiadásai:

Egy XVIII. századi forrás szerint a mű már 1573 táján Nedelicen is megjelent Hoffhalter nyomdájában, azonban e kiadásból mind- ezidáig nem került elő példány, így a feltételezés kétséget kizáróan nem bizonyítható. Beythe András 1595-ben Németújvárott kiadott Füveskönyve legnagyobb részében Méliusz munkájának másolata.

A szerző:

Méliusz Juhász Péter wittenbergi tanulmányai után Debrecenben volt lutheránus lelkész. Miután Szegedi Kis István egy vitában meggyőzte, a helvét irányzat mellett kötelezte el magát. Hátrahagyott életműve középpontjában az ekkor formálódó egyház szervezetének kiépítése, alapvető hitvallásának megfogalmazása és megvédése, a napi egyházi gyakorlathoz szükséges művek megalkotása állt. 1561-től debreceni lelkész volt, ő az első magyar református imakönyv és agenda szerzője, katekizmust, énekeskönyvet, prédikációkat, részleges bibliafordítást alkotott, írásában is szembeállt a lutheránusokkal és az antitrinitáriusokkal. Számos elveszett és kézíratban maradt munkája mellett – Huszár Gál Debrecenben hagyott nyomdafelszerelésének köszönhetően – több nyomtatásban is megjelent.

Nyomda:

A hazai könyvkiadás egyik fontos központja volt a kolozsvári Heltai-officina. A műhelyt Hoffgreff György alapította 1550 körül. Heltai később csatlakozott a vállalkozáshoz, ezt követően hol közösen, hol egymást váltva vezették azt. A magyar nyomtatványok szövegéhez – a szokásos fraktúr vagy schwabacher helyett – következetesen az antikvát használták, így nekik köszönhető, hogy itthon az anyanyelvű nyomtatásban már igen korán ez honosodott meg. A század közepén az egyre jobban magyarosodó Kolozsvár volt az egyetlen hely a Kárpát-medencében, ahol magyar nyelvű könyvek jelentek meg. Hoffgreff halála után Heltai újraöntötte a betűkészletet és saját papírmalmot hozott létre. Később özvegye, majd az örökösök vezették a nyomdát, amely 1660-ig működött. Ez volt a XVI. század legerősebb műhelye, mintegy 200 kiadvánnyal. Termékei között Heltai munkái mellett a magyar művelődéstörténet olyan kimagasló darabjai szerepelnek, mint Tinódi „Cronicája”, az ún. Hoffgreff-énekeskönyv és Baranyai Decsi „Syntagmája”. Mint az előszó elárulja, Heltai özvegye – felismerve a munka fontosságát és a benne levő üzleti lehetőséget – saját költségén nyomtatta ki.

Példányok:

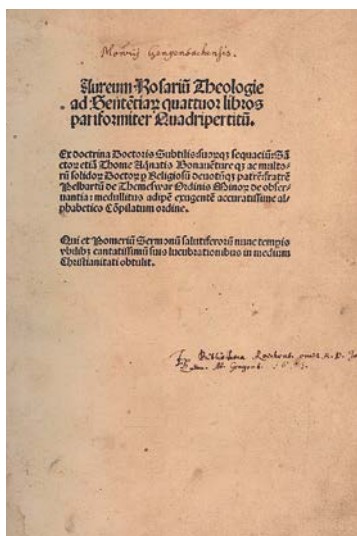
A meglévő példányok vizsgálata azt mutatja, hogy a köteteket sokat használták, nagy becsben tartották, ha lehetőségük nyílt rá, a megrongálódott részeket, leveleket más darabok alapján pótolták. Mivel rendszeresen forgatták, a fennmaradt példányok jó része is hiányos, csonka. Bár a közgyűjtemények több példányát is őrzik, kereskedelmi forgalomban szinte soha nem bukkan fel.

XX. század eleji bőrkötésben. Több levele enyhén foltos, egy lap javítva.

20th-century leather. 11 leaves replaced by copies, some leaves slightly stained, one restored.

RMNy 413.; RMK I 141.; Győry: 64. old.

170. PELBARTUS DE THEMESWAR:

Aureum Rosarium Theologie ad Sententiarum quattuor libros pariformiter Quadripertitum. Ex doctrina Doctoris Subtilis: suorumque sequacium: Sanctorumque etiam Thome Aquinatis Bonaventuraeque ac multorum solidorum Doctorumque Religiosum devotumque patrem: fratrem --...

Hagenaw, 1503-1504. Henricus Gran, impensis Johannis Rynman. (334)+(527)p.

A szerző utolsó munkája ez a teológiai enciklopédia. E két kötet még életében jelent meg, a további kettőt tanítványa, Laskai Osvát adta ki 1507-ben és 1508-ban. Művelődéstörténeti szempontból kiemelkedő jelentőségű a második darab, ugyanis ez az első nyomtatott könyv, amelyben magyar szavak találhatók: 22 állat, illetve növény neve olvasható a kötetben (pl. gomba, hársfa, fajd, héja, viza, patkány).

Temesvári Pelbárt nem csupán a középkori Magyarország legjelentősebb író-prédikátora volt, hanem a korabeli prédikációs irodalom Európa-szerte ismert klasszikusává nőtt. Mind a mai napig talán a külföldön leg többet kiadott hazai szerző. Az obszerváns ferences első műve, a „Stellarium” sikere után adta ki a „Pomerium”, vagyis Gyümölcsöskert című prédikáció-gyűjteményét.

Pelbárt munkái néhány kivételtől eltekintve az augsburgi kiadó, Johannes Rynmann megbízásából Heinrich Grannál jelentek meg Hagenauban. A szakirodalomban általánosan elfogadott

vélekedés szerint Rynmann érdeme Temesvári munkáinak felfedezése és nyomtatásban való megjelentetése.

XIX. századi pergamenkötésben. Márványozott előzéklappal. Gyönyörű példány.

19th-century vellum with marbled endpapers.

RMK III 114., 125.; VD16 P 1158-1159.; Borda: 12.

1 500 000,-

171. WENDELINUS, MARCUS FRIDERICUS:

--nak a' keresztyen isteni tudományrol irott ket könyvei. Mellyek mostan... Magyar nyelvre fordittattanak Apafi Mihály... által.

Kolosvárott, 1674. Veresegyházi Szentyel Mihály által. (24)+10012 [recte 1012]+(20)p. A kötet végébe kötött két levélen kéziratossá imádsággal.

Az olvasó, könyvszerető embernek ábrázolt I. Apafi Mihály fejedelem nevéhez több, főleg kegyességi munka fordítása és egy önálló mű is fűződik. Írásainak java csak kéziratban maradt ránk. A fordítást az 1639-es amszterdami kiadás alapján készítette, jelentőségét az adja, hogy igyekezett a teológiai és a logikai kifejezéseket lefordítani, és ezzel a magyar tudományos szaknyelv kialakulását elindítani.

Enyhén foltos, korabeli pergamenkötésben. Az utolsó néhány levél felső sarkán barna foltal.

Slightly stained, contemporary vellum. Last leaves slightly stained.

Poss.: „Pos. Valentinus Besenyey. Anno 1726”.

RMK I 1161.

300 000,-

Sorex vel forices vulgo pat/ §. 21
kā discurrunt in rectis z domibus cum strepitu
nocte vt mures corrodentes quecūq; sibi cōmo
da sed fugari possunt aut cattorum venatu auc
laci qđ diligunt miscendo ruficam tritam z pulg

172. SVASTICS IGNÁC, CSÉTSÉNYI:

Magyarok' históriája, mellyet -- íra. I-III. könyv.

Posonyban, 1805. Belnay György Aloysius. 1t.+(16)+380+(3)p.; 1t.+(8)+384p.; 1t.+(4)+368p.

Egyszerű, korabeli félbőr-kötésben. A gerinceken apró sérülésekkel.

Contemporary half leather. Spine slightly damaged.

80 000,-

173. [SZABÓ PÁL, IFJ.] BOLDENYI, M. J.:

La Hongrie ancienne et moderne. Histoire, arts, littérature, monuments par une société de littérateurs sous la direction de --.

Paris, 1851. Lebrun. (4)+239+(1)+159+(3)p.+30t.+1 térk. Első kiadás. Lapszámozáson belül számos illusztrációval.

A magyar történelmet – különösen a szabadságharcot – bemutató kötet szerzője fiumei kereskedő, majd a Magyar Kereskedelmi Társaság igazgatója volt. Kossuth bizalmával visszaélve elsikkasztotta a társaság pénzét, majd Párizsba menekült. Itt a magyar ügyet népszerűsítő folyóiratokat indított, majd a bukás után kiadta a fenti művet.

Díszesen aranyozott, kiadói vászonkötésben. Aranymetszéssel díszítve. Szép példány.

Richly gilt, original cloth. Inner edges gilt.

80 000,-

Széchenyi István gróf és kora**174. KOSSUTH LAJOS:**

Felelet gróf Széchenyi Istvánnak --tól

Pest, 1841. Landerer-Heckenast. (4)+244p. Első kiadás.

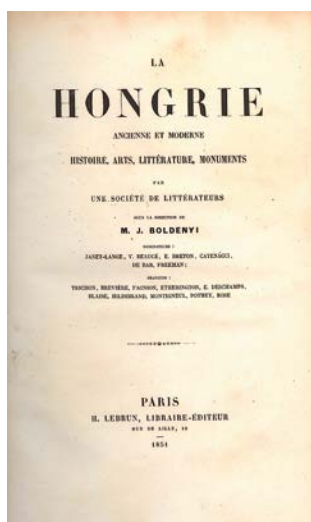
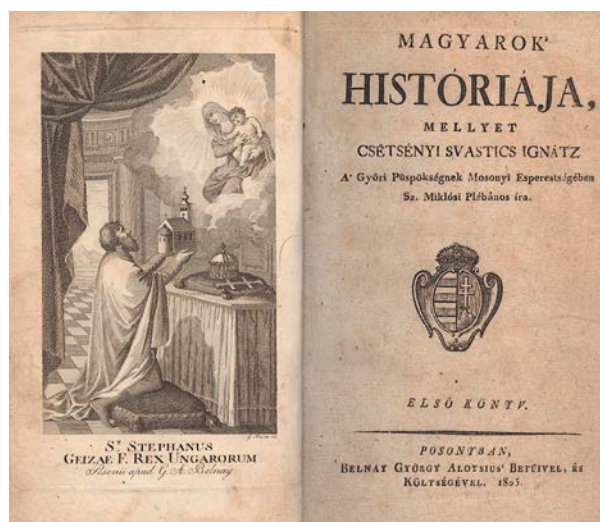
Széchenyi talán legnagyobb vihart kiváltó műve volt az ugyanebben az évben megjelent „Kelet népe”, amelyben a szerzőt támadja. Erre válaszolt e munkájában Kossuth, aki mellett a kor számos neves politikusa is megszólalt, köztük Wesselényi, Deák és Eötvös József, sőt még a Széchenyi feltétlen hívének számító Fáy András is bírálta miatta mentorát. Kettejük vitája egészen 1848-ig tartott. Korabeli félbőr-kötésben.

Contemporary half leather.

Poss.: Glitzke Sándor gyűjteményi bélyegzőjével.

Szentkirályi: K-76.5.

40 000,-

175. SZÉCHENYI ISTVÁN, GRÓF:

Javaslat a magyar közlekedési ügy rendezéséről

(Pozsony, 1848. Belnay ny.) (8)+9-134+(2)p.+1 kihajt. térk. Első kiadás.

A mű Magyarország közlekedési irányelveit fekteti le. 2000 példányban jelent meg. Széchenyi más irányú elfoglaltságai miatt csak a bevezetőt írta, a javaslatot munkatársai, köztük Kovács Lajos, Clark Ádám és Tasner Antal készítették. Pédányunk az egyszínű térképváltozatot tartalmazza.

Modern félbőr-kötésben.

Modern half leather.

Szentkirályi: 140.

80 000,-

176. SZÉCHENYI ISTVÁN, GRÓF:

A' Magyar Academia körül

Pesten, 1842. Trattner-Károlyi. (4)+56p. Első kiadás.

Széchenyinek az Akadémián tartott elnöki megnyitó beszédét tartalmazza a mű, amelyet 1842. november 27-én mondott el. Ebben az erőszakos magyarosítás ellen szólalt fel.

Modern félbőr-kötésben.

Modern half leather.

Szentkirályi: 128.

80 000,-

177. SZÉCHENYI ISTVÁN, GRÓF:

Magyar játékszinrül

Pesten, 1832. Landerer. (2)+94p. Első kiadás. A kötetbe ragasztott kék papírcsíkon – amely a példányok jelentős részéből hiányzik – olvasható nyomtatott szöveg szerint a szerző megtiltja a mű németre fordítását.

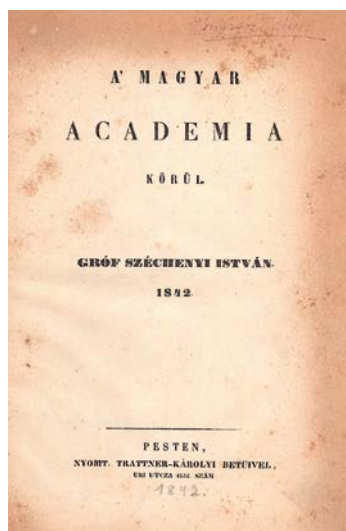
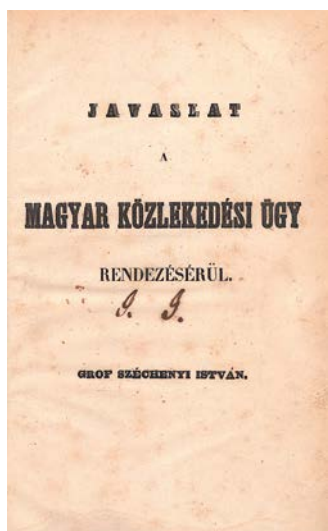
Aranyozott gerincű, modern félbőr-kötésben. Az eredeti borító bekötve.

Modern half leather. Original cover bound inside. Spine gilt.

Poss.: Gyulai Gaal Gaston gyűjteményi bélyegzőjével.

Szentkirályi: 119.

80 000,-

175., 176., 177. tétel

178. SZÉCHENYI ISTVÁN GRÓF (1791-1860) SAJÁT KEZÜLEG ALÁÍRT LEVELE VUKOVICS SEBŐNEK.

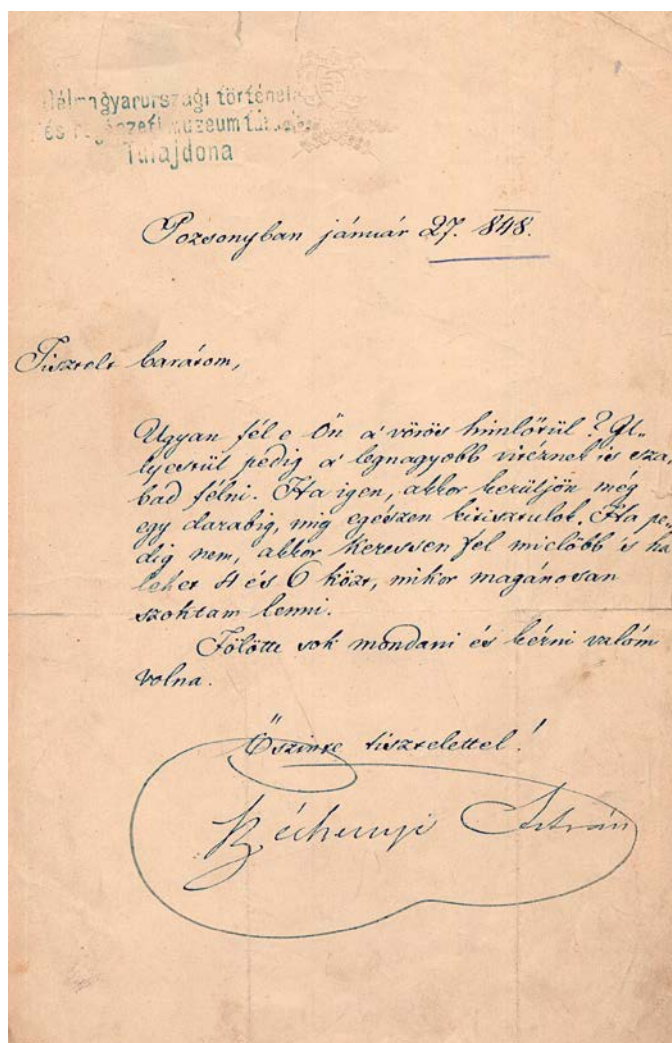
„Tisztelt barátom, Ugyan fél e Ön a' vörös himlőtül? Illyestül pedig a' legnagyobb vitéznek is szabad félni. Ha igen, akkor kerüljön még egy darabig, míg egészen kitisztulok. Ha pedig nem, akkor keressen fel mielőbb és ha lehet 4 és 6 közt, mikor magánosan szoktam lenni. Fölötte sok mondani és kérni valóm volna. Őszinte tisztelettel! Széchenyi István”. A címzés „Tekintetes Vukovics Sabbas táblabíró urnak Helyben”.

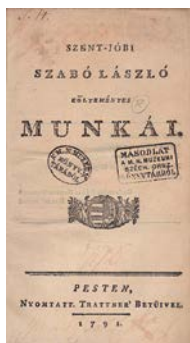
Széchenyi nagyon kedvelte Vukovicsot, 1846-ban így ír róla a Naplóban: „Später Vukovich. Hab' ihn gerne. Ein edles Gemüth!” A levél születése napján ennyit jegyez fel: „Keglevich – Vukovich [gab mir Gute Hoffnung wegen Adó]”. Vukovics nem követként vett részt az országgyűlésen, hanem egy január 30-án kelt kémjelentés szerint a diéta kezdete óta „a temesi ellenzék jövendőjét illető bizonyos okok miatt tartózkodik a[z ellenzéki] központi bizottmány mellett.”

1 beírt oldal, a címzés alatt piros viaszpecséttel. Kelt: Pozsony, 1848. I. 27.

Count István Széchenyi, politician. Autograph signed letter.

1 000 000,-

179. SZENT-JÓBI SZABÓ LÁSZLÓ:

-- költeményes munkái

Pesten, 1791. Trattner ny. (4)+132p. Első kiadás.

A szerző a magyar felvilágosodás egyik érdekes alakja, a Martinovics-összeesküvés előbb halálra, majd várfogságra ítélt, később Kufsteinben fiatalon elhunyt résztvevője volt. Ez az első nyomtatásban megjelent műve. Páratlanul ritka, tudomásunk szerint árverésen egyetlen egyszer szerepelt (1986-ban).

Modern félbőr-kötésben. Könyvtári duplum.

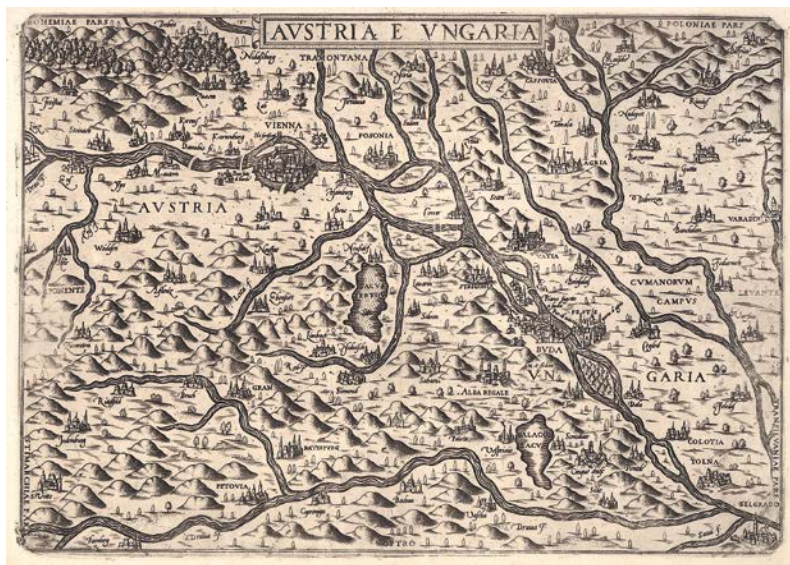
Modern half leather. Ex-library copy.

Poss.: Dr. Rados Imre könyvjegyével.

Szűry: 4263.

40 000,-

Térképek

180. GASTALDI, GIACOMO:

Austria e Ungaria

Róma, 1560k.

Ausztria keleti felét, valamint Magyarország nyugati és középső részét ábrázoló, Giacomo Gastaldi által készített rézmetszetű térkép. Először 1553-ban jelent meg, de tulajdonképpen 1552-es Germania-lapjának részletét adta ki önállóan. Korabeli térkép-kolligátumok részeként értékesítették, hiszen a XVI. századi Európában a térképészet ugyan reneszánszát élte, de a mai értelemben vett atlasz egészen 1570-ig – az Ortelius-féle „Theatrum Orbis Terrarum”-ig – nem létezett. A kiadók önálló térképlapokat adtak ki, és a rendelkezésre álló készletből a megrendelő igénye szerint állítottak össze kartográfiai gyűjteményeket, ezeket nevezik ma IATO- (Italian, Assembled To Order) vagy Lafreri-atlaszoknak (a kor legismertebb kiadójára utalva, aki már metszett címlapot

is nyomtatott konvolutjaihoz).

Példányunk is Lafreri atlasza számára készült, és Rómában látott napvilágot 1560 után. Kartográfiai hibái közül a Balaton és a Fertő-tó furcsa ábrázolása, valamint a Tisza megkettőzött vonala, illetve a Duna torzult (északnyugat-délkeleti) folyásiránya a legszembetűnőbb. Ezek a tévedések minden bizonnyal a korábbi térkép nagyítására vezethetők vissza. Metszője a domborzati elemeken kívül fákkal és a városok fiktív madártávlati képével – amely tükrözte azok méretét és alakját – illusztrálta munkáját.

Mérete: 285 x 415 (310 x 480) mm. Felül kissé keskeny margóval, de ettől eltekintve hibátlan, tiszta példány. Paszpartuban.

Map of Austria and Hungary by Giacomo Gastaldi. Published in Antonio Lafreri's atlas in Rome (around 1560). The most striking of its cartographical mistakes are the strange depictions of Lake Balaton and Lake Fertő and the double riverbed of the Tisza. In addition to the topographical elements, the engraver illustrated his work with trees and a fictional bird's-eye view of the cities showing their size and shape.

With slightly narrow margin at the top, but apart from this fine, clean copy.

Szántai: Lafreri 2a.; Szathmáry: 41/4.; Bifolco-Ronca: Tav 497 (1. állapot).

750 000,-

Sultan Suleiman with side and top views of the armies.

Fine, clean copy.

Szántai: Forlani 1.; Szathmáry: 65.; Bifolco – Ronca: Tav. 491.

181. FORLANI, PAOLO:

Vera et ultima discriptione di tutta l'Austria, Ungheria, Transilvania, Dalmatia et altri paesi...

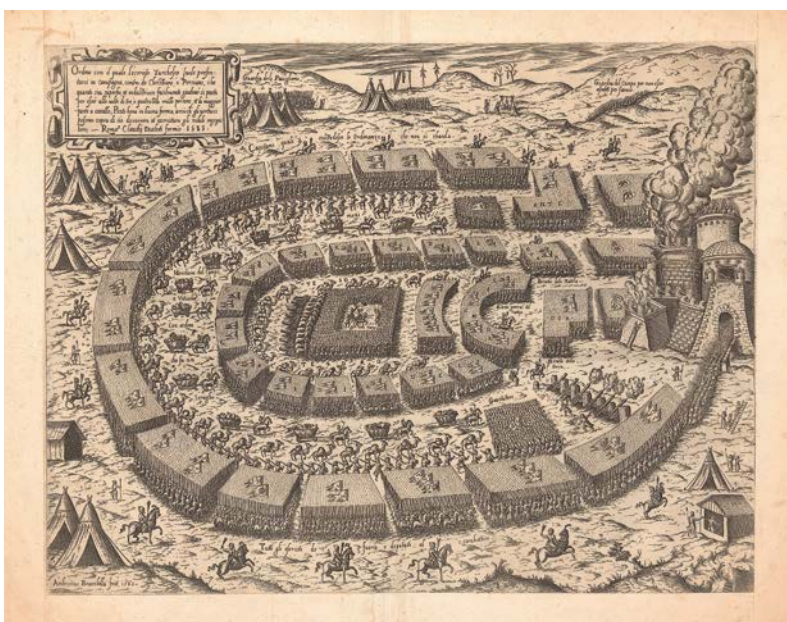
Velence, 1566.

A magyarországi török hadszíntér rézmetszetű térképe. A lap a Lafreri-iskola jelentős képviselője, Paolo Forlani által készített másolata Domenico Zenoi ugyanebben az évben kiadott munkájának, amely Giacomo Gastaldi egy korábbi (1559-es) ábrázolásán alapult. Önálló lapként jelent meg Velencében 1566-ban. Érdekessége, hogy alkotója Miksa császár és Szulejmán szultán csapatainak hadmozdulatait vonuló és álló seregek (köztük tevék alakulatok) oldal- és felülnézeti képeivel jelezte meg.

Mérete: 350 x 485 (445 x 585) mm. Hibátlan, tiszta példány. Paszpartuban.

Theatre of war in Hungary. Copper engraved map by Paolo Forlani. Separate sheet, published in Venice (1566), depicting the movements of the troops of Emperor Maximilian and

850 000,-

182. DUCHETTI, CLAUDIO:

Ordine con il quale l'esercito Turchesco suole presentarsi in campagna contro de Christiani... Róma, 1585.

A török hadsereg madártávlatból ábrázolt felvonulási képe. A ritka, Claudio Duchetti által önálló lapként kiadott rézmetszet előképeként Lafreri 1566-os vagy Forlani 1567 körül kiadott – az akkoriban nagy érdeklődést kiváltó szigetvári ostromot megjelenítő – munkája szolgált. A metsző, Ambrosius Brambilla felnagyította kissé az eredeti változatot. Szulejmán rettegett hadseregének mérete és hadrendje, amit akkoriban alkalmazott, lenyűgözte az európai közvéleményt, ezért számos alkotásban felbukkant ez a vezérmotívum.

A török sereg gyakran több mint 50 000 katonából állt (ami jócskán meghaladta egy-egy nagyváros lakosságának számát is), és gondosan kidolgozott geometriai alakzatokba rendeződött. A lándzsák és zászlók erdeje, az ágyúk, az egzotikus állatok és lovak sokasága mellett a különböző hangszerek

(sípok, dobok, trombiták, tamburák stb.) által keltett zajt is alkalmazták az ellenfél megfélemlítésére. Darabunkon középen a janicsártestőrség gyűrűjében vonuló szultán látható, a valamivel előtte – egy félkör-alakzat közepén – lovagló pasa a csapatmozgásokat irányítja. A jobb oldalon álló bástya Szigetvár falait szimbolizálja (bár kevéssé hasonlít rá).

Mérete: 370 x 490 (430 x 565) mm. Hibátlan, tiszta példány. Paszpartuban.

Bird's-eye view of the siege of Szigetvár in Hungary. Copper engraving by Claudio Duchetti. Based on Lafreri's work (published in 1566), but the engraver, Ambrosius Brambilla slightly enlarged the original version.

Fine, clean copy.

Bifolco – Ronca: Tav. 551.

700 000,-

183. ORTELIUS, ABRAHAM:

Turcici Imperii descriptio
Antwerpen, 1595.

A Török Birodalom gyönyörűen színezett, rézmetszetű térképe, amely Abraham Ortelius „Theatrum Orbis Terrarum” című híres munkájának 1595-ös, latin nyelvű kiadásában jelent meg. A munka a Giacomo Gastaldi által készített, és 1561-ben közreadott falitérkép alapján született. A bal alsó sarokot a gazdagon díszített kartusz foglalja el, a tengereket finoman kidolgozott gályákkal illusztrálta a metsző. A hátoldalon latin nyelvű magyarázó szöveg olvasható.

Mérete: 375 x 495 (435 x 560) mm.

Map of the Ottoman Empire, published in the 1595 Latin edition of Abraham Ortelius' "Theatrum Orbis Terrarum". Based on the wall map of Giacomo Gastaldi (published in 1561). The engraver illustrated his work with an embellished cartouche and additional vignettes of galleons. Latin text on the back.

Fine, clean copy.

van den Broecke: 169 (2. állapot).

300 000,-

184. VISSCHER, NICOLAES (I.):

Exactissima Tabula qua tam Danubii Fluvii Par(te)s Superior – Media – Inferior...
Amszterdam, 1690k.

A Duna vízgyűjtőterületének és a környező régióknak színezett, részletes térképe. Az ábrázolás három különálló lapon jelent meg Nicolaes Visscher „Atlas minor” című munkájában. Bajorországtól a Fekete-tengerig ábrázolja a Duna völgyét, laponként finoman díszített vonalas aránymértékkel. A cím a térképmező tetején végigfutó sávban kapott helyet.

Erősen körülvágva. Háromablakos paszpartuban.

Coloured map of the Danube and the surrounding regions by Nicolaes Visscher I. Highly detailed depiction on three separate pages. Published in Visscher's Atlas Minor.

Cropped copy.

Szántai: Visscher 3a., Visscher 4a.

800 000,-

185. LIPSZKY JÁNOS:

Mappa generalis regni Hungariae partiumque adnexarum Croatiae, Slavoniae et Confinium Militarium Magni item Principatus Transylvaniae...

Pest, 1806. 9 vászonra vont szelvény.

Monumentális, rézmetszetű térkép, bal felső sarkában gyönyörű, allegorikus alakokkal díszített kartussal. Lipszky János munkája a magyar kartográfia egyik mérföldköve, a XIX. század legjelentősebb, legnagyobb hatású térképe. Ez az első minden részletében hiteles, matematikai, csillagászati és geometriai alapon nyugvó hazai térkép, amelynek minden közreműködője magyar volt: a helymeghatározók (Hell Miksa, Mikoviny Sámuel és Bogdanich Dániel), a matematikus (Zach Ferenc), a rézmetszők (Prixner és Karacs Ferenc) mellett a földmérők is. Több kiadást ért meg, a század végéig többen felhasználták (pl. Zuccheri).

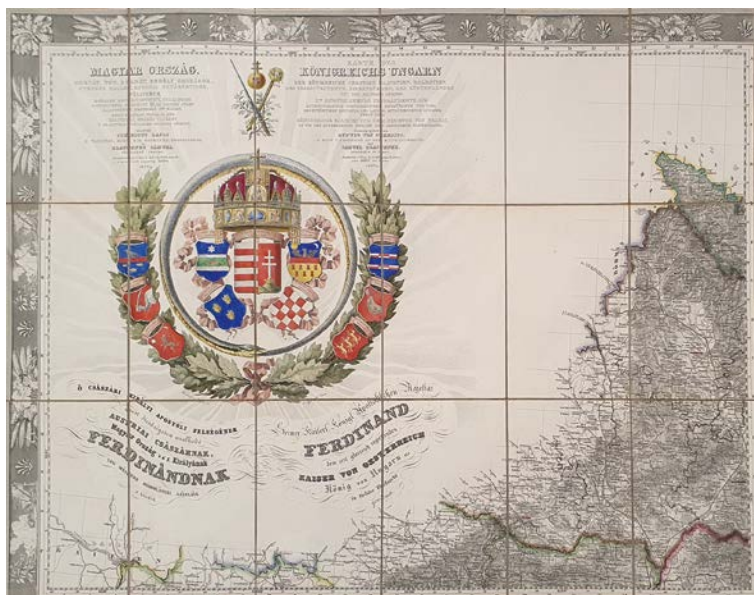
Mérete: 1280 x 1995 mm.

Monumental, highly detailed, 9-sheet map of Hungary by János Lipszky with a large, beautiful cartouche decorated with allegorical figures. The milestone of Hungarian cartography in the 19th century and the most significant and influential map of the age.

Linen-backed, folded sections.

Szántai: Lipszky 1c.; Fodor: 173-184. old.

1 500 000,-

186. SCHEDIUS LAJOS ÉS BLASCHNEK SÁMUEL:

Magyar ország, Horvát, Tót, Dalmát, Erdély országok, a tenger mellék katonai határőrvidék, földképe. Egészen megváltoztatott, csillagtan határozatokra alapított és az ország jelen állapotának megfelelő II. d. kiadás, melly magában foglalja még Galiciát, Krakói vidéket és az Austriai birodalom határos részeit. Kiadták Schedius Lajos és Blaschnek Sámuel... – Karte des Königreichs Ungarn...

Pesten, 1847. (Kilián.) 9 vászonra vont szelvény (+áttekintő lap).

Monumentális, rézmetszetű térkép, határszínezéssel. Az először 1836-ban megjelent munka harmadik, részben újrametszett kiadása. A címet is újra írták. Ez volt az 1848-49-es szabadságharc idején a honvéd-vezérkar hadműveleti térképe. A kartus közepén található, gyönyörűen színezett, szent koronás magyar címer – körülötte babérkoszorúban a társországok címereivel – a korszak talán legdekoratívabb magyar térképévé emeli. Mérete: 1770 x 2340 mm.

Korabeli papírtokban.

Outline coloured, copper engraved map of Hungary on 9 sheets (+overview) by Lajos Schedius and Sámuel Blaschnek. The Hungarian and the surrounding, allied countries' coat of arms in the cartouche beautifully painted. Linen-backed, folded sections in contemporary hardpaper case.

Szántai: Schedius 1c.; Fodor: 225. old.

1 000 000,-

Természettudomány

187. BENKŐ FERENTZ (FORD.):

Werner Ábrahám Urnak a' köveknek és értzeknek Külső megesmértető jegyeiről Irott szép, és igen hasznos Könyvetskéje, mellyet, Hazájának, és a' Tanuló Ifjuságnak, lehető hasznára Magyarra fordított, és a' két Magyar Hazabéli, 's Idegen Kő 's Értz Nemekkel-is, a' Példákban megbővített --

Kolo'svárat, 1784. Reform. Koll. Betüivel. (8)+213+(1)p.

Hozzákötvé:

Benkő Ferentz:

Magyar minerologia. az az a' kövek' 's értzek' tudománya...

Kolo'svárat, 1786. Réf. Koll. Bet. (16)+181p. Szövegközi fametszetekkel.

Az első magyar nyelvű és az első önálló magyar ásványtani munka kolligátuma. A szerző a magyar tudománytörténet sokoldalú, érdekes alakja. Nagyenyeden, Jénában és Göttingenben tanult. Hazaérkezése után nagyszombeni lelkész, majd 1790-től haláláig a természetrajz, a földrajz és a német nyelv tanára a nagyenyedi kollégiumban (Körösi Csoma Sándor is tanítványai közé tartozott). Ő kezdett elsőként magyar nyelven természettudományos tárgyakat oktatni, és ő nyitotta meg az első hazai nyilvános természetrajzi múzeumot Nagyenyeden 1796-ban. A hazai néprajzi kutatások egyik előfutáraként és a magyar nyelvű földrajztudomány megalapítójaként is emlegetik.

Díszesen aranyozott gerincű, korabeli bőrkötésben. A gerinc felső részén kis sérüléssel.

Contemporary leather. Spine richly gilt, slightly damaged.

300 000,-

188. FÁBIÁN JO'SEF:

Természeti-historia a' gyermekeknek. Mellyet Raff György Kristián göttingai tanító után, Némelly hozzáadásokkal, és szükséges változtatásokkal, a' maga költségén Magyarul kiadott, és kinyomtatott --.

Weszprémben, 1799. Számmer Mihály. (16)+668+(10)p.+14t.

A gimnáziumok számára készült tankönyv első magyar kiadása. A rézmetszetek Binder János Fülöp munkái.

Modern félbőr-kötésben. Néhány tábla javítva.

Modern half leather. Some plates restored.

60 000,-

189. HALLE, JOHANN SAMUEL:

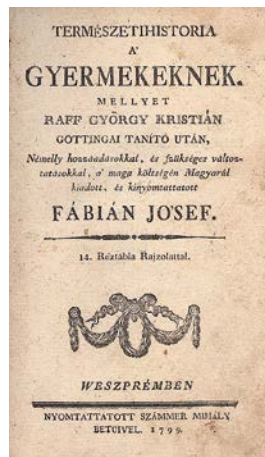
Fortgesetzte Magie, oder, die Zauberkräfte der Natur, so auf den Nutzen und die Belustigung angewandt worden, von --. Vierter Band. Wien, 1792. Johann Thomas Edle von Trattner. (12)+596p.+X kihajt. t. (rézmetszetek)

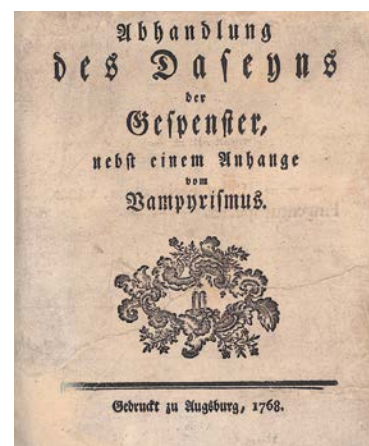
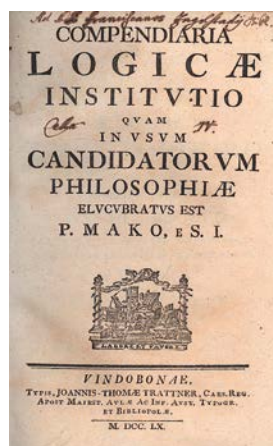
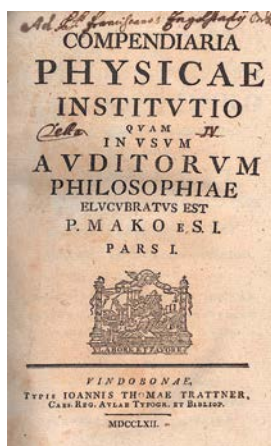
A természettudományos sorozat negyedik darabjában terjedelmes ismertető (236-316p.) olvasható Kempelen Farkas beszélő szerkezetéről, amelyet két rézmetszet is illusztrál.

Korabeli papírkötésben.

Contemporary hardpaper.

60 000,-

190., 191., 192. tétel

190. MAKÓ, (PÁL) PAULUS:

Compendiaria physicae institutio quam in usum auditorum philosophiae elucubratus est -- Par(te)s I-II [egybekötve].
Vindobonae, 1762-1763. Typis Joannis Thomae Trattner. (28)+312+(4)p.+VIII+1 kihajt. t.+(10)+372+(1)p.+VIII kihajt. t.

Hozzá:

Compendiaria logicae institutio quam in usum candidatorum philosophiae elucubratus est --
Vindobonae, 1760. Typis Joannis-Thomae Trattner. (8)+131+(5)p.

Hozzákötvé:

Compendiaria metaphysicae institutio quam in usum auditorum philosophiae elucubratus est --
Vindobonae, 1761. Typis Joannis Thomae Trattner. (20)+397+(3)p.+1 kihajt. t.

Mindhárom munka első kiadás. A szerző a magyar természettudományos oktatás egyik legnagyobb alakja volt. Jezsuita szerzetesként tanított Nagyszombatban, a magyar ifjak képzésére alapított akadémia-jellegű intézményben, a bécsi Theresianumban, majd a rend feloszlata után a budai és a pesti egyetemen. Mária Terézia oktatásügyi tanácsadójaként részt vett a Ratio Educationis előkészítésében. Számos tankönyv fűződik nevéhez. Az első mű az első korszerű, a newtoni fizika alapján álló hazai tankönyv.

Fatáblára vont, préselt, XVII. századi jegyeket mutató disznóbőr-kötésben. Zárókapcsokkal.

Contemporary leather with clasps.

Poss.: A bajororoszági Bad Tölz ferences kolostora felszámolt könyvtárának bélyegzőjével.

150 000,-

191. MARÓTHI GYÖRGY:

Arithmetica, vagy számvetésnek mestersége, Mellyet írt, és Közönséges Haszonra, főképen a' Magyar Országon elő-fordúlható Dolgokra, alkalmaztatván ki-adott 1743-dik Esztendőben, --. Most pedig Másodszor e' Nagyobb Formában, valamivel bővebben, ki-bot-sátattott.

Debretzenben, 1763. Margitai István ny. (2)+5+(1)+302+(10)p.+1 kihajt. mell.

Az első magyar nyelvű iskolai számtankönyv először 1743-ban jelent meg. A szerző a debreceni kollégium tanára volt.

Díszesen aranyozott gerincű, korabeli bőrkötésben.

Contemporary leather. Spine richly gilt.

40 000,-

192. (MAYER, AUGUST ULRICH) – SWIETEN, GERHARD VAN:

Abhandlung des Daseyns der Gespenster, nebst einem Anhang vom Vampyrismus
Augsburg, 1768. ny.n. 174+(2)+23+(1)p. A címlapon jelzett kiegészítés önálló címlapot kapott.

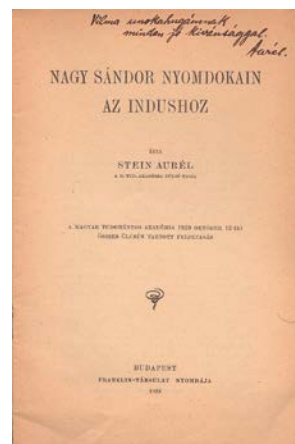
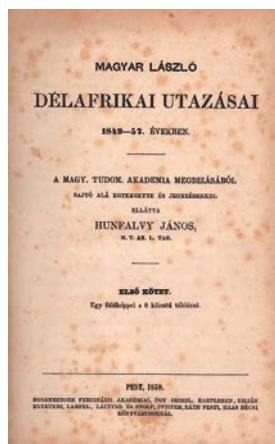
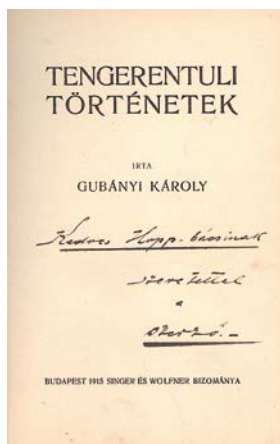
Mayer az ún. „bayerischer Hexenkrieg” néven emlegetett vita egyik résztvevőjeként küzdött a babonák, hiedelmek, különösen a boszorkányüldözés ellen. A második részben – ez 1765-ben franciául jelent meg először – Mária Terézia udvari orvosa, van Swieten külön foglalkozik a vámpirokkal kapcsolatos babonákkal (itt megemlítve a Hajdúságot is).

XX. századi pergamenkötésben.

20th-century vellum.

VD18 10542205.

300 000,-

193., 194., 195., 196. tétel

193. (TÁNCICS) STANCSICS MIHÁLY:

Lényismeret azaz természethistória az ifjúság számára

Pozsonyban, 1842. Wigand Károly Fridrik. XII+229+(1)p.+1 színes, kihajt. t. (könyvomat)

Korabeli félvázson-kötésben.

Contemporary half cloth.

Drescher: 476.

80 000,-

Utazás

194. GUBÁNYI KÁROLY:

Tengerentuli történetek

Bp., 1911. Singer és Wolfner. 181+(2)p.

A mű címlapján a Távol-Kelet nagy szerelmesének, Hopp Ferencnek szóló ajánlással: „Kedves Hopp-bácsinak szeretettel a szerző”.

Enyhén foltos, kiadói vászonkötésben.

Inscribed by the author. Slightly stained, original cloth.

80 000,-

195. MAGYAR LÁSZLÓ:

-- délafrikai utazásai 1849-57. években. A Magy. Tudom. Akadémia megbízásából sajtó alá egyengette és jegyzésekkel ellátta Hunfalvy János. Első kötet [unicus].

Pest, 1859. (Emich G. ny.) 1 színes, kihajt. térk.+XVI [recte XVIII]+(2)+464p.+8t. (könyvomatok)

A magyar Afrika-kutatás első jelentős alkotása. A szerző halála miatt a kiadás abbamaradt, a kézirat elveszett. A litográfiák a szerző rajzai nyomán Rohn Alajos pesti könyvnyomdájában készültek.

Korabeli félvázson-kötésben. A lapokon halvány rozsdafoltokkal.

Contemporary half cloth. Leaves slightly stained.

80 000,-

196. STEIN AURÉL:

Nagy Sándor nyomdokain az Indushoz. Az MTA 1929 október 12-iki összes ülésén tartott felolvasás.

Bp., 1929. Franklin-Társulat ny. 32p. (Különlenyomat a Budapesti Szemle 1929. évi novemberi füzetéből.)

A címlapon ajánló sorokkal: „Vilma unokahúgámnak minden jó kívánsággal Aurél”.

Kiadói papírborítóban.

Inscribed by the author. Original paper.

80 000,-

197. VÖRÖSMARTY MIHÁLY:

Árpád' ébredése. Előjáték a' Pesti Magyar Színház' megnyitásának ünnepére.

Pest, 1837. Trattner-Károlyi ny. 27p. Első kiadás.

A Nemzeti őse, az első állandó fővárosi magyar kőszínház létrejötté mérföldkő volt a magyar színjátszás történetében. Az 1830-as évek elején Pest megye kezdeményezte a színház építését. Széchenyi is csatlakozott ehhez, konkrét terveit a „Magyar Játékszínről”-ben közre is adta. Végül nem az ő elképzelései valósultak meg, a megye által választott helyszínen, megyei pénzből és közadakozásból kezdtek hozzá a munkálatokhoz. Vörösmarty Széchenyit támogatta az ügyben, talán ezért kérte fel a megye színházi küldöttsége először Fáy Andrást a dráma megírására. Fáy nem vállalta ezt, maga helyett pedig Vörösmartyt ajánlotta, aki elfogadta a megbízást. Az 1837. augusztus 22-i bemutaton már árusították a kinyomtatott művet.

Modern félbőr-kötésben. Az eredeti borító bekötve.

Modern half leather. Original cover bound inside.

Szűry: 5099.

40 000,-

198. VÖRÖSMARTY MIHÁLY:

A' bujdosók

Székes-Fehérvárott, 1830. Számmer Pál' betűivel. V+(2)+8-196p. Első kiadás.

Az eredetileg „Kont” címet viselő dráma egy trilógia második részeként született 1824 és 1828 között. Mivel Vörösmarty tartott a budai cenzúrától, a fehérvári Számmer családdal pedig jó kapcsolatban volt, e műhelyt bízta meg a nyomtatással. Az egykorú feljegyzések szerint mintegy 400 példánya láthatott napvilágot. Érdekes, hogy három évvel később a helytartótanács utólagos cenzúrára tett kísérletet: a mű „átmeneti” minősítést kapott, tehát új kiadása nem jelenhetett meg, lefordítását és bemutatását is megtiltották.

Modern félbőr-kötésben.

Modern half leather.

Szűry: 0

150 000,-

199. VÖRÖSMARTY MIHÁLY:

Salamon király. Szomorú játék.

Pesten, 1827. Petrózai Trattner Mátyás. (2)+154+(12)p. Első kiadás.

A szerző első drámai munkáját 1820 körül írta, ekkor még „A belső háború” címmel. Végül többszöri átdolgozás nyomán adta ki nyomtatásban.

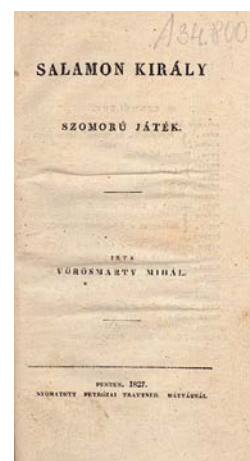
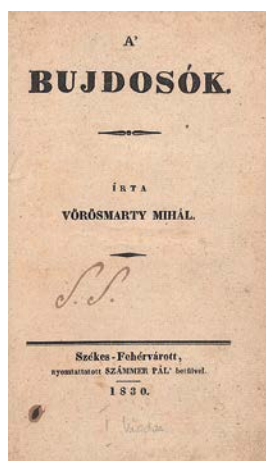
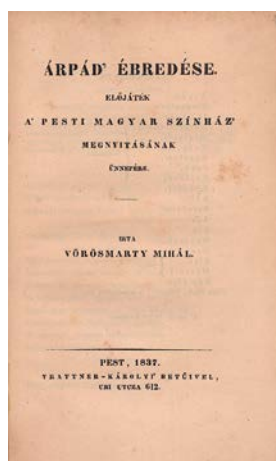
Modern félbőr-kötésben. Az eredeti borító bekötve. Körülvágtatlan példány.

Modern half leather. Original cover bound inside. Uncut.

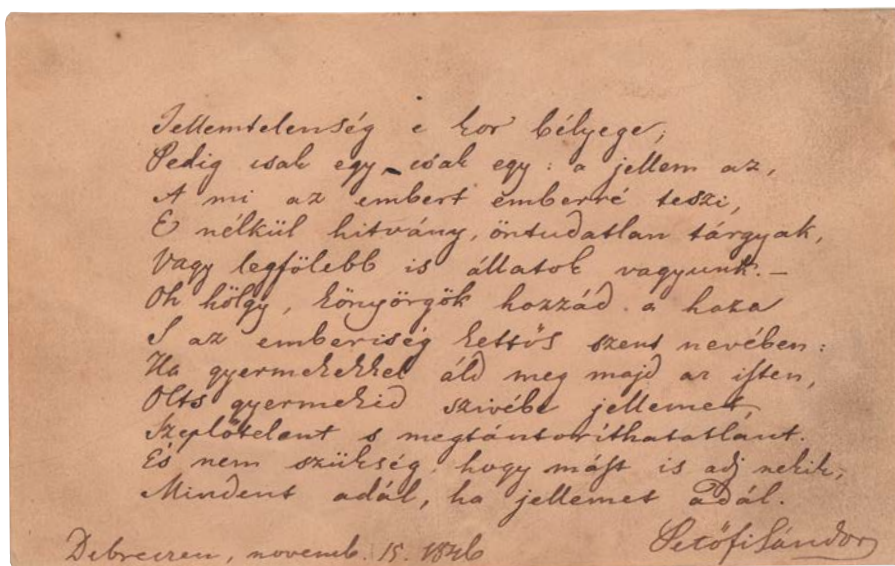
Poss.: „Ex Libris Josephi Belánszky Episcopi Neosolensis”.

Szűry: 5112.

80 000,-

Petöfi 200

200. PETŐFI SÁNDOR (1823-1849) KÖLTŐ KOVÁCS JÁNOSNÉ ERDÉLYI LUJZA EMLÉKKÖNYVÉBE ÍRT VERSÉNEK AUTOGRÁF KÉZIRATA.

A költő kéziratok hagyatéka szinte teljes egészében közgyűjteményekben található. Az Országos Széchényi Könyvtár több száz vers kéziratát, valamint számos levelet és rajzot őriz. Mellette a Petőfi Irodalmi Múzeum rendelkezik még jelentősebb gyűjteménnyel. Mindennek fényében nem csoda, hogy a költőtől származó autográf sorok minden korban a legnagyobb ritkaságok közé tartoztak. Kéziratai már a két világháború között is a gyűjtők álmai voltak, az Ernst-hagyaték 1939-es aukciója óta most kerül először kalapács alá ilyen ereklye.

Petőfi és Debrecen

1846 őszén a korábbi nyomorúságos évek után Petőfi ismét Debrecenbe látogatott. Erdélyből jött, ahol először találkozott Szendrey Júliával. Érkezésének időpontja vitatott, feltehetőleg november 7-én toppant be a cívisvárosba. „Előbb nagykarolyi ismerősét, Telegdi Lászlót akarta meglátogatni, aki azonban nem volt itthon, így öcscséné, Telegdi Lajosnál, a könyvkereskedőnél és kiadónál szállt meg.” (Várhelyi Ilona: Hej, Debrecen, ha rád emlékezem...) Az üzletben találkozott Emődy Dániellel, akit „leghívebb, legönzéstelenebb és legtisztább lelkű” barátai egyikének tartott. Emődy ekkor a város tekintélyes teológia professzoránál, Erdélyi Józsefnél nevelősködött, akihez meg is hívta a költőt. (Erdélyi József testvére az az Erdélyi Ferenc, aki gödöllői lelkészként és Petőfi barátjaként jelentős szerepet játszott a Mednyánszky Berta-szerelem kialakulásában.)

Itt ismét bővült az ismerősök köre: egyrészt találkozott Kovács János fiatal természettudóssal, valamint Erdélyiek szomszédjával, Könyves Tóth Mihály református lelkésszel. Petőfi olyan jól érezte magát, hogy minden jel szerint át is költözött a professzor hajlékába, a Kollégium közelébe, a mai Kálvin térre. Több napot töltött itt, még Erdélyiek érmelléki kúriájába is kirándultak. Majd november 15-én búcsúzásként és meghálálva a szíves vendéglátást három emlékkönyv-verset írt: egyet Király Jankának, Könyves Tóth Mihály nevelt lányának, egyet Erdélyi Rózának, a professzor kisebbik lányának, egyet pedig a nagyobbiknak, Kovács Jánosné Erdélyi Lujzának.

Petőfi és az emlékkönyvek

Az emlékkönyv műfaja jelentős változáson megy át a XVIII. század második felében. Még mindig működik mint album amicorum, azaz elsősorban peregrinus diákok gyűjtik benne barátaik, tanáraik és más fontos emberek aláírásait, de „a művelt elit köreiből a fiatal lányok és asszonyok számára szinte kötelezővé válik a műfaj »intimebb«, biedermeier változata, ami a »Stammbuchot« egyfajta »szalonkönyvvé« teszi – ebbe nemcsak bibliai vagy irodalmi idézeteket, hanem szentimentális, bájosan didaktikus szövegeket is lehet írni a tulajdonos mulattatására.” (Gömöri György: Petőfi Sándor emlékkönyvi bejegyzései tükrében)

Utóbbiak „azonban másféle emlékkönyvek, a bársonykötéssel, ékes felirattal, aranszegéllyel ellátott súlyos díszalbumok tömeges használatra szánt, apró, szinte tenyérből elférő utánpótlásai voltak: ugyancsak haránt alakúak s külsejükre nézve könyvformájúak; tényleges mivoltukban pedig méretre vágott kartonlapocskákat rejtő dobozok. Ezek a kis emlékkönyvek szerény, de tetszetős kiállításúak, virág- vagy egyéb díszítéssel (gyakran maguknak a bennük tartott lapoknak az élei is aranyozottak); a fennmaradt példányok számából

ítélve annak idején országszerte elterjedt, könnyen kezelhető eszközei az emléklapgyűjtés és -írás szokásának.” (Kiss József: Petőfi, az emlékkönyvek és a biedermeier.)

Mindennek szellemében nem véletlen, hogy Petőfitől sem volt idegen az emlékkönyv műfaja, több ilyen bejegyzést tett élete során. A legkorábbi 1839-ből való: Szeberényi Lajos emlékkönyvébe írt egy négysoros verset a költő Selmecen. Ebben az időben a írások címzettjei a diáktársak és barátok; ennek megfelelő a témaválasztás is: az örök barátság fogadása és az elválás fájdalmai ismétlődnek. Később már tudatosan, művészi formaként alkalmazza a műfajt. Alkalmadtán magának is feljegyzi a beírt verseket, hogy azok később megjelenhessenek. Címzettjei között pedig felbukkannak a hölgyek is: az elsők között találjuk Vachott Sándornét és testvérhúgát, Csapó Etelkét, a „Cipruslombok Etelke sírjáról” című kötet műzsját. (V. S.-né emlékkönyvébe, illetve Cs. E. kisasszony emlékkönyvébe; mindkét darab 1844. december 25-én keletkezett.) Két évvel később vers kerül a későbbi feleség, Szendrey Júlia emlékkönyvébe is (Sz. J. kisasszony emlékkönyvébe. Szatmár, 1846. október 8.). Nem sokkal ezután pedig Debrecenben születik meg a már fentebb említett három bejegyzés.

A Kovács Jánosnénak írt darab elkülönül a többitől. Petőfi a „nagy költő-elődök nyomdokain járt, amikor a műfaj művészi szintre emelése mellett azt, kereteinek kitágításával [...] korszerű gondolatok kifejtésére, például morális tanulságok levonására is felhasználta. Míg női tisztelőinek eddig – Júliát kivéve – inkább csak hirtelenében rögtönzött szösszeneteket, nemükhöz, életkorukhoz és az adott helyzethez alkalmazott, rímes sorokba foglalt szellemes ötleteket vetett papírra a természet szépségéről, virágokról, álmokról és természetesen a szerelemről (ideértve a még serdülő korú Erdélyi Rózát és Király Jankát is), Kovácsnénak címzett soraiban egy olyan tételt fogalmazott meg, melyet alig néhány héttel később a „Ha férfi vagy, légy férfi” öt strófájában bontott elemeire a néma, de elverszerű cselekvés, az életnél is fontosabb becsület, az áruba nem bocsátható függetlenség, azaz a férfias jellemzők mindegyikének fölé helyezését.” (Kiss József)

A kézirat

Petőfi feltehetőleg nem készített másolatot a versről, életében ugyanis nem jelent meg. (Az ugyanekkor kelt másik két emlékverset felvette az 1847. március 15-én megjelent Összes Költeményekbe.) Először a Vasárnapi Ujság közölte 1874. szeptember 20-i számában. A verset Könyves Tóth Kálmán küldte be az alábbi levél kíséretében: „Petőfi Debreczenben gyakran megfordult apám házában. Szomszédunkban lakott Erdei József tanár s a két család mindennapos volt egymásnál. A kitűnő miveltségű Erdei Lujz már akkor Kovács Jánosné volt. Az ő emlékkönyvébe írta Petőfi e kis verset. Az emléklap megvan maiglan.”

A kézirat további sorsáról a kritikai kiadásnak nincs információja, megjelölésük szerint „elveszett vagy lappang”. Kiss József fentebbi tanulmánya alapján a kötet említ egy 1919-es hasonmás kiadást, ám ezt nem találták meg. Kerényi Ferenc azonban beazonosította: Hatvany Lajos „Feleségek felesége” című könyvének 3. képmellékleteként jelent meg, szintén családi tulajdonból. Mindezután másolata megjelent még egyszer a Képes Vasárnap 1941. június 6-i számában, ahol ifj. Hegedűs Sándor közölte Vasberényi Géza gyűjteményéből.

1 beírt oldal, aranyozott szegélyű lapon, korábbi hajtás nyomával. Mérete: 146 x 91 mm. Díszesen aranyozott, korabeli, könyvformátumú bőrdobozban, gerincén aranyozott Emlény 1840. felirattal. A kézzel festett előzékkel megegyező papírdobozban.

Sándor Petőfi, poet, the most iconic character of the Hungarian Revolution of 1848-1849. Autograph poem. Almost all of his autograph works can be found in public collections. Thus, Petőfi manuscripts are a dream for collectors, especially because no such piece has appeared since 1945.

1 written page with gilt edges. In richly gilt, book-like leather case with handpainted endpaper and similar paper case.

70 000 000,-

A JEGYZÉKBEN HASZNÁLT RÖVIDÍTÉSEK:

bet. = betűvel	n. = nélkül
é. = év	ny. = nyomda
H. = hely	p. = pagina
h. = hasáb	poss. = possessor
lev. = levél	prov. = proveniencia
lith. = könyomat	0 = a mű nem ismeri
mell. = melléklet	t. = tábla
mm = milliméter	térk. = térkép